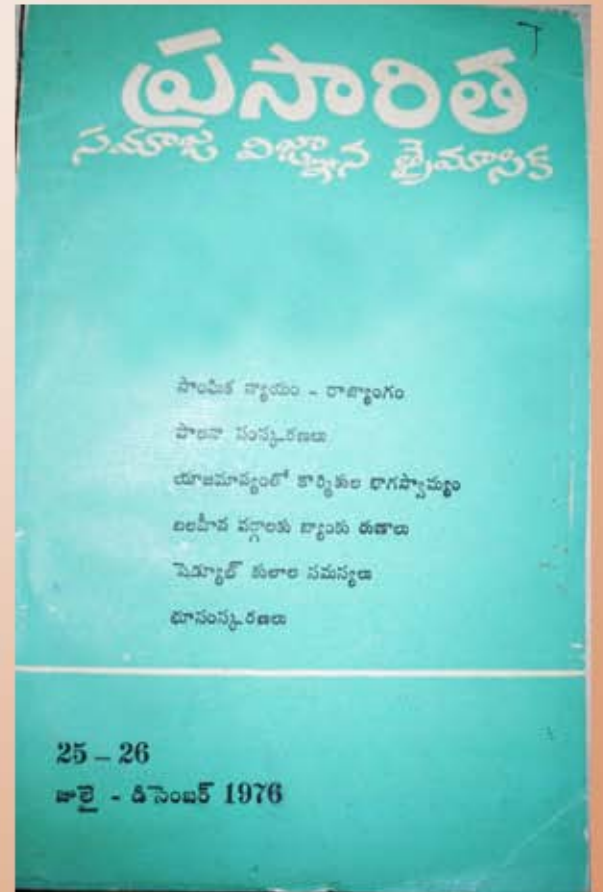
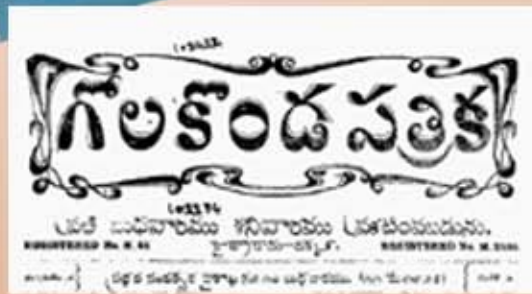

సాహితీమూర్తుల సహవాసం

రెండవభాగం

డా.నరిశెట్టి ఇన్నయ్య

కౌముది

మీ ముగింపు సాహితీ వెళ్ళులు
www.koumudi.net

ప్రచురణ సంఖ్య: 155

సాహితీమూర్తుల సహవాసం - సరిశెట్టి ఇన్నయ్య

రెండవ భాగం

విషయసూచిక

ఏడాది	నెల	పేరు	పేజి
		నేను వ్రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్	
2014	06	ప్రజావాణి - వట్టి కొండ రంగయ్య	4
2014	07	వాహిని - ఎన్ జి రంగా	8
2014	08	హ్యూమనిస్టు పత్రికలు - ఎడిటర్లు	12
2014	09	బహుజన - గౌతు లచ్చన్న	18
2014	10	గోలకొండ పత్రిక	24
2014	11	విద్యా విషయక పత్రికలు	29
2014	12	ఉదయం - దాసరి నారాయణ రావు	34
2015	01	ఆంధ్ర జనత	39
2015	02	ప్రసారిత	42
2015	03	ఈనాడు	46
2015	04	ఆంధ్రజ్యోతి - నార్ల వెంకటేశ్వర రావు	54
2015	05	వార్త దినపత్రిక - కొండముది రామచంద్ర మూర్తి	62
2015	06	ఆంధ్రభూమి	66
2015	07	ఆంధ్రపత్రిక	73
2015	08	ఆంధ్రప్రభ	77

2015	09	విజయభేరి	81
2015	10	జమీన్ రైతు వారపత్రిక - నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి	86

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

1

ప్రజావాణి - వట్టికొండ రంగయ్య (1913-98)

పత్రికా రంగంలో నా రంగ ప్రవేశం 'ప్రజావాణి' వారపత్రికతో వట్టికొండ రంగయ్య సంపాదకత్వాన గుంటూరు లో 1954 లో మొదలైంది. ఆనాటి పరిస్థితి గమనిస్తే:--1952 నాటికి మదరాసు నుండి చీలిపోయి ప్రత్యేక ఆంధ్ర ఏర్పడింది. ఆనాడు పత్రికలు చాలా ఉధృతంగా వస్తుండేవి. అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావు ఎడిటర్ గా 'అంకుశం', గోరాశాస్త్రి ఎడిటర్ గా 'తెలుగు స్వతంత్ర', సూర్యదేవర రాజ్యలక్ష్మీదేవి ఎడిటర్ గా 'తెలుగుదేశం', బండి బుచ్చయ్య ఎడిటర్ గా 'ములుకోల', తాపీ ధర్మారావు ఎడిటర్ గా 'జనవాణి', ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి ఎడిటర్ గా 'రాడికల్', ఇంకా పార్టీవారీగా అనేక వార, పక్ష, మాసపత్రికలు వస్తుండేవి. అలాంటి నేపథ్యంలో వట్టికొండ రంగయ్య 'ప్రజావాణి' వారపత్రిక నడిపారు. గుంటూరులో తాత్కాలిక హైకోర్టును పెట్టారు. రాజకీయోద్యమాలకి, ప్రజా

ఉద్యమాలకు, విద్యార్థి సంఘాల కార్యకలాపాలకు గుంటూరు, ప్రధాన కేంద్రంగా ఉండేది. కొత్త పత్రికలు తలెత్తాయి. రంగయ్య తెనాలిలో చదివి, తరువాత కాలేజీ డిగ్రీ స్వీకరించి, మద్రాస్ లో కొద్ది రోజులు 'ఆంధ్రప్రభ'లోనూ, వెలిసి ఆగి పోయిన 'విజయప్రభ' దినపత్రికలోనూ పనిచేసారు. భాషాసమితిలోనూ, సినీ రంగంలోనూ అతి కొద్ది రోజులు పనిచేసి, పత్రికారంగంలో ఇమిడిపోయారు.

సంజీవ రెడ్డి రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడుగా వున్నప్పుడు 'కాంగ్రెస్' పత్రిక నడిపి, ఆయనతో పేచీ రాగా, పత్రిక మూసి వేసి సామానుతో సహా గుంటూరు తరలి, ప్రజావాణి వారపత్రిక 1954లో ప్రారంభించి 15 ఏళ్ళు నడిపారు.

వట్టికొండ రంగయ్య కృష్ణాజిల్లా వీరులపాడుకు చెందినవాడు. ఆ వూరంతా ఆనాడు కమ్యూనిస్టుల మయం. మరొకరికి చోటు పెట్టేవారు కాదు. 1946 ప్రాంతాలలో పరిమిత ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు శాసన సభకు రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ కూడా పోటీ చేసింది. వాళ్ళ అభ్యర్థి తరపున వీరులపాడులో ఎన్నికల సభ పెట్టబోగా ఊళ్ళో కమ్యూనిస్టులు అడ్డుకున్నారు. మల్లాది రామమూర్తి, గుత్తికొండ నరహరి ప్రసంగించవలసి ఉన్నది. అప్పుడు ఆ ఊరుకు చెందిన వట్టికొండ రంగయ్య ధైర్యంగా నిలబడి, 'స్వేచ్ఛగా సభ జరుపుకోనివ్వాల'ని కమ్యూనిస్టులతో వాదించి ఆనాడు సభ జరగటానికి తోడ్పడ్డారు. రంగయ్య అభ్యుదయ భావాలుగల మితవాద రచయిత. గేయాలు, కథలు, రాశారు. 'మధూదయం' అనే ఖండకావ్యం, రంగకవీయం, విప్లవ జ్వాల అనే గేయ సంపుటి ప్రచురితమయ్యాయి. చదలవాడ పిచ్చయ్య ప్రారంభించిన అభ్యుదయ రచయితల సంఘంలో చురుకుగా సభ్యత్వం వహించిన రంగయ్య అభిప్రాయ భేదాల వలన రాజీనామా చేసి (1943), స్వతంత్రంగా వ్యవహరించారు.

గుంటూరు నుండి కొత్తగా వెలువడిన 'ప్రజావాణి' జనాకర్షణ పొందింది. అందులో మొదటి పేజీలో బి.ఎస్.ఆర్. కృష్ణ ప్రతివారం 'శైలేంద్ర' పేరిట రాజకీయ వ్యాఖ్యానాలు చేసేవారు. నల్లమోతు సత్యనారాయణ, వాసిరెడ్డి సత్యనారాయణ, దరువూరి వీరయ్య, ఇంకా ఎందరో యువ రచయితలు ఆ పత్రికకు రాసేవారు. 1953 చివరలో నాకు ఆ పత్రికతో పరిచయం అయింది. గుంటూరు ఎ.సి.కాలేజీలో ఇంటర్మీడియేట్ చదువుతూ రచనా ప్రయోగానికి పూనుకున్నాను. నా తొలి రచన 'అనంతశయనం అయ్యంగారి అనంతకోటి రూపాలు' అనే పేరిట రాజకీయ వ్యాఖ్యానం పంపించాను. అది మొదటి పేజీలో వెయ్యటం నాకెంతో సంతోషాన్నిచ్చింది. వరుసగా పత్రికకు రాయటం మొదలుపెట్టాను. ఒక ఏడాది తిరిగేలోపు నేను ఆర్థిక ఇబ్బందులకు గురయి చదువు మానేయాల్సి వచ్చింది. మా అన్న విజయరాజకుమార్ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని అరెస్టయి, ఆరునెలల పాటు రాజమండ్రి జైలుపాలయ్యాడు. అప్పుడు నేను వట్టికొండ రంగయ్య దగ్గరకు వెళ్ళి పత్రికలో పనిచేస్తానని కోరగా ఆయన అంగీకరించి ఉద్యోగం ఇచ్చారు. అప్పట్లో మేము గుంటూరు వారి తోటలో వుండేవారం. ఆ తరువాత పాత గుంటూరుకు మారాం. 'ప్రజావాణి' ఆఫీసు అరండల్ పేట నాలుగవ లైన్ లో ఉండేది. రంగయ్యగారి ఇల్లు బ్రాడీపేట నాలుగవ లైన్ లో ఉండేది. నేను రోజూ ఉదయమే నడిచి రంగయ్యగారింటికి వెళ్ళి, ఆయనను, ఆయన భార్య విశాలాక్షిని కలిసేవాడిని. అక్కడ నుండి ఇద్దరం శంకర విలాస్ కు వచ్చి రెండు ఇడ్లీ తిని, కాఫీతాగి ఆఫీసుకు చేరేవాళ్ళం. ఇది నిత్యకృత్యంగా ఆరు మాసాలపాటు జరిగింది. రంగయ్య నాకు ఎన్నో విషయాలు చెపుతుండేవాడు. ఇంటిదగ్గర ఆయన భార్య విశాలాక్షి కబుర్లు చెప్పేది. ఆమె రచయిత్రి. కథలు గేయాలు నాటకాలు నవలలు రాసేది. ప్రజావాణిలో అవి సీరియల్ గా వస్తుండేవి. విశాలాక్షి మా చేబ్రోలుకు చెందిన రచయిత్రి. మా వూరు కూడా అదే కావడం వలన కొంత సన్నిహితత్వం పెరిగింది. ప్రజావాణిలో ఫ్రూఫ్ రీడింగ్ రంగయ్యే చేసేవాడు. గార్డన్ ప్రెస్ లో పత్రిక చాలా ముచ్చటగా అచ్చయ్యేది. నేను నా రచనలతోపాటు ఇతరుల రచనలు పరిశీలించటం, విషయ సేకరణ చేయటం, నిత్యకృత్యంగా ఉండేది. 'స్క్రీన్,' 'ఫిల్మ్

ఇండియా' పత్రికల నుండి ఆసక్తికరమైన సినిమా సంగతులు సేకరించి ఒక పేజీ నింపేవాళ్ళం. ఆ రోజులలో బాబూరావు పటేల్ నిర్వహించిన సినిమా పత్రిక ఘాటైన విమర్శలతో ఆకర్షణీయమైన కార్టూన్లతో బొంబాయి నుండి వెలువడేది. దానిలోనుండి సేకరించిన విషయాలకు కాపీరైట్ ఏమీలేదు.

రాజకీయ వ్యాఖ్యలలో కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకత, కాంగ్రెస్ అనుకూలత ప్రజావాణిలో వుండేవి. 1955 మధ్యంతర ఎన్నికలు జరిగినపుడు కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యదర్శి మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావుకు, వట్టికొండ రంగయ్యకు పత్రికా ముఖంగా హోరాహోరీ పోరాటం జరిగింది. పత్రిక ఆకర్షణకు అది కూడా ఒక ఆయుధంగా ఉండేది.

ఆరునెలల తరవాత నేను 'ప్రజావాణి'లో ఉద్యోగం మానేశాను. అప్పటివరకూ రోజుకు ఒక రూపాయి చొప్పున రంగయ్య నాకు చెల్లించేవాడు. ఆనాడు రూపాయికి చాలా విలువుండేది. ఇంట్లోకి కావలసిన కనీస సరుకులు వచ్చేవి. ఆ విధంగా మా అన్న జైల్లో ఉన్నపుడు నేను ఆ వయసులోనే కుటుంబాన్ని ఆదుకోగలిగాను. అన్న జైలు నుంచి తిరిగి వచ్చిన తరవాత మళ్ళీ ఎ.సి. కాలేజీలో నా చదువు కొనసాగించాను. అయితే పత్రికా రచన మాత్రం మానలేదు. 'ప్రజావాణి'లో ఇంచుమించు పదేళ్ళపాటు రచనలు, అనువాదాలు ప్రచురించాను. ఎమ్.ఎన్.రాయ్ రచనలు ముఖ్యంగా "పార్టీలు, అధికారం, రాజకీయాలు" అనువదించాను. అయితే నా రచనలకు ఆయన డబ్బేమీ ఇచ్చేవాడు కాదు. నేను కూడా ఆశించలేదు. రాను రాను రంగయ్యతో కలియడం తగ్గిపోయింది. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు కూడా ఏమీ లేవు. 1965 ఆ ప్రాంతాలలో 'ప్రజావాణి' ఆగిపోయింది. స్థానిక రచయితలందరినో ప్రోత్సహించి పత్రికలో స్థానం కల్పించిన రంగయ్య గుంటూరులోనే స్థిరపడి అక్కడే చనిపోయారు. విశాలాక్షిమాత్రం ఆయన తదనంతరం రచనలు కొనసాగించారు. వారికి సంతానం లేదు. సుదక్షిణా దేవిని పెంచుకొని పెళ్ళి చేశారు. ఆమె 'విశాలాక్షి సాంస్కృతిక సంఘం' పేరిట ఏటా సాహితీపరులకు అవార్డులిస్తున్నారు. ఆయన ఎక్కువగా రాజకీయ రచనలకే పరిమితమయ్యారు.

<p>జేసిక్ విద్యావిధానం విఫలమైందని, ఆవిధానాన్ని ఆరంభించిన శ్రీ జీర్ హుస్సేక్, విద్యావేత్త కార్యే నేటి విద్యా మంత్రి డాక్టర్ శ్రీమాలి ప్రభుత్వం అంగీకరించారు. శ్రీమాలి గారు మాత్రం ఒక కొత్త నూత్రం కనిపెట్టా రిటీవల. జేసిక్ విద్యావిధానం విఫలం కావటానికి ఆధ్యాపకులు సరైనవారు లేకపోవటమే కారణమని, కనుక మూడవ ప్రణాళికలో ట్రైనింగ్ బాగా యివ్వబోతున్నామని వెల్లడించారు. అంటే యికా గాంధీ గారి</p> <hr/> <p>శ్రీ శూలపాణి</p> <hr/> <p>ఆత్మ వీర్యం వదలేదన్నమాట! నిఫలం కావటానికి ఉపాధ్యాయులే కారణమా? జేసిక్ నూత్రాలు మంచి లక్ష్యానికి ఉద్దేశించినవేనా? 18 ఏళ్ళలోపు పిల్లలు స్వయం</p>	<p>ఉన్నది. శిక్షణ కనీసం మూడు సంవత్సరాలైనా ఉండాలి. మొదటి సంవత్సరం శిక్షణ పద్ధతులు నేర్చుకొని, రెండవ సంవత్సరం మంతా ఏదో ఒక పాఠశాలలో వాటిని అమలు పరచి, ఫలితాల్ని రికార్డు చేసుకొని, సాధ్యాసాధ్యాలు, కష్టతరమార్గాలు చూచుకొని, వాటిని ట్రైనింగ్ ఆధ్యాపకులకు నివేదించి, తదనుగుణంగా మూడో సంవత్సరం ఆచరణ సాధ్యమైన శిక్షణ పొందాలి. శిక్షణ తరగతులు కేవలం ఉపన్యాసాలతో గాక, చర్చ, ప్రశ్నలు, స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుకొనడం; యీ పద్ధతులవై ఉండాలి. ట్రైనింగ్ పద్ధతుల్లో పరీక్షలు ఆపలు ఉండకూడదు. సంవత్సరం పొడవునా శిక్షితుని రికార్డు న స స రించి ఫలితం నిర్ణయించాలి. పనికిరాని జేసిక్ నూత్రాల ఆ మ లు కు వృథా ఖర్చుచేసే</p>
--	---

ప్రజావాణిలో నేను మొదట 'అనంతరాజకుమార్' అనే పేరుతో రాశాను. అది మానేసి 'ఎన్. శూలపాణి' అనే పేరుతో వ్యాసాలు రాశాను. అది మారుపేరయినప్పటికీ ఆ విధంగా రాయటం వల్ల నిజమైన పేరే అని చాలామంది అనుకునేవారు. కొన్ని వ్యాసాలను నా మిత్రుడు శిద్ధాబత్తుని రామకృష్ణతో కలిసి రాశాను. అతను ఎ.సి. కాలేజీలో నాకు మిత్రుడు. సాహిత్యంలో చురుకైనవాడు. పాఠ్యగ్రంథాలను జాతీయం చేయటం పట్ల అభ్యంతరాలు తెలియజేస్తూ కొన్ని వ్యాసాలు ప్రచురించాము. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ రాసిన పాఠ్యాంశాలను తీవ్రంగా నిరసించాము. బుద్ధుణ్ణి రాక్షసుడిగా చిత్రించటాన్ని 5వ తరగతి పాఠ్య పాఠాలలో పెట్టినపుడు ఈ విమర్శలు

చేశాము. మా విమర్శల పట్ల కాటూరి వెంకటేశ్వరరావు (సౌందరనందం రచయిత) మెచ్చుకోవడం మాకు గర్వకారణమయింది. మిత్రుడు రామకృష్ణ రేపల్లెకు చెందిన శిద్ధాబత్తుని దుర్గయ్య కుమారుడు. చురుకైన, ఘాటైన విమర్శలు చేసేవాడు. అతనితో కలిసి జంటరచయితగా కొన్నాళ్ళు మాత్రమే రాశాము.

మానవవాద రచయితల ప్రత్యేక వ్యాసాలూ, ఎమ్.ఎన్.రాయ్, శిబ్ నారాయణ్ రే రచనలూ, అనువదించి 'ప్రజావాణి'లో ప్రచురించాను. రాజగోపాలాచారి, కె.ఎం. మున్ని హైందవ ప్రచారధోరణులను విమర్శిస్తూ వ్యాసాలు రాశాను.

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

2

వాహిని (1936-1985)

- స్థాపకులు - ఎన్.జి.రంగా(1900-1995)

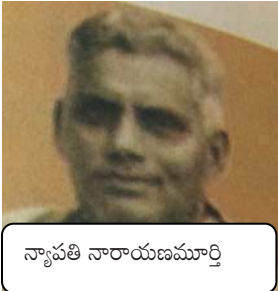

'వాహిని' పత్రిక చరిత్రగలది. ఆచార్య రంగా రాజకీయాలతో ముడిపడి వున్న ఈ పత్రిక కొన్నిసార్లు బ్రిటిష్ పాలనలో ఆంక్షలకు గురయింది. అలాంటప్పుడు 'గో భూమి' 'క్రాంతి' అనే పత్రికలు నడిపారు.

ఆచార్య ఎన్.జి.రంగా 1940 ప్రాంతానికే కాంగ్రెసులో రైతు నాయకుడుగా సుప్రసిద్ధ రాజకీయవాది. తన ఆశయాలకు అనుగుణంగా 'వాహిని' అనే వారపత్రికను ప్రారంభించారు. అయితే ఆయన పార్లమెంటులో నాయకుడుగా పత్రికకు సమయం కేటాయించలేకపోయేవాడు. రంగా సాహిత్యాభిమాని. 'హరిజన నాయకుడు' అనే నవల రాశారు. అది 1930 ప్రాంతాలకే వెలువడింది. ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణ రాసిన 'మాలపల్లి' కూడా అప్పుడే వచ్చింది. త్రిపురనేని రామస్వామి సాహిత్యం, ఏటుకూరి వెంకట నర్సయ్య రచనలు అభిమానంతో చదివేవారు. రైతు భజనావళిని - వివిధ కవులు రాసిన గేయాలు, 'వాహిని'లో ప్రచురించేవారు. అవి ఆనాడు రాజకీయ ప్రచారానికి కూడా తోడ్పడ్డాయి. క్రమేణా రాజకీయాల వత్తిడి వలన 'వాహిని'కి ఎడిటర్లుగా ఇతరులను నియమిస్తూ పోయారు. పార్లమెంటులో రంగా ప్రసంగాలు, బయట ఉపన్యాసాలు రైతు ఉద్యమాలకు సంబంధించిన వార్తలు 'వాహిని' ద్వారా ప్రజలకు తెలుస్తుండేవి. అయితే అది రంగా పత్రికగానే కొనసాగింది.

ఆచార్య ఎన్. జి. రంగా
Achary N.G. Ranga

న్యాపతి నారాయణమూర్తి

న్యాపతి నారాయణమూర్తి (1897-1951) 'వాహిని' ఎడిటర్ గా రంగాగారి కోరికపై పనిచేశారు. నారాయణమూర్తి ఒరిస్సాలో పుట్టి కేంద్ర శాసన సభకు ఒకసారి ఎన్నికయ్యారు కూడా. 'కళింగ', 'భారతి' పత్రికలకు అనేక వ్యాసాలు రాశారు. ఆంధ్రప్రభలో ఆయన కాలం 'పాస్ -సుపారి' బహుళ జనాదరణ పొందింది. 1951లో 'విజయప్రభ'కు ఎడిటర్ గా వున్నారు. 'జైభారత్' పత్రిక స్థాపించి నడిపారు. 'వాహిని' పత్రిక ఆయన సంపాదకత్వాన స్థిరంగా కొనసాగింది.

పండితారాధ్యుల నాగేశ్వరరావు (1912-1976) ఇంటూరు, గుంటూరుజిల్లాలో పుట్టి రంగాగారికి సన్నిహితుడుగా, 'వాహిని' పత్రికకు ఎడిటర్ గా పేరు తెచ్చిపెట్టారు. జర్నలిస్టుగా 'ఆంధ్రప్రభ'కు, 'ఆంధ్రపత్రిక'కు, 'ఆంధ్రభూమి'కి వివిధ దశలలో సంపాదకులుగా చేసారు. 'సంజయ' అనే దినపత్రికను హైదరాబాదు నుండి కొద్ది కాలం నడిపారు. మంచి చేయితిరిగిన జర్నలిస్టు. చిరకాలం జర్నలిస్టు జీవితం గడిపిన నాగేశ్వరరావు 'రైలుతప్పిన ప్రయాణీకులు' అనే శీర్షికన కమ్యూనిస్టులపై అతి ఘాటైన విమర్శలు చేసి బహుళ ప్రచారం పొందారు. శ్రీశ్రీ రచనలపై అనేక తీవ్ర విమర్శలు వివిధ మారుపేర్లతో చేశారు.

పండితారాధ్యుల

గోగినేని

రాసేవారు.

'వాహిని' పత్రికకు ఎప్పటికప్పుడు ఎడిటర్ లు మారుతూ ఉండేవారు. పెద్దిరెడ్డి తిమ్మారెడ్డి, కె. సభా కూడా ఎడిటర్లుగా చేశారు. గోగినేని ఉమామహేశ్వరరావు కొన్నేళ్ళపాటు ఎడిటర్ గా కొనసాగారు. ఆయన గూడూరులో వుంటూ ఎక్కువగా పర్వటనలు చేస్తుండేవారు. రైల్వే బోర్డు మెంబరుగా, జాతీయ విత్తనాల సంఘ సభ్యుడుగా దేశ వ్యాప్తంగా తిరగవలసి వచ్చేది. 'రాగం, తానం, పల్లవి' అనే శీర్షిక పెట్టి వారం వారం 'వాహిని'లో

విశ్వనాథం, మనోహరం

1955 ఎన్నికల సమయంలో తాత్కాలికంగా 'వాహిని'ని దినపత్రికగా మార్చినప్పుడు బి.ఎస్.ఆర్. కృష్ణ, గడ్డం విశ్వనాథం (ప్రముఖ సంఘసేవకురాలు చిత్రమనోహరం భర్త) కృష్ణాజిల్లా నందిగామ తాలూకా సుబ్బాయుగూడెం వాస్తవ్యులు. ఆచార్య రంగాగారికి సన్నిహిత అనుచరులు.

పుష్కరకాలం 'వాహిని' పత్రిక సంపాదక బాధ్యతను నిర్వహించిన ప్రముఖ రచయిత, చక్కని కథకుడు, తెలుగు పండితుడు, సాహిత్యరత్న పట్టభద్రులు. నన్నపనేని వెంకట సుబ్బయ్య, వాసిరెడ్డి సత్యనారాయణ, జాస్తి జగన్నాథంగార్లు పనిచేశారు.

1955లో ఆంధ్రలో ఆసెంబ్లీ ఉప ఎన్నికలు జరిగాయి. కమ్యూనిస్టులకు, ఐక్యకాంగ్రెస్ కు జరిగిన తీవ్రపోరాట రోజులవి. అందులో ఆచార్యరంగా పాత్ర గణనీయంగా ఉండేది. ఆయన పర్యటన వివరాలను, ప్రసంగాలను దరువూరి వీరయ్య 'వాహిని'కి నివేదించేవారు.

చంద్రపాల్ చివరి ఎడిటర్ గా పనిచేశారు. వెల్లంకి చంద్రపాల్ ప్రభుత్వ గ్రంథాలయ సంస్థకు సేవలు చేశారు. గౌరవ సంపాదకులుగా 'వాహిని'ని 1985 వరకు నడిపారు. ఆ తరువాత ఆగిపోయింది.

కె.వి.సుబ్బయ్య

కె. వి. సుబ్బయ్య 'వాహిని' ఎడిటర్ గా కొన్నాళ్ళు మదరాసులోను, తరువాత విజయవాడలోను పనిచేశారు. ఆయన రచయిత, రైతు అభిమాని. మదరాసులో షనాయ్ నగర్ నుండి పత్రిక వెలువడేది. వెలగపూడి రామకృష్ణ, (ఐ.సి.ఎస్.) తన కంపెనీల ప్రకటనలు ఇచ్చి ఆర్థికంగా వాహిని పత్రిక ఆదుకునేవారు. ఆచార్య రంగా రాసిన కలం చిత్రణలు అనేకమంది రైతు నాయకుల ప్రజాసేవకుల విషయాలు తెలియడానికి తోడ్పడింది. అనేకమంది రచయితలు వాహినిలో వివిధ శీర్షికలు నిర్వహించారు.

'వాహిని'లో కొన్నేళ్ళపాటు ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి రాసిన 'నా చుట్టూ ప్రపంచం' ప్రత్యేక ఆకర్షణగా ఉండేది.

1954-55లో లచ్చన్న ఇచ్చిన పిలుపు మేరకు గీతకార్మికుల సత్యాగ్రహం జరగటం అందులో మా అన్న విజయరాజకుమార్ తో సహా అనేకమంది జైలుపాలు గావడం 6 నెలల తరవాత వారు విడుదలై వచ్చి రాజమండ్రి జైలులోని వారి అనుభవాలను బహిరంగ సభల ద్వారా వెల్లడించారు. అవన్నీ నేను 'వాహిని'లో రిపోర్టు చేశాను. నేను 1960 ప్రాంతాలలో కొద్దిరోజులపాటు వాహినిలో పనిచేశాను. అడపతడప వ్యాసాలు రాశాను.

దమ్మాలపాటి వెంకటేశ్వరరావు, వాసిరెడ్డి సత్యనారాయణ, పసుపులేటి కోటేశ్వరరావు, రావిపాటి మహానంద, గుట్లపల్లి సుబ్బారావు 'వాహిని'లో తమ రచనలు అందించారు. ఎమ్.ఎస్.రాయ్ రాసిన 'రీజన్, రొమాంటిసిజమ్ రివల్యూషన్' అనే గ్రంథం నుండి 'మార్క్సి కి ముందే మార్క్సిజం' అనే శీర్షికన జాస్తి జగన్నాథం అనువాద రచనలు అందించారు. 'వాహిని' పత్రికకు స్థిరంగా ఒక వ్యక్తి ఎడిటర్ గా లేకపోవడం, రంగాగారి రాజకీయాలకు అనుకూలంగా రచనలు సాగడం ప్రధానంగా కనిపించేది.

1958-59లో స్వతంత్ర పార్టీ ఆవిర్భవించింది. కాంగ్రెస్ కు ప్రత్యామ్నాయంగా జవహర్ లాల్ నెహ్రూ నాయకత్వానికి వ్యతిరేకంగా పుట్టిన పార్టీ దేశ వ్యాప్తంగా సంచలనం సృష్టించింది. పార్టీ అధ్యక్షులుగా ఆచార్యరంగా ఉండగా, ప్రధాన నాయకుడుగా సూత్రధారిగా రాజగోపాలాచారి ఉన్నాడు. దీనికి జయప్రకాష్ నారాయణ్ (లోక్ నాయక్), ఎం.ఆర్. మసాని, బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి, రత్నస్వామి, నాయకులుగా ఉన్నారు. ఆంధ్రప్రాంతంలో ప్రారంభ సమావేశాలు బాపట్లలో ప్రారంభమయి, బొబ్బిలివరకూ కొనసాగాయి, అప్పట్లో నేను రంగాకు పర్సనల్ సెక్రటరీగా ఉన్నందున నాయకులందరితో సన్నిహిత పరిచయం ఏర్పడింది. రైతులకు కాంగ్రెసు తలపెట్టిన ద్రోహాన్ని విమర్శిస్తూ, ఉపన్యాసాలు సాగాయి. బాపట్లలో జరిగిన తొలి సభలో ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి ప్రత్యేక ఆహ్వానితుడుగా వచ్చి, చేసిన ప్రసంగం ప్రత్యేకంగా రాజగోపాలాచారి మన్ననలు పొందింది. ఎజికె మాట్లాడిన తరవాత నేను మాట్లాడేదేమీ లేదని ఆయన చెప్పాడంటే అది ఎజికె ప్రతిభకు నిదర్శనమయింది. నేను ఈ సభలన్నిటిలో వేదికపై వెనకవైపు కూచుని వివరంగా నోట్సు రాసుకుని వాహినికి పంపేవాణ్ణి.

ఆ పర్యటన అంతా కూడా బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డితోపాటు ఆయన కారులో నేను పయనించాను. మేమిద్దరం అనేక రాజకీయ, సాహిత్య అంశాలు ముచ్చటించుకున్నాము. రామచంద్రారెడ్డి నెల్లూరు మిఠాయిలు తెచ్చాడు. కానీ ఆయన డయాబెటిక్ కావటం వలన తను తినకూడదని నాకు పెడుతుండేవారు. ఆ పర్యటనలో ఒక విశేషం ఏమంటే రాజగోపాలాచారి ప్రసంగాలలో తెనిగించటానికి ఎందరో ప్రయత్నించారు. బాపట్లలో ప్రారంభమయిన ప్రసంగాలలో పసుపులేటి కోటేశ్వరరావు, ఎన్. వీరాచారి, ఎన్. విజయరాజకుమార్, కొనరాజు అమ్మయ్య, సుంకర సత్యనారాయణ, ఉషశ్రీ, ప్రయత్నించి విఫలమయ్యారు. చివరకు లచ్చన్న ప్రజలకు అందుబాటులో వుండే తీరులో రాజగోపాలాచారి ఉపన్యాసాలని తెనిగించగలిగారు. అంతటితో ఆయననే కొనసాగించమని రాజాజీ కోరారు. ఇది ఒక ప్రత్యేకమైనటువంటి విశేషం. కాకినాడలో రాజాజీతో కలిసి నేను ముచ్చటించగలిగాను. విలేఖరిగా జాగ్రత్తగా రిపోర్టు చెయ్యమని ఆయన నాకు చెప్పారు. ఎం.వి. శాస్త్రిగారి ఇంట్లో జరిగిన విందులో మేము ఇష్టాగోష్ఠి కబుర్లు చెప్పుకోగలిగాము. ఇవన్నీ ఎప్పటికప్పుడు 'వాహిని'కి రాసి పంపిస్తుండేవాడిని. ఆ విధంగా విలేఖరి పని కూడా చేశాను. చంద్రపాల్ చివరి ఎడిటర్ గా పనిచేశారు. వెల్లంకి చంద్రపాల్ ప్రభుత్వ గ్రంథాలయ సంస్థకు సేవలు చేశారు. గౌరవ సంపాదకులుగా 'వాహిని'ని 1985 వరకు నడిపారు. ఆ తరువాత ఆగిపోయింది.

బి.ఎస్.ఆర్. కృష్ణ

చంద్రపాల్

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

3

వ్యూహనిష్ఠ పత్రికలు - ఎడిటర్లు

1940 నుండి రాడికల్ పత్రికలు తెనాలి నుండి వెలువడేవి. ఎం.ఎన్.రాయ్ స్థాపించిన రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ పక్షాన ఈ పత్రికలు ప్రచురించారు. ఆంధ్రలో ఈ పార్టీకి సారధ్యం వహించినవారిలో అబ్బూరి రామకృష్ణారావు, ములుకుట్ల వెంకట శాస్త్రి, ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి, జి.వి. కృష్ణారావు, త్రిపురనేని గోపీచంద్, పెమ్మరాజు వెంకటరావు, తాతా దేవకీనందన్ వున్నారు. ఆ రోజులలో ఈ పార్టీ విధానాలు కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకంగాను, కమ్యూనిస్టు, సోషలిస్టులకు భిన్నంగాను ఉండేవి. అందువల్ల ఈ పార్టీ వారి రచనలు ఒక పట్టాన దినపత్రికలలోగాని, వార, పక్ష పత్రికలలోగాని ప్రచురించేవారు కాదు. కనుక సొంత పత్రికలు స్థాపించుకున్నారు. గూడవల్లి రామబ్రహ్మం నడిపిన 'ప్రజామిత్ర', బండి బుచ్చయ్య బెజవాడ నుండి ప్రచురించిన 'ములుకోల' పత్రికలు వీరి వ్యాసాలను మాత్రమే ప్రచురించేవారు.

విద్యార్థుల నిమిత్తం 'రాడికల్ స్టూడెంట్' అనే పత్రికను డాక్టర్ పావులూరి కృష్ణ చౌదరి (ఉత్తరోత్తరా హోమియో ఫేమ్) ఎడిట్ చేశారు. 'కార్మిక రాడికల్' ని గుత్తికొండ నరహరి ఎడిట్ చేశారు. 'రాడికల్' పత్రికను కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి, ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి నడిపారు. ఇతర పత్రికలు ప్రచురించలేని విషయాలు వీరు ధైర్యంగా వెలికి తెచ్చేవారు. పత్రికల సర్క్యులేషన్ తక్కువే అయినప్పటికీ, వారి భావాల తీవ్రత వలన, ఆధునికత వలన యువకులపై ప్రభావం మాత్రం బాగా వుండేది. త్రిపురనేని గోపీచంద్ ఆనాడు

రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ రాష్ట్ర కార్యదర్శిగా వుండేవాడు. జి.వి.కృష్ణారావు, పాలగుమ్మి పద్మరాజు, డి.వి. నరసరాజు, వి.ఎస్. అవధాని, మేకా చక్రపాణి, ఎమ్.వి. రామూర్తి రచనలు ఆ పత్రికల ద్వారా వచ్చేవి. 1948లో పార్టీ రద్దు చేసుకుని పునర్వికాస ఉద్యమం ప్రారంభించారు. రాజకీయ పార్టీ విధానాన్ని వ్యతిరేకించారు. ఆర్థిక విధానాలలో ప్రత్యామ్నాయాలు చూపారు. దేశానికి కావలసిన రాజ్యాంగాన్ని నమూనాగా చూపారు. పత్రికలు నడుపుతూ ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎదుర్కొన్నారు.

రాడికల్ హ్యూమనిస్ట్

'రాడికల్' పత్రిక స్థానే 'రాడికల్ హ్యూమనిస్ట్' పత్రిక వచ్చింది. దీనికి ఎడిటర్లుగా ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి, తరువాత కోగంటి సుబ్రహ్మణ్యం ఉన్నారు.

1958 నుండి నేను 'రాడికల్ హ్యూమనిస్ట్' పత్రికలో వ్యాసాలు రాసి, అనేక అనువాదాలు చేశాను. అందులో ఎం.ఎన్.రాయ్, శిబ్ నారాయణ్ రే, ఎలెన్ రాయ్ రచనలు అందించాను. సాహిత్యపరంగా ఘాటైన విమర్శలు కూడా అందులో ప్రచురించారు. విశ్వనాథ సత్యనారాయణపై తీవ్రమైన విమర్శలు చేసినప్పుడు అరమరికలు లేకుండా కోగంటి సుబ్రహ్మణ్యం ఎడిటర్ గా ఉన్న 'రాడికల్ హ్యూమనిస్ట్' ప్రచురించింది.

బుద్ధుణ్ణి రాక్షసుడుగా చిత్రించి రాసిన విశ్వనాథ సత్యనారాయణ పాఠాన్ని జాతీయీకరణ చేసిన ఐదవ తరగతి పాఠ్యగ్రంథంలో పెట్టారు. అప్పుడు రాడికల్ హ్యూమనిస్టులు పెద్ద ఆందోళన చేసి ఆ పాఠాన్ని తొలగించేటట్లు చేశారు.

కులం పేర్కొంటూ, జాషువా పై అవహేళనగా విశ్వనాథ వ్యాఖ్యలు చేశారు. ఈ నేపథ్యంలో నేను రాసిన తీవ్రమైన వ్యాసాన్ని రాడికల్ హ్యూమనిస్ట్ పత్రిక ప్రచురించింది. ఇది 1958లో జరిగిన ఉదంతం గనుక ఆ వ్యాస పాఠాన్ని ఇక్కడ ఉదహరిస్తున్నాము.

“శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

అధికార కేంద్రీకరణ సాహిత్యరంగంలో ప్రబలుతున్నకొద్దీ శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారిని రచయితగా, నవలకారునిగా, నాటకకర్తగా, కవిగా, పండితునిగా, కవిపండిత, పండిత కవి వగైరాలుగా – విభజించి – ఏ రంగానికారంగమైనా సరే – మొత్తం కలిపి అయినాసరే – ఏరీ ఆధునికాంధ్ర సాహిత్య రంగంలో విశ్వనాథకు ఎదురేరీ – ఇదీ నేడు వీధి వీధినా జరుగుతున్న తోలుబొమ్మలాట, సాహిత్యంలో స్వాతంత్ర్య పిపాసువులూ, నిష్కర్ష విమర్శకులు లోపిస్తుండగా భద్రాజీయం విరివిగా – కలుపువలె పెరిగిపోతున్నది. ఎవరి స్వార్థములు వారివి. సత్యనారాయణగారితర్వాత ఎవరైతేనేమి? (నెహ్రూ తర్వాత ఎవరన్నట్లు) వర్తమానం గడవాలి. అంటే భజన చెయ్యాలి. అది సరేనయ్యూ.

ఈ విధంగా వీధి వీధినా ఏదో శక్తి వుండక పోతుందా – మళ్ళీ తిన్న అన్నమే తిని చూశాను. తిన్న అన్నం తింటే మనిషికి విషం కాదూ మరి ? పశువులైతే నెమరువేయగలవు కానీ పరిణామంలో ఆ శక్తిని అధిగమించాంగా. తిన్న అన్నము వంటిది తినగలము. అంతకుముందున్న అభిప్రాయాలు అవతలకు నెట్టి, పొగడే వారివై గల గౌరవంతో మళ్ళీ కల్పవృక్షం తిరగేస్తే అంతా చిన్నము నిలువక వ్రాసినట్టే వున్నది. దీపికా లతాంతములో దివ్యజ్యోతి వుంటుందా, అక్కడక్కడ కవిత్వపు పటుత్వం, దుర్విదగ్ధతతో కూడిన శిల్పం మసక మసకగా కన్పించినవి. విశ్వనాథ వేరు నిలబెడితే, అంటే ఆయన తర్వాత కీర్తిని శేషింప చేయగలిగినది పలువురు పేర్కొంటున్న రామాయణ కల్పవృక్షమే యిటులుండ యిక మిగిలిన వాటి మాటేమిటి.

వ్రాసిన నవలలన్నిటిలోకి ఏకవీర అత్యుత్తమమన్నారెవరో. చదివి అభిప్రాయం నైతం యిదివరకే వ్రాశాంగాని, మరలా ఒక్కసారి తిరగేస్తే వంటబట్టని మనస్తత్వశాస్త్రం కనిపించింది. అదే శరత్ అయితే. పరిమాణాన్ని బట్టి

అయినా - విశ్వనాథవారి ఓపిక చిహ్నమైన - వేయిపడగలు - ఇది ఏ కోవలోకి చెందినదబ్బా? నవల అనటానికి వీలు లేదు. కోవలం వచన రచన అనలేం. అంత జుగుప్స కలిగించే సంభాషణలు, చాదస్తం ఎలా ప్రవేశపెట్టగలిగారో విశ్వనాథవారు. పండిత కవి కదా.

కొందరెవరో వీధి శృంగారమనేవారట విశ్వనాథవారి శృంగార వీధిని. ఏమోగాని వీధిలో నైతం అలాంటి శృంగారం కన్పట్టదు. ఆ మధ్య సన్నిధానం సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారి నరస భూపాలీయం చూస్తుంటే శృంగార వీధి లోనిదంతా ఆరీతి అని అన్నారాయన. మరి తెలిసిన వారు ఎక్కడేమాట అనాలో అలాగే అంటారు. విశ్వనాథవారిని చదివి చదివి అభిప్రాయం చెప్పలేని నాలాంటివారికేం తెలుసు ఏమనాలో. తెలియనిచ్చేట్లు రాశారాయన.

విశ్వనాథవారి రచనలన్నీ ఓపిగ్గా సేకరించి (కొన్నట్లయితే ఎంత అదనంగా బాధపడేవాడినో) చదివిన తర్వాత ఎందుకు ఇంత కాలం వృధా చేశానా? అనిపించింది. అసలు మాతో రోశయ్యగారంటుండేవారు. - తపస్సు చేస్తే మాత్రం పాసుగంటి సమాసపు కట్టు విశ్వనాథకు అబ్బుతుందా. విశ్వనాథవారు తన శక్తినంతా దుర్వినియోగమే చేశారు. చక్కని భాషలో గద్యరచన చేసినా బాగుండేది. అన్నిటిల్లో కాలు పెట్టి - దేనిలోనూ సాధన లేకుండా పాడు చేసుకున్నారు. అడుగడుగునా నాగుబాము వలె ఏమారక విషం కక్కుతూ, ఆ వైదికాధ్యాయత తొంగి చూస్తూనే ఉంటుంది ఆయన రచనల్లో. నన్నయకున్న లోటదేగా. ఎందుకో ఆయన శిష్యుడయ్యాడు విశ్వనాథవారు.

విశ్వనాథవారి రచనలు యికనుంచి రావు - వచ్చే అవకాశాలేవు - అని నిశ్చితాభిప్రాయాని కొచ్చిన తర్వాత పంచశతి కనిపించింది. అవినీతికి శిఖరాగ్రమందినట్లేనని నిశ్చయించుకున్నాను. ఏమైనా యీ ఆధునిక కాలంలో - అటువంటి రచనలు సాగిస్తూ చెలామణి కాగలుగుతున్నందుకు చెప్ప దలచినది ఎవరేమనుకున్నా ధైర్యంగా చెబుతున్నందుకు ఆయన్నభినందించాలి. అయితే నా సందేహమల్లా? విశ్వనాథవారే స్వయంగా వెళ్ళి ఎన్ని సభల్లో తన కావ్యాల విశిష్టతను వివరించగలరు గనుక. వయసు మీరింది. త్వరగా కాలం వృధా చేయక పేరు నిలబడటం కోసం - వెంటనే రచనలన్నిటికీ టీకాతాత్పర్య సహిత వ్యాఖ్యానము వ్రాసిపెట్టిపోతే అభిమానులకు తర్వాత చదువుకునేందుకు బాగుంటుంది. ఈ ఉపన్యాసాలు తాత్కాలికమే కాని చెప్పినదంతా గుర్తుంచుకుంటారా ఏమన్నానా.

ఇంత వ్రాసిన తర్వాత మిత్రుడొకడు, ఎంత చెడ్డా కవిగదా, ఆయన కవిత్వంపై ఏమీ వ్రాయలేదేమన్నాడు. భట్రాజులంతా జీలగబెండులో సారం పిండిన తర్వాత, మిగిలినది పిండి నీవు అనుభవించు అన్నట్లుంది. శక్తి దుర్విదగ్ధతవల్ల చెడగొట్టుకున్నవారిని చెప్పిన తర్వాత, యింకా శక్తి విషయం చెప్పమనటంలో అర్థం లేదు.

మరి వూరూరా విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారికింత ప్రచారం సాగటంలో అంతర్యం? కవిత్వమా? కవిత్వం ఎవడికి కావాలి. లౌకికం. అదే భారతీయ సంస్కృతి లోతుపాతులు తెలిసిన వారికి ఈ విషయాలాట్టే చెప్పనక్కరలేదు. అమ్ముడుపోయే ప్రతులూ, భట్రాయాలూ కాదు. కవిత్వపు విలువను నిర్ణయించేది. అది కాలగమనంలో ఋజువౌతుంది. పేరుకు గ్రాంథికం, లౌక్యానికి వ్యావహారికం, యిది కాదు. సమాట్ లక్షణాలు. అకాడమీలు విలువల్ని కొలవలేవు. అన్నీ ప్రియమైన సత్యాలు చెబుదామనే మొదలు పెట్టాను. సత్యంలో ప్రియత్వమేదీ? ఉంటే విశ్వనాథవారు కవిత్వమే వ్రాయక పోయ్యేవారు.

ఇంతకూ విశ్వనాథను గురించి ఏమంటావు? అన్నాడు మిత్రుడు. కచ్చితంగా చెప్పలేను, పండితుడని, సాహిత్య దృష్టిగలవాడని, తద్వారా ప్రయోజనాన్ని ఆశించిన వాడని సాహిత్య రంగంలో ప్రమాదకర వ్యక్తి అనీ - యింకా

ఇలాంటివే ఏవో కొన్ని కారణాలు అందరికీ వంటబట్టవు. ఆహా సరుకుంటే యింత వందిమాగధత్వం ఎందుకవసరమాతుంది. ఏమైనా విశ్వనాథ కళ్ళతో తిక్కన, శ్రీనాథుల చూసే దౌర్భాగ్యం కలగకుండు గాక. సాహిత్య రంగంలో ఈ అవ్యవస్థకు భట్రాజీయం అంతిరించు గాక.

అసతోమా సద్దమయ.”

సుబ్రహ్మణ్యం కూచిపూడి గ్రామ సర్పంచ్ గా కొన్నేళ్ళు ఉన్నారు. ఆయనకు డిగ్రీలు లేవుకాని, సొంతగా చదువుకొని మానవవాద ఉద్యమంలో ఆరితేరారు. అనేక శిక్షణ శిబిరాలు, అధ్యయన తరగతులు, నిర్వహించారు. సెక్యూలర్ వివాహాలు చేయించారు. కొన్ని అనువాదాలు చేశారు. సొంత రచనలు వెలువరించారు.

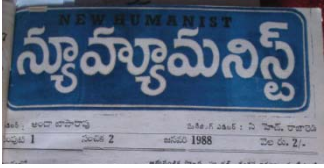
1958 నుండి ఎం.ఎ. చదువుతూ నేను విశాఖపట్టణంలో ఉండేవాడిని. Heresies of 20th Century అనే శీర్షికన ఎమ్.ఎన్. రాయ్ రచనలు వెలువడ్డాయి. వాటి నుండి నేను తెలుగు చేసి, పత్రికకు పంపించాను. స్వదేశీ రంజన్ దాస్ రాసిన 'వై కో-ఆపరేటివ్ కామన్ వెల్త్' అనువదించాను. ఆ గ్రంథం పాఠశాలలలో చెప్పటానికి వీలుగా ఉండేది.

ఆర్థిక ఇబ్బందులు భారంగా పరిణమించగా సుబ్రహ్మణ్యం పత్రిక నిలిపేశారు. తరువాత ఖమ్మం వెళ్ళి వ్యవసాయం చేసుకుంటూ 1970 ప్రాంతాలలో చనిపోయారు.

న్యూ హ్యూమనిస్టు

కొంతకాలం తరువాత 'న్యూ హ్యూమనిస్టు'గా పత్రికను ఎన్.వి. బ్రహ్మం చేపట్టి నడిపారు.

అందులో సిద్ధాంతపరమైన వ్యాసాలు, చర్చలు ఉండేవి. నేను కొన్ని వ్యాసాలు రాశాను. అదికూడా ఆట్టే కాలం సాగలేదు.

అంచా బాపారావు చీరాల నుండి సమీక్ష పత్రికను నడిపారు. 1980 ప్రాంతాలలో ఈ సాహసం

చేసి చేతులు కాల్చుకున్నారు. మానవ వాద సంఘానికి పత్రిక లేదనే ఉద్దేశ్యంతో నడిపారు. ఆద్యంతాలూ అన్నీ కష్టాలే. నేను అనేక వ్యాసాలు అనువాదాలు రాశాను. అగేహానంద భారతి రాసిన 'ఆకరీరొబ్' (కాషాయవస్త్రం) పేరిట వివాదాస్పద, ఆసక్తికర జీవిత చరిత్ర అందించాను. నరహంతకుల పేరిట ప్రపంచ క్రూర నియంతల విషయం సీరియల్ గా రాసాను. తరువాత అది గ్రంథ రూపం దాల్చింది.

సమీక్ష

అంచా బాపారావు సమీక్ష పత్రిక భారాన్ని కొంతకాలం మోసారు. అప్పుడు కూడా నేను అనేక

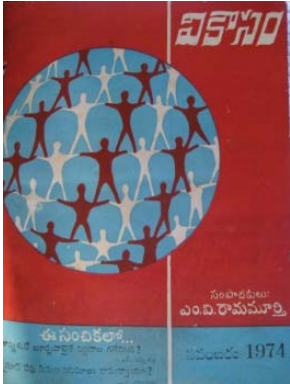
వ్యాసాలు అనువాదాలు ప్రచురించాను. 'సమీక్ష' పత్రిక తెనాలికి మారింది. దానికి సంపాదక వర్గం ఏర్పడి, కొన్నేళ్ళు పత్రిక వెలువరించారు. కొల్లి శివరామరెడ్డి (అడ్వకేట్), ఎం.వి. రమణయ్య, మేకా చక్రపాణి, పరుచూరి అచ్యుతరామయ్య సంపాదకులుగా పత్రిక నడిపేవారు. ప్రధాన సలహాదారు ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి. 'సమీక్ష'లో నేను నిరంతరం వ్యాస రచన, అనువాదాలు కూడా చేశాను. అది ఆగిపోయిన తరువాత పత్రిక ప్రచురణ చీరాలకు మారింది. సి.హెచ్.రాజారెడ్డి సంపాదకులుగా కొన్నేళ్ళు నడిపారు. ఆయనకు లిబర్టీ ప్రెస్ ఉండేది. ఆర్థిక ఇబ్బందులకు గురైనా పట్టుదలగా పత్రిక వెలువరించారు.

కల్లూరి బసవేశ్వరరావు, భట్టిప్రోలు హనుమంతరావు, బచ్చు వెంకటేశ్వర్లు, జి. వెంకటస్వామి, సూర్యకుమారి, మల్లాది సుబ్బమ్మ, సిద్ధార్థ్ బక్షి రచనలు చేశారు. ఎం.వి. రామమూర్తి ప్రోత్సాహం బాగా వుండేది. ఆవుల గోపాలకృష్ణ మూర్తి వ్యాసాలు 1967లో ఆయన చనిపోయే వరకూ వచ్చాయి. ఎన్.వి. బ్రహ్మం 'కలలో దేవుడు' అనే రచన చేసి, చర్చ లేవనెత్తారు. 'నరహంతకుల' పేరిట

ప్రపంచంలోని వివిధ నియంతలను గురించి, అతి వాదులను గురించి వ్యాసాలు రాశాను. అగోహానంద భారతి రచనల అనువాదం ప్రచురించాను. ఆ పత్రిక కూడా ఆగిపోయింది.

వికాసం

మల్లాది రామమూర్తి ముందు విజయవాడ నుండి తరువాత హైదరాబాదు నుండి 'వికాసం' పత్రిక రాడికల్ హ్యూమనిస్టు భావాలతో నడిపారు.

1970లో ప్రత్యేక ఆంధ్ర ఉద్యమం ముమ్మరంగా సాగినప్పుడు నేను నక్కలైట్ ఉద్యమాన్ని గురించి వివిధ తాత్వికల ప్రత్యేకతల గురించి వ్యాసాలు రాశాను. సిద్ధాంతపరంగా ఎమ్.ఎన్.రాయ్ పై కొన్ని విమర్శలు చేసినప్పుడు రావిపూడి వెంకటాద్రి చర్చలో పాల్గొన్నారు.

'వికాసం' పత్రికకు నేను చాలా రెగ్యులర్ గా వ్యాసాలు రాశాను. 'కార్మికులే బూర్జువాలైతే' అనేది చాలా ప్రత్యేకమైనది. పుస్తక సమీక్షలు, చర్చలు సాగాయి. ఎం.ఎన్.రాయ్ మానవ వాద సిద్ధాంతాలు తిరగ రాయాలనే అంశం పై నాకూ, రావిపూడి వెంకటాద్రికీ వాదోపవాదాలు 'వికాసం'లో సాగాయి.

మానవవాద హేతువాద సంఘాల వార్తలు కూడా 'వికాసం'లో అందించారు. రాడికల్ హ్యూమనిస్ట్ సంఘానికి పత్రిక లేనిదశలో 'వికాసం' సహకరించింది. రాను రాను వికాసం మార్కెటింగ్ లేక ఆగిపోయింది. ఆర్థికంగా రామమూర్తిగారే అన్నీ చూసుకున్నారు. చివరకు ఆపేయక తప్పలేదు. పదేళ్ళ చరిత్ర ఉన్న 'వికాసం' మాజీ పత్రికలలో చేరింది.

ఎమ్.వి. రామమూర్తి అఖిలభారత హ్యూమనిస్టు సంఘానికి అధ్యక్షులుగా కృషి చేస్తూ దేశవ్యాప్తంగా పర్యటించారు. ఆయనకు అన్నివిధాల సహకరించి ఆయన భార్య మల్లాది సుబ్బమ్మ ఉద్యమానికి తోడ్పడింది. తరువాత హ్యూమనిస్టు ఉద్యమానికి పత్రికలే లేకుండా పోయాయి.

వివిధ రాడికల్ పత్రికలకు ఎడిటర్లుగా పనిచేసినవారెవరూ వృత్తిపరంగా జర్నలిస్టు శిక్షణ పొందినవారు కారు. ఉద్యమ భావ వ్యాప్తికోసం వారు పత్రికలను నడిపారు. పూవు చూడటం, వ్యాసాలు సేకరించడం, పత్రిక పంపిణీ, మొదలైన పనులన్నీ చూసుకోవడంలో అనేక ఇబ్బందులకు గురయ్యారు. కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి తెనాలి నుండి నలండా ప్రెస్ పెట్టి ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు, పాఠ్య గ్రంథాలు ప్రచురించి వ్యాపార సంస్థగా నడిపారు. ఆయన సొంత రచనలు, అనువాదాలు చేశారు. సులభ శైలిలో రాయడం ఆయనకు కొట్టిన పిండి. ఎమ్.ఎన్.రాయ్ రచనలు కొన్ని తెలుగులోకి తీసుకు వచ్చారు.

ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి ఆనాడు వ్యాసోపన్యాసకుడుగా పేరొందిన మానవవాది. చిన్న పెద్ద పత్రికలకు విపరీతంగా వ్యాసరచన చేశారు. రాడికల్ పత్రికలన్నీ ఆయన రచనలపై ఆధారపడ్డాయి. చాలా ఘాటుగా సునిశితంగా మంచిస్థాయిలో వ్యాసాలు రాసేవారు. భిన్నరంగాలలో ఆయన చేయి ఆరితేరింది. కవులు, కళాకారులు, గాయకులు ఎప్పుడూ ఆయన దగ్గర కొలువు తీరి ఉండేవారు. కొన్ని వందల రచయితలకు ఆయన ముందుమాట రాశారు. లౌకిక వివాహాలు చేయించారు. ఆయన ఉపన్యాసాలు ఆంధ్రపత్రికలో యధాతథంగా ప్రచురించిన సందర్భాలున్నాయి.

మల్లాది రామమూర్తి తన వ్యాసాలలో వాస్తవాలు, వాదాలు చేసేవారు. అంత ఆకర్షణీయమైన శైలి కాకపోయినా విషయ పరిజ్ఞానం బాగా వుండేది. నా పిహెచ్.డి. చరిత్ర గురించి సమీక్ష రాశారు.

గుత్తికొండ నరహరి రచనకంటే ఉపన్యాసం పదునుగా ఆకర్షణీయంగా ఘాటుగా కమ్యూనిస్టులకు దీటుగా ఉండేది. త్రిపురనేని గోపీచంద్ తన రచనలలో కమ్యూనిస్టులను, కాంగ్రెసువారిని సమానంగా ఎద్దేవ చేస్తూ, విమర్శనాత్మకమైన కథలు, నవలలు, వ్యాసాలు రాశారు. తెలుగులో రాజకీయ కథలకు బహుశా నాంది చూపినవారు గోపీచంద్ అనవచ్చు.

జి.వి.కృష్ణారావు సాహిత్యంలో నిష్ణాతులు. కళలు, కవిత్వాలలో కమ్యూనిస్టుల సిద్ధాంతాలను పూర్వపక్షం చేసి సమకాలీన, ప్రాచీన విమర్శకుల భావాలను తెలుగు వారికి అందించారు. కీలు బొమ్మలు, పాపికొండలు, చైత్రరథం, కళాపూర్ణోదయం విమర్శ చేశారు.

కల్లూరి బసవేశ్వరరావు లయాలా కళాశాలలో చరిత్రోపన్యాసకులుగా ఉంటూ, శాస్త్రీయ ధోరణిలో చరిత్ర రాశారు. అవి పాఠ్యగ్రంథాలుగా కూడా పెట్టారు. భట్టిప్రోలు హనుమంతరావు చరిత్ర పరిశోధనలో, బౌద్ధంలో చాలా లోతైన విషయాలను సులభంగా అందించారు. ఎమ్.ఎన్.రాయ్ స్వీయచరిత్ర అనువదించారు.

రావిపూడి వెంకటాద్రి, ఎన్.వి.బ్రహ్మం, పత్రికలలో నిరంతరం రచనలందించారు. ఈ పత్రికలకు ఎడిటర్లుగా ఉన్నవారు రచనలు చేసినవారందరూ నాకు సుపరిచితులే. అనేకమంది యువరచయితలు కూడా ఈ పత్రికలలో తమ రచనలు చేశారు.

ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి
ఎడిటర్ రాజికల్ పత్రిక

గుత్తికొండ నరహరి
ఎడిటర్ కార్మిక రాజికల్

కోగంటి సుబ్రహ్మణ్యం
ఎడిటర్ రాజికల్ హ్యూమనిస్టు

ఎమ్. ఎన్. రాయ్

ఎన్.వి. బ్రహ్మం
ఎడిటర్ న్యూహ్యూమనిస్ట్

పావులూరి కృష్ణ చౌదరి
ఎడిటర్ రాజికల్ స్టూడెంట్

రాజా రెడ్డి
ఎడిటర్ సమీక్ష

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

4

బహుజన - గౌతులచ్చన్న (1909-2006)

బహుజన

గౌతు లచ్చన్న 'బహుజన' పత్రికను స్థాపించి, వారపత్రికగా హైదరాబాదు నుండి కొన్నేళ్ళు నడిపారు. లచ్చన్న కేవలం హైస్కూలు చదువుకే పరిమితమయినా రాజకీయ రంగంలో రంగా శిష్యుడుగా ఆరితేరి, ఉపన్యాసకుడుగా పేరొందారు. తీర్మానాలు రాయటం. అసెంబ్లీకి ఉపకరించే పాయింట్సును నోట్ చేసుకోవడం అలవాటయ్యింది. రాజగోపాలాచారి వంటి నాయకుల ఉపన్యాసాలు తెలుగులో జనానికి అర్థమయ్యేటట్లు చెప్పేవారు. వెనుకబడిన తరగతుల గురించి తన భావాలు ప్రచారంలోకి తీసుకురావాలని 'బహుజన' పత్రికను పెట్టుకున్నారు. హైదరాబాదులో అభిమానులు ఆయనకొక భవనం కొనిచ్చారు. అందులోనే ప్రెస్ కూడా పెట్టారు. 'బహుజన'కు

అనేకమంది వరుసగా సంపాదకులుగా వుండేవారు. డబ్బు అట్టే చెల్లించేవాడుకాదు. కనుక ఎడిటర్లు మారిపోతూ వుండేవారు. సంపాదకులుగా చేసినవారిలో బండారు రత్నసభాపతి, గోపినాథ్, ఊట్ల కొండయ్య, జాగర్లమూడి సాంబశివరావు, పోలవరపు శ్రీహరిరావు, సుబ్బారాయుడు, యస్.వి.పంతులు ఉన్నారు. 1962లో మొదలై ఒక దశాబ్దంలో మళ్ళీ ఆగిపోయింది. తరువాత 'మహాజన' అనే పత్రికను కొద్దిరోజులు నడిపారు.

1969-74 మధ్య లచ్చన్న తన డైరీలు నాకు ఇచ్చి, తన జీవితాన్ని గురించి రాయమన్నారు. వాటి ఆధారంగా ఇంకా ఇతర సమాచారాన్ని బట్టి సీరియల్ గా లచ్చన్న జీవితాన్ని 'బహుజన'లో ప్రచురించారు. ఆ తరువాత కూడా కొన్ని సంచికలలో అది వునర్ముద్రణ అయింది. తనను గురించి విమర్శనాత్మకంగా రాయడాన్ని లచ్చన్న ఆహ్వానించేవాడు కాదు. అందువలన నేను 1980 వరకు ఆయన జీవితాన్ని రాసి ఆపేశాను.

బారువలో బాధ్యతారహిత - బాల్యదశ నుండి

గొప్పవాళ్ళమనుకున్న వాళ్ళు స్వీయగాధలు రాసుకుంటారు. అధికారంలో ఉన్న వారి జీవితాల్ని కథలుగా వ్రాయటం, వ్రాయించుకోవటం ఆనవాయితీగా చూస్తున్నాం. లచ్చన్న తనను గొప్పవాడుగా భావించుకోలేదేమో మరి, స్వీయగాధ వ్రాసుకోలేదు. అధికారంలో ఉన్న సంవత్సరంన్నర కాలంలో తన చరిత్ర వ్రాయమని ఎవరినీ అడగలేదు. అడగకపోయినా అధికారంలో వున్నవారి చరిత్రలు వ్రాసి గిట్టుబాటు చేసుకుంటున్న రోజులలో రాజకీయాల్లో 40 ఏళ్ళుగా వుంటూ, కొన్ని సందర్భాలలో క్లిష్టపాత్ర వహించి, చరిత్ర మలుపులు తిప్పిన పాత్ర లచ్చన్నది. ఆ పాత్ర ఎలాంటిదో చెప్పటానికే యీ ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో స్పష్టం చేయవలసిన విషయం ఒకటుంది. రచయితకు లచ్చన్న రాజకీయాలకు సంబంధం లేదు. రచయిత ఏ పార్టీకీ చెందినవాడు కాదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయ చరిత్ర సమగ్రంగా వ్రాయవలసి వున్నది. ఆపని ఉత్తరోత్తరా ఎవరు చేసినా, అందులో లచ్చన్న నిర్వహించిన విషయాలు యీ రచనలో కొంతవరకైనా లభించగలవనే ఆశ. నేను రాసిన లచ్చన జీవిత చరిత్ర బహుజనలో సీరియల్ గా వెలువడిన వాటిలో కొన్ని భాగాలు ఇక్కడ ఉదహరిస్తున్నాము.

★ ★ ★

లచ్చన్న వంశ వాతావరణం

గౌతు లచ్చన్న 1969 ఆగస్టు 16న, నేటి శ్రీకాకుళం జిల్లా సోంపేట తాలూకా బారువా గ్రామంలో, చిట్టయ్య-రాజమ్మ దంపతులకు పుట్టాడు. వారిది కల్లుగీత వృత్తి. గౌడ అంటారు. ఉపకులరీత్యా తల్లిదండ్రులు అంతకుముందు యిరువంశాలు చదువుతో నిమిత్తం లేని జీవితాలు గడిపారు. తాత చిరువ్రాయములో చనిపోగా, నిరుపేద లచ్చన్న నాయనమ్మ నిస్సహాయురాలు కాగా కుటుంబ పోషణార్థం, చిట్టయ్య కాయకష్టం చేసి, పొట్టపోసుకునేవాడు. ప్రధానంగా పాలికాపు పనిచేస్తూ లచ్చన్నకు తాతవరుస అయిన ఆయన దగ్గరే చివరిసారిగా ఆ వృత్తి ముగించాడు.

బారువ సముద్రతీర ప్రాంత గ్రామం, సమీపంలో కలకత్తా మద్రాసు రైలుమార్గం కూడా వున్నది. ఆనాటికి ఆ సౌకర్యాలు రెండూ ఆ వెనుకబడిన ప్రాంతానికి ఆశాకరణాలే. అప్పటికి శ్రీకాకుళం జిల్లా ఏర్పడలేదు. ఒరిస్సా రాష్ట్రం రూపొందలేదు. బారువా గ్రామం గంజాం జిల్లాలో వుండేది. బారువా తీరప్రాంతంలో చిన్న కస్టమ్స్ కార్యాలయం కూడా వుండేది. ఆంధ్రులు విశేషంగా బర్మావలస వెళ్ళి భిన్న వృత్తులు యధాశక్తి అవలంబించి డబ్బు ఆర్జిస్తూ ఉండే రోజులవి. చిట్టయ్య కూడా వారిలో ఒకడిగా రంగూన్ వెళ్ళి, శ్రమించి డబ్బుకొంత మిగిలిస్తూ

అంచెలవారీగా, లచ్చన్నకు అమ్మమ్మ – అంటే చిట్టయ్యకు అత్తకు పంపుతుండేవాడు. అలా వాయిదాల మీద వస్తున్న డబ్బు జాగ్రత్తపరచి, కొంత పొలం కొని, చిన్న యిల్లు కట్టించి, చిట్టయ్యకు తన కుమార్తె రాజమ్మనిచ్చి పెళ్ళిచేసింది ఆమె. రంగూన్ నుండి తిరిగి వచ్చిన చిట్టయ్య ఒక కొబ్బరితోట ఆసామీ అయ్యాడు. చిన్న గృహ యజమానిగా తన కులవృత్తి కల్లుగీత చేసుకుంటూ తానుతింటూ నలుగురికి పనికల్పించిన వాడయ్యాడు. కాని ఆయనకు వరుసగా ఆరుగురు సంతానం కలిగినా ఒక్కరూ దక్కకుండా పోయారు. ఆ పిమ్మట సత్యనారాయణ, లచ్చన్న మధ్యలో ఒక ఆడ సంతానం కలిగి నిలబడ్డారు. వరుసగా ఐదుగురు పోవటంతో దక్కిన వారిని అమిత ప్రేమతో పెంచారు. చిట్టయ్య తన సంతానానికి కులవృత్తి నేర్పడలచలేదు. మార్గం తప్పించి ఏమైనాసరే అక్షరాస్యుల్ని చెయ్యాలని ఇంకా వృద్ధి చెందింపచేయాలని దీక్షవహించాడు. అదొకమలుపు.

★ ★ ★

బడి చదువు

చిట్టయ్య కల్లుగీత వృత్తి చేయటమే గాక, నిరంతర నిషాలో వుండేవాడు. అది దురభ్యాసంగా మారిందని తెలిసినా, మాసలేకపోయేవాడు. కాని సంతానానికి ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ యిది అంటకూడదని తాపత్రయ పడ్డాడు. అదే విశేషం. ఇంట్లో వుంటే వాసనకు అలవాటు పడతారని భయపడి ఊళ్లోనే ఒక ప్రాథమిక పాఠశాల అధ్యాపకుని ఇంట్లో “ప్రైవేట్” ట్యూషన్ ఏర్పాటు గావించాడు. అంటే లచ్చన్నకు స్వగృహం ఒక భోజన వసతిగానూ, మాస్టారిల్లు స్వంత యిల్లుగానూ మారింది. లచ్చన్న ఎప్పుడైనా ఇంట్లో కనిపిస్తే బూతులు తిట్టేవాడు తండ్రి.. కొడుకు బాగుపడాలనే ఆశ్రుత అలాంటిది. ఏడవ ఏట అంటే 1916లో అక్షరాభ్యాసం ఆరంభించిన లచ్చన్న బాల్యజీవితం స్వైర విహారంగా సాగింది. చదువులేనప్పుడు సముద్రతీర ప్రాంతాలలో బెస్తవారి మధ్య ముద్దుల బాలుడుగా మసిలాడు ఆనాటి స్పృతులే ఉత్తరోత్తరా ఆప్యాయతలుగా మారాయి ఆ బెస్తవారికి.

చిట్టయ్య రోజంతా నిషాలో ఉన్నా, కుమారుల విషయంలో ఏ మారక ఏదో ఒక సమయంలో మాస్టారింటికి ఫలమో పుష్పమో సమర్పించి, లచ్చన్న నా కుమారుడు కాదు. మీ బిడ్డడుగా భావించండి. మీ చేతుల్లో పెట్టాను, అని చెప్పి పోతుండేవాడు. తనకు లేని, రాని సదవకాశాల్ని కుమారులకు కలిగించి లోటు తీర్చాలని ఆ తండ్రి ఆశకు అర్థమున్నది.

★ ★ ★

బాల్య వివాహం

1922లో లచ్చన్నకు 13 సంవత్సరాల ప్రాయంలో చిట్టయ్యకు జబ్బు చేసింది. బ్రతకననుకొని భయపడి కుమారుల వివాహాలు కళ్ళారా చూసి పోదామని ఆశించాడు. లచ్చన్న ఇంకా 8వ తరగతి గట్టెక్కలేదు. తండ్రి అవస్థ చూసి ఆయన కోర్కెలకు సమ్మతించి, సత్యనారాయణ, లచ్చన్నలిరువురూ బాల్యవివాహాలు చేసుకోక తప్పింది కాదు. కాని పెండ్లి జరిగిన రెండేండ్లకే లచ్చన్న తొలి భార్య మశూచితో మరణించింది. ఆ తర్వాత సత్యనారాయణ భార్యకు విడాకులిచ్చాడు. అయితే చిట్టయ్య కోలుకొని మామూలు మనిషయ్యాడు. మళ్ళీ వృత్తి కొనసాగించగలిగాడు. కుమారులు చదువు కొనసాగింది, 1924 నాటి సంగతి ఇదంతా. ఉత్తరోత్తరా యశోదా దేవిని లచ్చన్న వివాహం చేసుకున్నారు.

రంగా శిష్యరికం

1934లో నేటి శ్రీకాకుళం (నాడు ఉత్తర విశాఖ) జిల్లా అంతటా విపరీతమైన కరువు సంభవించింది. టెక్కలిలో పశువులు, మనుషులు యించుమించు ఒకేరీతిలో మరణించిన ఘట్టమిది. అంతదారుణం జరుగుతున్నా రైతులు ప్రభుత్వానికి మహజర్లు పెట్టటానికి జంకారు. కారణం – నిన్నటివరకూ రాజభరణాలివ్వాలని పోరాడిన జమీందార్ల పాలన అక్కడ అమలులో వుండటమే. వారే ప్రభుత్వం సర్వస్వం. వారి మాటకు ఎదురు లేదు.

లచ్చన్న ప్రాంతమంతా తలతంపర ముఠా అనబడే 21 గ్రామాలలో కూడిన ఎస్టేట్, ఆనాడు జమీందార్ల భూముల్ని కవులుకు తీసుకున్న రైతులు మందసాలో ఎకరాకు 30 బస్తాలు, బొబ్బిలిలో ఎకరాకు 40 బస్తాలు, బారువలో పంటలో సగం జమీందార్లకు యిచ్చుకోవాల్సిందే. ఒక ప్రక్కన పంటలు పోయి, ఆర్థికంగా చితికిపోతున్న రైతుల్ని గమనించక జమీందార్లు తమ కవుళ్ళు యివ్వనందుకు జప్తులు చేసిన రోజులవి. కాంగ్రెసు అధిష్టాన వర్గం అప్పటికి జమీందారీ వ్యతిరేక విధానం అవలంబించలేదు. కమ్యూనిస్టులు, సోషలిస్టులు సైతం రైతు వ్యవస్థకు మద్దతునివ్వలేదు. అదీ స్థితి.

అప్పుడు లచ్చన్న రంగంలో దిగి గ్రామాలు తిరిగి, రైతుల్ని ప్రోత్సహించి, మహజర్లు పెట్టమని పురికొల్పాడు. ఇక చూస్తూ వూరుకుంటే ప్రయోజనం లేదని, నాపడలో ఒక శిబిరం ఏర్పాటు చేసి, ప్రభుత్వానికి మహజర్లు పంపించే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాడు. అవసరమైతే తానే వేలిముద్రలు వేసి, ఆయా రైతుల పేరిట మద్రాసు ప్రభుత్వానికి మహజర్లు ఉప్పెన పంపించాడు. మలబారులో పర్యటిస్తున్న రంగాను రమ్మని తంతుద్వారా కోరాడు. రంగా వెంటనే వచ్చి కాలినడకనే మూడు రోజులలో 20 గ్రామాలు పర్యటించి, రైతుల్ని ప్రోత్సహిస్తూ ఉపన్యాసాలు చేశాడు. అంత గందరగోళం జరిగితే, మద్రాసు ప్రభుత్వం కడలి ఒక రెవిన్యూ సభ్యుణ్ణి పంపింది. ఆయన టెక్కలి మిషనరీ బంగళాలో మకాం పెట్టి, విచారణకు వూనుకున్నాడు. లచ్చన్న రైతుల్ని పోగుచేసి ఆ సభ్యుని వద్దకు ఒక ఆకలి యాత్ర నడిపించాడు. ఇదంతా చూచిన తర్వాత, ఆ సభ్యుని సిఫారసులపై ప్రభుత్వం కొన్ని సహాయ కార్యక్రమాలు తలపెట్టింది. అంతటితో ఆ సమస్య ఉపశమించింది.

★ ★ ★

రాష్ట్ర కాంగ్రెసులో రంగా శకం

అందరూ విడుదలైనప్పటికీ లచ్చన్నను తంజావూరు నుండి రాయవెల్లూరు జైలుకు తరలించి అక్కడ స్త్రీల వార్డులో ఉంచారు. అప్పటికీ కళా వెంకటరావు కూడా ఉన్నారు. లచ్చన్న జాతకం కూడా వ్రాశాడు జైల్లో.

గాంధీ-వేవెల్ ఒడంబడిక జరిగిన అనంతరం లచ్చన్నను విడుదల చేశారు. ఆనవాయితీ ప్రకారం నిడుబ్రోలులో రంగా దర్శనం చేసుకొని శ్రీకాకుళం వెళ్ళేసరికి, తలవని తలంపుగా జిల్లా అంతటా లచ్చన్నకు సన్మానాలు జరిగాయి. ఆ సభల్లో ప్రజలు లచ్చన్నను “సర్దార్” అని నినాదాల ద్వారా పిలుచుకున్నారు. ఆ విధంగా ప్రజలిచ్చిన సర్దార్ పేరుతో కలిసిపోయింది.

★ ★ ★

తొలిసారిగా శాసనసభా సభ్యత్వం

కాంగ్రెసు నుండి సోషలిస్టులు చీలిపోయి, శాసనసభ నుండి తమ పక్షం వారందరినీ రాజీనామాలు బయటకు రావలసిందిగా సోషలిస్టు పార్టీ ఆదేశం యిచ్చింది. తదనుగుణంగా విశాఖ కార్మిక నియోజవర్గపు సోషలిస్టు సభ్యుడు లక్ష్మణరావు తన శాసన సభ్యత్వానికి

1948లో రాజీనామా యిచ్చాడు. ఆ స్థానంలో లచ్చన్న తప్ప మరెవరూ నిలబడినా కమ్యూనిస్టులను ఓడించలేరని కార్మిక నాయకులు కొందరు రంగావద్దకు రాయబారం వెళ్ళారు. జిల్లాలో కాంగ్రెసు నాయకులు వ్యతిరేకిస్తున్నా కార్మికుల కోర్కెలనుసరించి లచ్చన్నను నిర్ణయించి రావలసిందిగా బర్మాకు తంతి యిచ్చాడు రాజేంద్రప్రసాద్.

అది విశాఖ, తూర్పుగోదావరి కార్మిక, ఓడరేవు కార్మిక నియోజకవర్గం కమ్యూనిస్టులు సాంబమూర్తిని పోటీ పెట్టారు. బి.ఎస్.మల్లికార్జునరావు కూడా పోటీ చేశారు. ఆయన కాంగ్రెసు సోషలిస్టు. లచ్చన్న ఎన్నికల ప్రచారం బాగా సాగింది. కార్మికులు కోపు వేసుకున్నారు. కొన్నిచోట్ల హింసాయుతమైన కొట్లాటలు, ఆందోళనలు జరిగాయి. అప్పటికే ముఖ్యమంత్రి పదవి వూడగొట్టుకున్న టంగుటూరి ప్రకాశం లచ్చన్నను సమర్థిస్తూ ఎన్నికల ప్రచారం చేశారు.

నెల్లిమర్ల జూబ్ మిల్లు కార్మికులు అధ్యక్షుడుగా ఉన్న పెమ్మరాజు వెంకటరావు కారణాంతరాలచే బి.ఎస్.మల్లికార్జునరావును సమర్థించినా అక్కడ లచ్చన్నకే బలం చేకూరింది. లచ్చన్న దిగ్విజయం పొంది, వెంటనే ఆ జూబ్ లోనే, శాసనసభ సమావేశంలో సభ్యుడుగా ప్రమాణస్వీకారం చేసి తన బాధ్యతల్ని నిర్వర్తించడం ప్రారంభించాడు. ఆయన శాసనసభలో చేసిన తొలి ప్రసంగాన్ని ప్రస్తావించి, మెచ్చుకున్నాడు ప్రకాశం.

★ ★ ★

కర్నూలులో మంత్రివర్గం

మంత్రి వర్గాన్ని పడగొట్టడం

మద్రాసులో రాజాజీ మంత్రివర్గం ఏర్పడినప్పుడు ఉపముఖ్యమంత్రిగా రమ్మని రంగాను ఆహ్వానించాడు రాజాజీ. దానికి జవాబుగా లచ్చన్న, తిమ్మారెడ్డిగారలను మంత్రులుగా తీసుకోమన్నాడు రంగా, ఆ సలహాలను రాజాజీ పాటించక "సరైన సమయంలో తప్పటడుగు వేస్తాడు రంగా" అని మద్రాసు ఉడ్ లాండ్స్ లో జరిగిన రంగా జన్మదిన సందర్భంగా రాజాజీ వ్యాఖ్యానించాడు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని వ్యతిరేకించిన సంజీవరెడ్డి, రాష్ట్రం ఏర్పడబోతున్నదని గ్రహించి, రానున్న రాష్ట్ర నాయకత్వానికి ప్రాతిపదికలు వేయనారంభించారు. అందులో ప్రధానమైనది "రెడ్డి" ఎర. తిమ్మారెడ్డి ఆ ఎరలోబడి కె.ఎల్.పి.కి ఉద్వాసన చెప్పాడు. లచ్చన్నను కూడా తన పరిధిలోనికి లాక్కోవాలని సంజీవరెడ్డి భావించి, లచ్చన్నను ఒకసారి తనింటికి విందుకు పిలిచాడు. ఆదినారాయణరెడ్డి సమక్షంలో లచ్చన్నను తనతో చేతులు కలపమని, ఆంధ్ర నాయకత్వం ఇద్దరి చేతుల్లో ఎదురులేనిదిగా ఉంటుందనీ ప్రతిపాదించాడు. రంగాతో సంప్రదించమన్నాడు లచ్చన్న. సంజీవరెడ్డి సరేనన్నాడు కానీ ఆ పని ఎన్నడూ చేయలేదు. రాష్ట్ర నాయకత్వాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకున్న సంజీవరెడ్డి కాళహస్తిలో బలరామరెడ్డిచే రాజీనామా యిప్పించి కాంగ్రెస్ అభ్యర్థిగా పోటీచేశాడు. కె.ఎల్.పి. పక్షాన రంగా పోటీ పెట్టడం లచ్చన్నకు ఇష్టంలేదు. కాని వెలగపూడి రామకృష్ణ, నార్ల, ఎస్.వి.నాయుడు ఒత్తిడికి రంగాలొంగి పోటీపెట్టి ఓడిపోయాడు. రాష్ట్ర విభజన సంఘానికి అధ్యక్షుడుగా ఉంటున్న సి.ఎం.త్రివేది ముందే మద్రాసులో ఒక విందు సందర్భంగా లచ్చన్నను అడిగాడు. "కాళహస్తి ఉప ఎన్నికలలో సంజీవరెడ్డి పై మీ పార్టీ పోటీ జరుగుతుందటగా అనీ. లచ్చన్న మానం వహించి దాటేశాడు. కనక సంజీవరెడ్డి ఎలా ప్రచారం చేశాడు అర్థం చేసుకోవచ్చు. అంతవరకూ ప్రకాశాన్ని వ్యతిరేకిస్తూన్న సంజీవరెడ్డి నాయకత్వానికై అతనికి చేరువగావటం మొదలెట్టాడు. ఒంగోలు ఉపఎన్నికలలో ప్రకాశం గెలిచాడు. రంగం సిద్ధమైంది.

కృషికార్ లోక్ పార్టీకి గండిపడి తిమ్మారెడ్డితోపాటు నీలాదిరెడ్డి, కూనిసెట్టి వెంకటనారాయణ చీలి కాంగ్రెసులో చేరారు.

సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిగా నిస్వార్థ సేవ

గ్రామీణ ప్రాంతాల విద్యుదీకరణకు నిరంతర కృషి

మొదటిసారిగా ఆంధ్రలో పిడబ్ల్యుడి శాఖను విద్యుచ్ఛక్తి శాఖను విభజించి, లచ్చన్నకు విద్యుత్ శాఖామంత్రి పదవి ఇచ్చాడు. దానితోపాటు కార్మిక సాంఘిక సంక్షేమం కూడా లభించింది.

వెనుకబడిన వారికై ఒక ప్రత్యేక పత్రిక ఉండాలనే తలంపుతో 1950లో లచ్చన్న బహుజన పత్రికను ప్రారంభించాడు. పంజాబ్ రావు దేశ్ ముఖ్ దానిని విడుదల చేశారు. కాని లచ్చన్న బహుముఖంగా పనిచేయడం వలన పత్రికపై దృష్టి కేంద్రీకరించలేక పోయాడు. కనుక కొన్నాళ్ళు అతివృష్టిగా మరికొన్నాళ్ళు అనావృష్టిగా “బహుజన” బహుజనుల సంపాదకత్వాన నడుస్తున్నది. వెనుకబడిన వర్గాల, కులాలవారి ఆయుధంగా అదింకా వ్యాపించి, నిలద్రొక్కు కోవలసి ఉన్నది.

ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఉద్యమంలో శ్రీ లచ్చన్న ప్రధాన పాత్ర వహించారు. ప్రజాపరిషత్తు పేరిట అఖిల పక్ష నాయకులుగా రాష్ట్రమంతటా పర్యటించారు. అరెస్టు అయ్యారు. ఆందోళనలో ముందున్నారు. శాసన మండలి సభ్యులుగా రాజీనామా యిచ్చి, ఆందోళనకారుల తీర్మానాన్ని గౌరవించారు. 1972-73 అంతా శ్రీ లచ్చన్న తన పాత్రను చాలా పట్టుదలతో నిర్వహించారు. స్వతంత్ర పార్టీ అధ్యక్షపదవిని వదులుకున్నారు.

చరణ్ సింగ్ ఆధ్వర్యాన ప్రతిపక్షంతో ప్రముఖ పాత్రవహించిన శ్రీ లచ్చన్న, ఇందిరాగాంధీ అత్యవసర పరిస్థితి ప్రకటించినప్పుడు ఎదిరించి జైలుకు వెళ్ళారు. అత్యవసర పరిస్థితి అనంతరం, జనతాపార్టీ నాయకులుగా విజృంభించారు. అసెంబ్లీలోను, బయట ప్రజాస్వామ్యం కోసం, వెనుకబడిన వారికోసం, కృషి చేశారు. జనతా చీలినప్పుడు, రాష్ట్ర జనతాపార్టీ నాయకులయ్యారు.

తెలుగుదేశం పార్టీ ఏర్పడిన కొత్తలో ఆ పార్టీతో సహకరించి, పనిచేశారు. రాను రాను కాంగ్రెసు, తెలుగుదేశం పార్టీలకు భిన్నంగా ఉంటూ, ప్రతిపక్ష ప్రజాస్వామికరంగంలో కొనసాగారు.

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

5

గోలకొండ పత్రిక

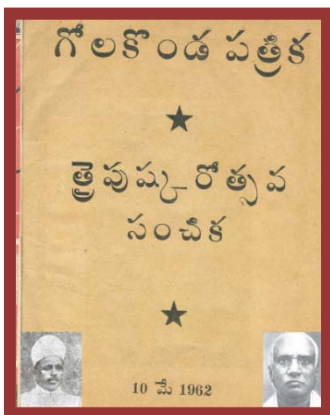
'గోలకొండ' పత్రిక తెలంగాణ పత్రికగా 1926లోనే సురవరం ప్రతాపరెడ్డి సంపాదకత్వాన వెలువడింది. నైజాం పరిపాలనలో ఉన్న తెలంగాణా నాడు తెలుగును బోధనాభాషగా కాని అధికారభాషగా కాని అనుమతించలేదు. పొరుగున ఉన్న ఆంధ్రప్రాంతం నుండి వివిధ పత్రికలు వెలువడుతుండగా తెలుగు అభిమానులైన తెలంగాణా వాసులు 'గోలకొండ' పత్రికను ఆదరించారు. సురవరం ప్రతాపరెడ్డి 'ఆంధ్రుల చరిత్ర' ను సమగ్రంగా రాసి వెలువరించారు. దానిని మెచ్చుకుంటూ నార్ల వెంకటేశ్వరరావు ఆంధ్రప్రభలో ఎడిటోరియల్ రాశారు. 'గోలకొండ' పత్రిక హైదరాబాదు నుండి దినపత్రికగా వెలువడేది. పరిమిత సర్క్యులేషన్ తో కొన్ని ప్రాంతాలకు చేరుతుండేది. తెలుగు

సంఘాలవారు వాటిని తెప్పించుకుని గ్రామాలలో చదువుకొని విశేషాలు తెలుసుకునేవారు. తరువాత నూకల నరోత్తమ రెడ్డి (1921-1984) సంపాదకుడుగా పత్రిక కొనసాగింది. ఆయన పార్లమెంటు సభ్యుడుగాను ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్ గాను పనిచేశారు. ఈ పత్రిక కార్యాలయం బషీర్ బాగ్ లో ఉండేది. నరోత్తమ రెడ్డితో నా పరిచయం వినూత్నంగా జరిగింది. నేను హ్యూమనిస్టు ఉద్యమములో ఎబిషాతో పనిచేసేవాడిని ఆయన బొంబాయి, పూనా నుండి సెక్యూలరిస్టు పత్రిక నడుపుతూ భారతదేశంలో శాస్త్రీయ పద్ధతిని పెంపొందించే గ్రంథరచనలు చేశారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అనేక పర్యాయాలు పర్యటించారు. ఆయనకు మద్దతుగా నేను ఉద్యమంలో కృషి చేశాను. ఎబిషా గుజరాతీ, జైన మతానికి చెందిన దిగంబర శాఖలో పుట్టారు. కానీ, ఆ మతాన్ని వదిలేసి సెక్యూలరిస్టుగా రూపొందారు. ఆయన కుమార్తె, నరోత్తమ రెడ్డి కుమారుడు ప్రేమించుకుని పెళ్ళి చేసుకుందామనుకున్నారు. ఆ సందర్భంలో నరోత్తమ రెడ్డి విషయం తెలుసుకుని చెప్పమని నన్ను షా కోరారు. ఆ విధంగా నేను నరోత్తమ రెడ్డి కుటుంబానికి దగ్గరయ్యాను. వారి పిల్లలు పెళ్ళి చేసుకుని కొన్నాళ్ళు విదేశాలలోను, స్వదేశంలోను ఉన్నారు. అయితే నరోత్తమ రెడ్డి అనేక బాధ్యతల వలన పత్రికకు ఏమీ సమయం కేటాయించలేకపోయేవాడు. అప్పుడే దేవులపల్లి రామానుజరావు పత్రికా బాధ్యతలు నిర్వహించేవారు. ఒక్కొక్కసారి ఓ పది సంపాదకీయాలు రాసి డెస్క్ లో పెట్టి రోజూ ఒకటి ప్రచురించమని చెప్పి వెళ్ళేవారట. ఒక సందర్భంలో దేశనాయకుడు మరణించినప్పుడు దానికి బదులు 'ఆయుర్వేదం' మీద ఎడిటోరియల్ వచ్చిందిట. దానికి కారణం సొరుగులో వున్న సంపాదకీయం ఒకటి తీసి సబ్ ఎడిటర్ ఎవరో ఆ కాలం పూరించడమే.

సంపాదక నిర్వహణ బాధ్యతలను దైనందికంగా తీసుకోవడానికి దేవులపల్లి రామానుజరావుకు అప్పగించారు. ఆయన సారస్వత పరిషత్తు కార్యకలాపాలు చూస్తుండేవారు. ఒకరోజు బొగ్గులకుంటలో ఉన్న సాహిత్య పరిషత్తు కార్యాలయం నుండి రిక్షాలో బషీర్ బాగ్ కు చేరుకుని గోలుకొండ పత్రిక పనులు చూసేవారు. ఆనాటి పరిస్థితులను బట్టి పత్రికలో ఫ్రూఫ్ రీడింగ్ అంత చెప్పుకోదగినట్టుగా ఉండేది కాదు. గెటప్ కూడా అంతంత మాత్రంగానే ఉండేది. అయితే తెలంగాణాలోని విశేషాలు తెలుసుకోవడానికి ప్రధాన సాధన అదే గనుక దానిని ఆదరించేవారు.

1960లో నేను గోలుకొండ పత్రికకు వ్యాసాలు రాయటం మొదలు పెట్టాను. అక్కడున్న సంపాదక వర్గంలో ఎవరితోనూ నాకు పరిచయం లేదు. దేవులపల్లి రామానుజరావుతో ఆ తరువాత ఎప్పుడో కాని పరిచయం కాలేదు. నేను సంగారెడ్డిలో (మెదక్ జిల్లా కేంద్రంలో) హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయుడుగా పనిచేస్తుండేవాడిని. నా వ్యాసాలను ప్రచురించేవారు. అప్పుడే సుప్రసిద్ధ రచయిత, మానవవాది డాక్టర్ జి.వి.కృష్ణారావు సిద్ధాంత వ్యాసం కళాపూర్ణోదయం ఇంగ్లీషులో వెలువడింది. ఆయన కేవలం బి.ఎ. డిగ్రీతోనే పిహెచ్.డి.కి సిద్ధాంతాన్ని మద్రాసు యూనివర్సిటీకి సమర్పించగా కొంత జాప్యం తరువాత డిగ్రీని ఇచ్చారు. అప్పటికే హ్యూమనిస్టు ఉద్యమంలో ఆయన నేను పనిచేస్తుండేవారం. ఆయన అనుమతితో సిద్ధాంత వ్యాసాన్ని తెనిగించాను. అందులో సాంకేతికపరమైన విషయాలను వదిలేసి మిగిలినవన్నీ గోలుకొండ పత్రికకు పంపించాను. వారు ప్రతి ఆదివారం సీరియల్ గా ప్రచురించారు. ఆనాడు నా అనువాదం గ్రాంథిక వ్యవహారిక మిశ్రమంగా ఉండేది. అందులోని కొన్ని భాగాలను నమూనాగా ఇక్కడ అందిస్తున్నాను. ఫ్రూఫ్ రీడింగ్ సరిగా వుండేది కాదు. అచ్చుతప్పులు బాగా దొర్లేవి.

కళాపూర్ణోదయం కవితారీతులు

పింగళి సూరన రచించిన మూడు కృతులు - రాఘవపాండవీయము, కళాపూర్ణోదయము, ప్రభావతీ ప్రద్యుమ్నం. తెలుగు సాహితీపరులకు ఇవి సుపరిచితం. పింగళిసూరన తరువాత వచ్చిన కవులు, లాక్షణికులు ఆయనను చెప్పుకోదగినంత నిపుణుడుగా స్తుతించలేదు. అతని ప్రధాన కృతి కళాపూర్ణోదయానికి తగినంత అభినందన రాలేదు. పురాణ మార్గంలో ఉన్న మనుచరిత్ర, వసుచరిత్రలకున్నంతటి కీర్తి నేటికీ కళాపూర్ణోదయానికి రాకపోవడమే సూరన సృజనాత్మక శక్తికి తార్కాణము. సూరన తన రచనలో ఆనాటి పరిస్థితులకు తగినట్లుగా కాక కొత్త పద్ధతిని అనుసరించడమే దానికి నిదర్శనము. అభినవ గుప్తుడు ధృవపరిచిన రసధ్వని చదవడానికి గాని, అందులో ఉన్న చిత్రచుద్ధిని అర్థం చేసుకోవడానికి గాని తరువాత వచ్చిన కవులు, లాక్షణికులు ప్రయత్నించలేదు.

ముందుగా లాక్షణికులు ఆనాడు పురాణమార్గంలో పోతున్న కవులందరికన్న సూరన మించినవాడని అనుకున్నారు. ఆకారణంగానే అతనిని వారు లాక్షణిక కవిగా గుర్తించారు. ఇదిలా రాయకుండా వుండి వుంటే అతని మిగిలిన కృతులకు కూడా గరుడ పురాణానికి పట్టిన గతి పట్టివుండేది. సూరన చివరి కృతి ప్రభావతీ ప్రద్యుమ్నంలో నాటక శైలిని, మహాప్రబంధ మార్గాల రీతిని కలిపి జోడించారు. వ్యాసమిశితమైన కళాపూర్ణోదయము అద్వితీయమైన గ్రంథం. దాని అర్థాన్ని, ప్రాముఖ్యాన్ని తెలుసుకోవాలంటే విషయాన్ని తెలుసుకోవాలి. వాక్యంలో ఉన్న లోతైన అర్థాన్ని, అందలి (అభిద) మొదలైన భావాలు, అటువంటి దృష్టితోనే కావ్యంలో ఉన్న పాత్రచిత్రణల ప్రాముఖ్యతని, కవి తన కావ్యానికి పొందుపరచిన మహాకావ్యలక్షణాలని గ్రహించాల్సివుంది.

★ ★ ★

కథ సుదీర్ఘమైనప్పుడు ఆశ్వాసాలు అధ్యాయాలుగా విడగొట్టబడి, నాటకంలో లాగా మంచి సన్నిహితత్వం కలిగి వుంటుంది. అంటే నాట్యశాస్త్రం దశరూపకంలో వేర్కొనబడినట్లుగా ఇందులో ఐదు సంధులు ఉండాలి. ప్రథమ భాగంలో బీజారంభమవుతుంది. ద్వితీయ భాగంలో అస్పష్టంగా బీజఫలం కనిపిస్తుంది. తృతీయ భాగంలో బీజాభివృద్ధి, ఫలప్రాప్తి లేక అప్రాప్తి చిత్రించబడి తదుపరి ఘట్టం చిత్రింపబడుతుంది. చతుర్థ భాగంలో నిర్వహణ సంధితోపాటు ప్రయత్నము, సంఘటనల కలయిక జరిగి సుఖాంతంలో కథ పూర్తవుతుంది. నాయకుడి గొప్పతనము చూపించడానికి ప్రతి నాయకుడి శక్తి సామర్థ్యాలు, జ్ఞానము చూపించి నాయకుడిచేత అతన్ని చంపించడం ఉచితం కాదు. ప్రతి నాయకుడు కథలో ప్రాధాన్యం వహించకూడదు. విజయంలో పాల్గొని ఆనందాన్ని పొందకూడదు. అలాగే ప్రారంభంలో అతన్ని ఆకర్షణీయంగా చూపించబడకూడదు. న్యూనత కలిగించునటువంటి శబ్దాలు లేకుండా అధిక ప్రాముఖ్యత కలదిగా ఉండాలి. వక్రోక్తితో నిండి వున్న అలంకారాలతో కూడిన కథాగమనం ఉండాలి.”

★ ★ ★

అలంకారికుల కన్న మహాకావ్యానుభవాన్ని విశ్వనాథుడు స్పష్టంగా చెప్పాడు. అలంకారాల, గుణాల, రీతుల విషయం అలా వుంచి, మహాకావ్యంలో వీర, శాంతరసాలలో ఒకటి ప్రధానంగా వుండి, మిగిలినవి ఉపాంగాలుగా ఉండాలన్నాడు. సాధారణంగా మహాకావ్యం పురుషార్థాలని సాధించడానికే ప్రయోజనకారిగా ఉన్నా ఏదో ఒక దానిని సిద్ధింప చేయడానికి తోడ్పడితే అంతే చాలు.

★ ★ ★

లాక్షణికులు ఆనాడు పురాణమార్గంలో పోతున్న కవులందరికన్న సూరన మించినవాడని అనుకున్నారు. ఆకారణంగానే అతనిని వారు లాక్షణిక కవిగా గుర్తించారు. ఇదిలా రాయకుండా వుండి వుంటే అతని మిగిలిన కృతులకు కూడా గరుడ పురాణానికి పట్టిన గతి పట్టివుండేది. సూరన చివరి కృతి ప్రభావతీ ప్రద్యుమ్నంలో నాటక శైలిని, మహాప్రబంధ మార్గాల రీతిని కలిపి జోడించారు. వ్యాసమిశితమైన కళాపూర్ణోదయము అద్వితీయమైన గ్రంథం. దాని అర్థాన్ని, ప్రాముఖ్యాన్ని తెలుసుకోవాలంటే విషయాన్ని తెలుసుకోవాలి.

కళాపూర్ణోదయం - అధ్యాయం 1

కృష్ణుడు ద్వారక రాజధానిగా రాజ్యం వీలినప్పుడు కలభాషిణి అనే కన్య వుండేది. ఆమె వేశ్యాకులంలో పుట్టింది. కులానికి అర్హమైనటువంటి అన్ని లలిత కళలని అభ్యసించింది. ఆమె అతిలోక సౌందర్యవతి. ఒకరోజు చెలికత్తెలతో కలిసి 'తమిబూదీ గెల దూగుటుయ్యెల లూగుచుండ' ఆకాశమార్గంలో గురువుగారైన నారదుడితో కలిసి పోతున్న మణికంధరుడు చూడడం తటస్థించింది.

ఆ సమయంలోనే నలకూబరుడితో కలిసి వాళ్ళకి కొంచెం పైన పోతున్న రంభ ఈ సంభాషణ వింది. శిష్యుడి మాటలకి నారదుడు అంగీకారం తెలియచేయడం ఆమె సౌందర్య గర్వాన్ని గాయపరిచింది. మహారే అలా అంటే ఆమె ఏంచేయగలదు ?

తను సౌందర్యంలో ఉన్నతురాలని నారదుడు అంగీకరించాలని రంభ అనుకుంది. ఈ లక్ష్యంతో ఆ ఋషికి అర్హపాద్యాలు సమర్పించి, శిష్యుడితోపాటు తన విమానంలోకి ఆహ్వానించింది. మీ మధ్య అనురాగం ఎప్పటికీ ఇలాగే వర్ధిల్లుతూ వుండాలని నారదుడు ఆశీర్వదించాడు. ఇదే సమయం అని అతని ఉద్దేశం ఎలాంటిదో తెలుసుకోవాలని అనుకుంది రంభ. వ్యంగ్యంగా తనకన్న సౌందర్యవంతులు ప్రపంచంలో ఉండకూడదనే ఆశీర్వాదం ఎలా ఫలిస్తుందని అడిగింది మహర్షిని. అది అలా ఎందుకు అడిగిందో గ్రహించుకోలేనంత మూర్ఖుడు కానీ, సహించేటటువంటి ఓర్పుకల వాడు కానీ కాదు కదా. వెంటనే నారద మహర్షి వ్యంగ్యంగా నవ్వాడు - అందులో ఉన్న శాపాన్ని గ్రహించుకుని ఆయనకి సాష్టాంగపడి నమస్కరించి సాగనంపింది.

కళాపూర్ణోదయం - ద్వితీయాశ్వాసము

సంగీత కళలో లోతు తెలుసుకుని, ప్రావీణ్యం సంపాదించడానికి నారదుడు రోజూ కృష్ణుడి సతుల దగ్గర, తరవాత ఆదేవుడి దగ్గర విద్యను అభ్యసించాడు. ఆ సమయంలో, మణికంధరుడు, అంతఃపురంలో ప్రవేశించడానికి అర్హత లేకపోవడం చేత, గురువుగారికోసం బయట వేచివుండేవాడు. కొంతకాలానికి నారదుడు సంగీతంలో ప్రావీణ్యత సంపాదించగా, కృష్ణుడి భార్యలు నారదుడికి అత్యున్నతమైన యోగ్యతా వత్రాన్ని ఇచ్చారు. కృష్ణుడి అనుగ్రహంతో మణికంధరుడు కూడా నారదుడు, కలభాషిణిలంత ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు. కృష్ణుడి దగ్గర సెలవు తీసుకుని, ఇద్దరు శిష్యులతో నారదుడు వెళ్ళిపోయే సమయంలో కృష్ణుడి భార్యల అభినందన పట్ల సందేహాన్ని కనబరిచాడు. అప్పుడు తను కోరిన స్త్రీ రూపం పొందగలిగిన కలభాషిణి వారి అసలు అభిప్రాయాన్ని తెలుసుకుని వస్తానని అంది.

నలకూబరుని కలవడానికి కోరుకున్న ఈ వరాన్ని నారదుడు ప్రసాదించాడు. వెంటనే కలభాషిణి అంతఃపురానికి వెళ్ళి వచ్చి వారన్న మాటలన్ని యదార్థాలని చెప్పింది. ఇందుకు నారదుడు సంతోషించి, ఆమె మొదటి నుండి మనసులో కోరుకున్న ప్రియుణ్ణి కలుసుకుంటుందని చెప్పి, రెండో శిష్యుడితో వెళ్ళిపోతాడు.

కళాపూర్ణోదయం - తృతీయాశ్వాసం

పువ్వులతో తిరిగి వచ్చిన మణిస్తంభుడు కలభాషిణిని గర్భాలయంలోకి రమ్మన్నాడు. తన చావును తెలుసుకుని ముసలి అవ్వ (సముఖాసత్తి)ని కూడా తనతో రమ్మని కలభాషిణి అడిగింది. వెంటనే ఆ ముసలిది అంతా చెప్పినట్లు సిద్ధుడు గ్రహించాడు. వెంటనే అతడు కలభాషిణిని కొప్పుపట్టి దేవి దగ్గరకి లాగసాగాడు. కలభాషిణి దీనాలాపాలకు సుముఖాసత్తి హృదయం ద్రవించగా, దేవిమీద ఆనతో ఆమెను చంపుటకు అడ్డుపడెను. దీనిని మణిస్తంభుడు ఏమాత్రం లెక్కచేయకుండా నరక బోవుచుండగా సుముఖాసత్తి తన తలని అడ్డుపెట్టింది. దానిని నరికి, మర కత్తిని ఎత్తాడు. కత్తి వేటు పడకముందే కలభాషిణితోపాటు సిద్ధుడు, అతిదూరంగా విసిరెయ్యబడ్డాడు.

కళాపూర్ణోదయం - పంచమాశ్వాసం

కాసారపురంలో కళాపూర్ణుడు అను రాజు వుండేవాడు. అతని తల్లి సుముఖాసత్తి అనే స్త్రీ, తండ్రి మణిస్తంభుడనే పురుషుడు. పుట్టుకలోనే సర్వ యవ్వనుడై, స్వభావుడనే సిద్ధుడిచేత చాపము, బాణములు, మణి పొందాడు. అవన్ని అలౌకిక శక్తులు కలవి. మదాశయుడనే రాజుని జయించి, తన దాసుడిగా చేసుకున్నాడు. అతని మంత్రి అయిన సత్యదాత్ముని చేత, అంగ దేశ సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తుడయ్యాడు. అతని మణిచేత ఆర్షంపబడి, మదాశయుని మంత్రిలైన చతురాగమాలు అతనిని కొలుస్తుండేవారు. ఒకసారి వాళ్ళలో ఒకరు మణిని గట్టిగా నొక్కి రాజాగ్రహానికి గురై, రాజబహిష్కృతులు కాబడ్డారు. మదాశయుడు తన భార్య పుత్రిక సమేతంగా వెళ్ళి, మళ్ళీ వచ్చాడు. యవ్వనవతి అయిన మధురలాలసని కళాపూర్ణుడికిచ్చి వివాహం చేశారు.

కళాపూర్ణోదయం - ఏకాదశాశ్వాసం

“మహా కావ్యంలోని కథ పురాణ ఇతిహాసాల నుండి గ్రహించబడి, ఉత్తమ పాత్రల్ని, వాటి ఉన్నత చర్యలని వర్ణించేదిగా ఉండాలి. సుదీర్ఘమైనది, అత్యుత్తమమైన సందర్భం కలదిగా వుండాలి. అంటే సంపూర్ణతని అర్థం చేసుకోలేనంతటి పెద్దదని అర్థం కాదు. దానిలో మంత్ర, దూత, ప్రయాణం, నాయకాభ్యుదయం, యుద్ధవర్ణనలు ఉండి అభ్యుదయమై సుఖాంతం కావాలి. ఇదిలావుండగా అది లౌకిక మార్గాన్ని అనుసరించేదిగా వుండాలి. నాయకుడు కులీన వంశంవాడై, ఉత్తమ గుణ సమేతుడై, విజ్ఞానవంతుడై ఉజ్జ్వల గుణాలు కలవాడూ అయి వుండాలి. నాయకుడు అటువంటి వాడైనప్పుడు కష్టాలని అధిగమించడం కానీ, చివరికి విజయాన్ని సాధించడం కానీ సహజంగా జరుగుతుంది.”

★ ★ ★

లాక్షణికులు ఆనాడు పురాణమార్గంలో పోతున్న కవులందరికన్న సూరన మించినవాడని అనుకున్నారు. ఆకారణంగానే అతనిని వారు లాక్షణిక కవిగా గుర్తించారు. ఇదిలా రాయకుండా వుండి వుంటే అతని మిగిలిన కృతులకు కూడా గరుడ పురాణానికి పట్టిన గతి పట్టివుండేది. సూరన చివరి కృతి ప్రభావతీ ప్రద్యుమ్నంలో నాటక శైలిని, మహాప్రబంధ మార్గాల రీతిని కలిపి జోడించారు. వ్యాసమిళితమైన కళాపూర్ణోదయము అద్వితీయమైన గ్రంథం. దాని అర్థాన్ని, ప్రాముఖ్యాన్ని తెలుసుకోవాలంటే విషయాన్ని తెలుసుకోవాలి. వాక్యంలో ఉన్న లోతైన అర్థాన్ని, అందలి (అభిద) మొదలైన భావాలు, అటువంటి దృష్టితోనే కావ్యంలో ఉన్న పాత్రచిత్రణల ప్రాముఖ్యతని, కవి తన కావ్యానికి పొందుపరచిన మహాకావ్య లక్షణాలని గ్రహించాల్సివుంది.

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

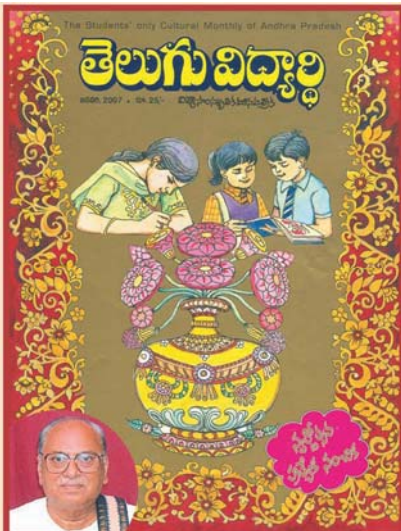
6

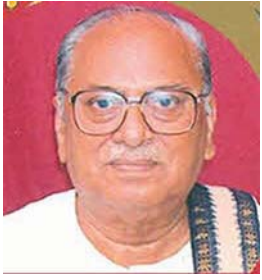
విద్యా విషయక పత్రికలు

తెలుగు విద్యార్థి - కొల్లూరి కోటేశ్వరరావు (1933-2014)

విద్యార్థి మాసపత్రికగా 1956 నుండే బందరు కేంద్రంగా కొల్లూరి కోటేశ్వరరావు నడిపిన 'తెలుగు విద్యార్థి' పాఠశాలలకు, గ్రంథాలయాలకు, ఆకర్షణీయమైందిగా నిలబడింది. రాజకీయాల జోలికి పోకుండా విద్యావిషయాలకు పరిమితమైన పత్రికగా పేరు తెచ్చుకున్నారు. కోటేశ్వరరావు సంపాదకీయాలకే పరిమితమై, ఇతరులచేత వ్యాసాలు రాయించేవారు. అందులో కొన్నిటిని గ్రంథాలుగానూ వెలువరించారు. ప్రశ్నలు - సమాధానాలు శీర్షిక కూడా ప్రముఖుల చేత నిర్వహించారు. ఈ పత్రికకు రాసినవారిలో మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య, ఎమ్.వి.రాజగోపాల్ (ఐ.ఎ.ఎస్.), సంజీవదేవ్, ఆవుల సాంబశివరావు, వి.ఎస్. అవధాని, ఇలా ఎందరో వున్నారు.

1965 నుండి నేను కోటేశ్వరరావు విజ్ఞప్తిపై అనేక రచనలు చేసాను. వాటిలో కొన్నిటిని సమీకరించి 'రాజా రామ్మోహనరాయ్ నుండి ఎమ్.ఎన్.రాయ్' వరకు అనే గ్రంథంగా

ప్రచురించారు. నా రచనలకు కోటేశ్వరరావు డబ్బు ఏమీ చెల్లించలేదు. నేను ఆశించనూ లేదు. నా రచనలు గ్రంథాలుగా ప్రచురించి అమ్ముకున్నప్పుడు కూడా నేనేమీ వారి నుండి డబ్బు ఆశించలేదు. గ్రంథాలయాలకు పాఠశాలలకు నా రచనలు అందాలనే కోరిక తీరుతున్నందుకు సంతృప్తిగా వుండేది. కొన్ని అనువాదాలు మాత్రం 'తెలుగు విద్యార్థి'లో ప్రచురించాను.

వివేకానంద, గాంధీ, వంటి వారిపై ఆధారాలతో కూడిన విమర్శలు ప్రచురించినప్పటికీ కొందరు ఆగ్రహం వెలువరించారు. నేను రాసిన వాటిలో బహుశ ప్రచారం పొంది, విమర్శకు గురయి, సమాధానం చెప్పలేని సంకట స్థితిలో పాఠకులను వుంచిన సందర్భాలు లేకపోలేదు. అరవిందుణ్ణి గురించి, పాండిచ్చేరీలో అతని ఆశ్రమాన్ని గురించి ప్రత్యక్ష అనుభవాలు వెల్లడించినప్పుడు, అక్కడ జరుగుతున్న అక్రమాలూ, అరవింద శిష్యుడుగా ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్, నా పిహెచ్.డి. గ్రేడ్ మధుసూదన రెడ్డి కావాలని డిగ్రీ ఇవ్వడంలో చేసిన జాప్యం వెల్లడించటంతో అదొక ఆకర్షణీయాంశంగా మారింది.

నా పిహెచ్.డి. థీసిస్ కథనం

నేను ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో 1965-66లో ఎం.ఎ. ఫిలాసఫీ చదివాను. ఆ తరువాత పిహెచ్.డి.కి వి.మధుసూదన రెడ్డి వద్ద రిజిస్టర్ చేసుకున్నాను. నేను ఎం.ఎ. చదివిన రోజులలో ఆయన అరవిందాశ్రమానికి వెళ్లాడు. తరువాత వచ్చి ఫిలాసఫీ డిపార్టుమెంటులో చేరాడు. వెదిరి రామచంద్రారెడ్డి ఆయన అన్న. వినోబాభావేకు నల్గొండ జిల్లాలో తొలుత భూదాన్ యిచ్చిన వ్యక్తి. మధుసూదన రెడ్డిని గైడ్ గా ఉండమని కోరాను. రూల్స్ ప్రకారం గైడు ఉండాలి.

'ఫిలసాఫికల్ కాన్సిక్వెన్సెస్ ఆఫ్ మోడరన్ సైన్స్' అనేది నా పిహెచ్.డి. టాపిక్. అది ఎం.ఎన్.రాయ్ రాసిన విషయం. ఎ.బి.షా సహకారంతో నేను రాయ్ రాతప్రతి చదివాను. విషయం అధునాతనమైనది. జటిల్మైనది. నాకు ప్రీతిపాత్రం. మధుసూదనరెడ్డి సూత్రప్రాయంగా సంతకం పెట్టినా ఆయన ఏమీ సహాయపడలేడని నాకు తెలుసు. పైగా ఆయన అరవిందో భక్తుడు. స్నేహపూర్వకంగానే ఒప్పుకున్నాడు.

నా థీసిస్ కోసం నేను యూనివర్సిటీలో వున్న రావాడ సత్యనారాయణ (ఫిజిక్స్), కెమిస్ట్రీ, అస్ట్రానమీ, జెనెటిక్స్ శాఖల వారిని సంప్రదించాను. రీజినల్ రీసెర్చ్, న్యూట్రీషన్ లాభ్స్ గ్రంథాలయాలు సంప్రదించాను. ఎ.బి.షా కొంతవరకు తోడ్పడ్డారు. థీసిస్ పూర్తి చేసి సకాలంలో సమర్పించాను. అలా చేయాలంటే, నా థీసిస్ అర్హతను ముందుగా గైడ్ మధుసూదన రెడ్డి అంగీకరించాలి. ఆయన సంతకం పెట్టారు. అయితే ఆయనే థీసిస్ పరిశీలకులను ఎంపిక చేయాలి. అలా పంపగా భిన్నాభిప్రాయాలతో థీసిస్ వెనక్కు వచ్చింది. మరో పానల్ ఏర్పరచి మళ్ళీ పంపారు. ఆ విధంగా మొత్తం 10 ఏళ్ళు జాప్యం జరిగింది. దీనిపై పార్లమెంటు అనే హైకోర్టు జడ్జిని ఏకసభ్య విచారణ సంఘంగా వేశారు. హైకోర్టు జడ్జి దానిపై గైడ్ వైఖరిని తీవ్రంగా ఆక్షేపిస్తూ, నాకు అన్యాయం జరిగిందని తీర్పు ఇచ్చారు. అంతటితో నేను హైకోర్టుకు విజ్ఞప్తి చేశాను. కోర్టు కూడా తీవ్రంగా పరిగణించింది. విచిత్రమేమంటే యూనివర్సిటీ పక్షాన వున్న న్యాయవాది బాబుల్ రెడ్డి కూడా నాకు అన్యాయం జరిగిన మాట వాస్తవమని, యూనివర్సిటీ తప్పు చేసిందన్నారు. హైకోర్టు తీర్పు యిస్తూ, రూల్స్ ప్రకారం విషయం తేల్చుమన్నారు. వెంటనే మౌఖిక ఇంటర్వ్యూ పెట్టారు. అందులో రాజస్థాన్ నుండి డా. దయాకృష్ణ, నా గైడ్ మధుసూదన రెడ్డి ఉన్నారు. నా థీసిస్ నిరాకరించారు. దీనిపై హైకోర్టు ఆక్షేపించి, గైడ్ గా థీసిస్ ను ఆమోదించిన వ్యక్తి ఎలా నిరాకరిస్తారని ప్రశ్నించారు. అందువలన మధుసూదన రెడ్డి రాజీనామా యిచ్చి ఆశ్రమానికి వెళ్ళిపోయాడు. మెజారిటీ పరిశీలకుల నిర్ణయం ప్రకారం నాకు పిహెచ్.డి. అవార్డు ప్రధానం చేశారు. పిహెచ్.డి. థీసిస్ కథనం పత్రికలలో ప్రధాన శీర్షికలలోకి ఎక్కింది. తరువాత థీసిస్ ను, దాని వెనుక కథను ఎం.వి. రామమూర్తి పుస్తకం రాయగా బుక్ లింక్స్ వారు ప్రచురించారు.

'తెలుగు విద్యార్థి'లో నేను రాసిన వ్యాసాలలో వివాదాస్పదంగా చర్చలు సాగిన అంశాలున్నాయి. అందులో ఒకటి 'కార్ల మార్క్స్ కు కమ్యూనిస్టులు పట్టించిన గ్రహణం' అనే అంశం సీరియల్ గా వచ్చింది. దీనిని మెచ్చిన గుడివాడ ఉపాధ్యాయుడు చిన్న పుస్తకంగా కూడా ప్రచురించాడు. కమ్యూనిస్టులపై సిద్ధాంతపరంగా విమర్శ చేసినప్పుడు చాలామంది టీచర్లు విమర్శను స్వీకరించారు. వివేకానందపై రాసిన విమర్శ కొందరి ఆగ్రహానికి గురైంది. అయితే నా రచనలు ఏవీ కూడా సెన్సార్ లేకుండానే కోటేశ్వరరావు ప్రచురించేవారు. నా రచనలు ఎప్పుడూ కాదనలేదు. ధైర్యంగా ప్రచురించారు. అది ఆయనలోని విశేషం.

ఆయన కోరికపై కృష్ణాజిల్లాలో పర్యటించి కొన్ని ఉత్తమ పాఠశాలలను ఎంపిక చేసి, వాటిని గురించి క్షుణ్ణంగా వ్యాసాలు ప్రచురించాము. అందులో ఏవైనా విమర్శలు, చురకలు ఉన్నప్పుడు యాజమాన్యం వారు తమ నిరసనను కోటేశ్వరరావుకు తెలియజేస్తుండేవారు. నేను పాఠశాలలో పర్యటించి ఇంటర్వ్యూలు చేస్తున్నప్పుడు ఎడిటర్ గా కోటేశ్వరరావు నా పక్కనే వుండేవారు. కనుక నా రచనలో మంచి చెడ్డలు ఆయనకు తెలుసు. ఆవిధంగా యాజమాన్యాల ఒత్తిడులు ఎదుర్కోగలిగారు.

కోటేశ్వరరావు సోషలిస్టు భావాలతో ఆరంభమై కాంగ్రెసు వాదిగా వుండేవారు. ఎప్పుడూ ఖద్దరు ధరించేవారు. జిల్లా నుండి ఉపాధ్యాయ ప్రతినిధిగా రెండుసార్లు శాసనమండలి సభ్యులయ్యారు. ఆయన పోటీ చేసినప్పుడు కమ్యూనిస్టు శ్రీరామమూర్తి తీవ్ర ప్రతిఘటన అభ్యర్థి అయ్యారు. నేను కూడా జిల్లాలో పర్యటించి కోటేశ్వరరావును సమర్థిస్తూ ప్రసంగించాను. ఆయన కృషిని క్రోడీకరించి, 'తెలుగు విద్యార్థి'లో కొన్నిటిని ప్రచురించి, గ్రంథస్థం చేశాను. అది కూడా ఉపాధ్యాయులకు ఆకర్షణీయంగా నిలిచింది.

కోటేశ్వరరావు కోరికపై నేను కొందరిని ఇంటర్వ్యూచేసి 'తెలుగు విద్యార్థి'లో ప్రచురించాను. అవన్నీ ప్రామాణికమైన విషయంతో కూడినవి. ముఖ్యమంత్రి కాసు బ్రహ్మానంద రెడ్డి, విద్యా మంత్రి పి.వి.నరసింహారావు, విద్యాశాఖ కార్యదర్శి ఎమ్.వి. రాజగోపాల్, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్ డి.ఎస్.రెడ్డి, ప్రముఖ విద్యావేత్త సి.వై. చింతామణి, మొదలగువారు నేను ఇంటర్వ్యూ చేసినవారిలో ఉన్నారు.

శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని భారతదేశంలో బాగా వెలుగులోకి తెచ్చిన ఎ.బి.షా రచనలు, ఎమ్.ఎన్.రాయ్ రచనలు కొన్ని 'తెలుగు విద్యార్థి' ద్వారా అందించగలిగాము. శాసన మండలి సభ్యుడుగా కోటేశ్వరరావు, ఉన్నప్పుడు నేను ఆయన క్వార్టర్స్ లో వుంటూ శాసన మండలి వ్యవహారాలలో పాల్గొనడానికి ఆయనకన్నివిధాలా తోడ్పడ్డాను. అందులో కొన్నివిషయాలు 'తెలుగు విద్యార్థి'లో కూడా ప్రచురించారు. 1980 తరవాత నేను అందులో రచనలు మానేశాను. ఆ పత్రికను కోటేశ్వరరావు కుమారుడు రమణ నిర్వహిస్తున్నారు.

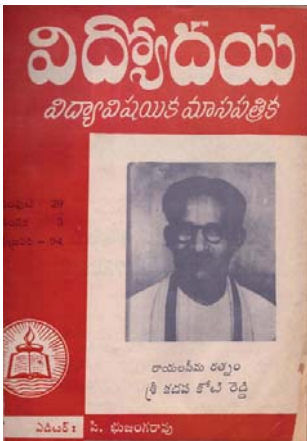
శాసనమండలి సభ్యుడుగా కోటేశ్వరరావుకు కొన్ని ప్రసంగ పాఠాలు రాసి ఇచ్చేవాణ్ణి. ఆశ్చర్యమేమంటే నాలుగైదు పేజీల ప్రసంగం కూడా చదివి జ్ఞాపకం పెట్టుకుని యథాతథంగా కౌన్సిల్ లో చెప్పేవారు.

నా తొలి రచనలన్నీ 'తెలుగు విద్యార్థి' ప్రచురణలుగానే వెలవడ్డాయి. ఇందులో ప్రముఖంగా 'రాజారామోహనరాయ్ నుండి ఎమ్.ఎన్.రాయ్' వరకూ అనేది ప్రచారంలోకి వచ్చిన రచన. ముందు 'తెలుగు విద్యార్థి'లో సీరియల్ గా ప్రచురించి తరువాత గ్రంథస్థం చేశారు. ఎ.బి.షా రాసిన 'శాస్త్రీయ పద్ధతి' కూడా అలాగే తెలుగులో తీసుకువచ్చాను. అది ఉపాధ్యాయులకు విద్యార్థులకు బాగా ఉపకరించిన అనువాదం. కృష్ణాజిల్లాలో కొన్ని పేకొందిన పాఠశాలలు ఎంపిక చేసుకుని వాటిని గురించి భిన్న కోణాలలో విషయాన్ని అందించటం ఒక వినూత్న శీర్షికగా చేసాము. అందులో పిన్నమనేని కోటేశ్వరరావు స్వగ్రామమైన రుద్రపాకతో మొదలుపెట్టి, గుడ్లవల్లేరు, బందరు, చర్లపల్లి, విజయవాడ తదితర ప్రాంతాలలోని స్కూళ్ళను గురించి రాశాను. విజయవాడలో బిషప్ అజరయ్య స్కూలు మాంటిసోరీ స్కూలు, ప్రధానంగా

ఎంపిక చేశాము. అటు ఉపాధ్యాయులను, ఇటు విద్యార్థులను యాజమాన్యాన్ని ఇంటర్వ్యూలు చేశాము. అందువలన అన్ని కోణాల నుండి పరిశీలించి, ప్రచురించటానికి సాధ్యపడింది. విమర్శ వచ్చినపుడు యాజమాన్యాలు నొచ్చుకున్నా, ఏమీ అనలేకపోయేవారు. కోటేశ్వరమ్మ నిర్వహించిన మాంటిసోరీ స్కూలు గురించి విమర్శ చేసినపుడు ఆమె చాలా ఆగ్రహించింది. తమ స్కూలు మచ్చలేనిదని మా రచనలో లోపాలున్నాయని అన్నారు. ఆ స్కూలులో టీచర్లు, విద్యార్థులకు ట్యూషన్లు చెప్పటం వారిని అనుకూలంగా చూడటం వంటి విషయాలను ఆమె సహించలేకపోయారు. తమ పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులు ట్యూషన్లు చెప్పరని ఆమె నిశ్చితాభిప్రాయం. కానీ నేను ఇంటర్వ్యూలు చేసినపుడు నా వెంట కొల్లూరి కోటేశ్వరరావు ఉండేవాడు కనుక ఆయనకు నిజానిజాలు తెలుసు గనుక విమర్శలు తట్టుకున్నారు.

‘తెలుగు విద్యార్థి’లో వివిధ విద్యా విషయాలను అత్యంత అధునాతనంగా ప్రామాణికంగా అందించేవాడిని. అప్పుడే కొరారి కమిషన్ సమగ్ర నివేదిక రావడం, వాటి సారాంశాన్ని పత్రిక ద్వారా తెలియపరచడంతో ఉపాధ్యాయులకు ఎంతో మేలు చేకూరింది.

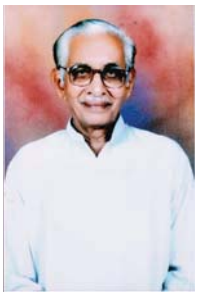
విద్యోదయ – పి. భుజంగరావు

కడప నుండి ఉపాధ్యాయ ప్రతినిధిగా పి.భుజంగరావు ఎమ్.ఎల్.సి.గా ఎన్నికయ్యారు. ఆయన ‘విద్యోదయ’ అనే మాసపత్రికను కడప నుండి వెలువరించేవారు. ఆయన కోరికపై విద్యావిషయక వ్యాసాలు అందులో కొన్ని రాశాను. శాసనమండలిలో ఆయనకు కొన్ని ఉపన్యాసాలు, ప్రశ్నావళి అందించాను. అవి కూడా కొన్ని పత్రికలలో పునర్ముద్రించేవారు. ఉపాధ్యాయాలకు ఉపకరించే ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు తదితర సమాచారాన్ని పత్రికలో నింపేవారు. భుజంగరావు ఆట్టే రాసేవాడు కాదు. ఇతరులపైనే ఆధారపడేవాడు.

సోషలిస్టు భావాలుగల భుజంగరావు నేను అందించిన బాబాలపై విమర్శలు, మాతల అవినీతి పనులు గురించి కౌన్సిల్ లో ప్రశ్నలు వేసేవాడు.

భుజంగరావు హాస్య ప్రియుడు. ఆయన అనుకరణలు బాగా చేసేవాడు. ముఖ్యంగా మూగవారిని అనుకరించే పద్ధతివలన చుట్టుపక్కల ఉన్నవారంతా కడుపుబ్బ నవ్వేవారు. భుజంగరావు రాయించటమే ఎక్కువ. స్వయంగా రాయడం పరిమితంగానే ఉండేది. ఆర్థిక ఇబ్బందుల వలన పత్రికను అంత గొప్పగా నడపలేకపోయారు. కానీ పట్టుదలగా చాలా కాలం కొనసాగించారు.

అన్వేషణ – ఎం. నాగేశ్వరరావు

‘అన్వేషణ’ పత్రిక మాసపత్రికగా సంగారెడ్డి నుండి వెలువడేది. 1960 నుండి 64 వరకు నేను సంగారెడ్డిలో జిల్లాపరిషత్తు మల్టీపర్పస్ హైస్కూలులో పనిచేశాను. మెదక్ జిల్లా ఉపాధ్యాయుల నిమిత్తం ‘అన్వేషణ’ అనే పత్రికను ఎం. నాగేశ్వరరావు నడిపారు. ఆయన కోరికపై పత్రికలో విద్యావిషయక

సమాచారాన్ని, వ్యాసాలను అందించేవాడిని. అది ఆట్టే కాలం నడవలేదు. ఆయన అక్కడ నుండి బదిలీ అయిన తరువాత ఆగిపోయింది.

ఉపాధ్యాయులకు అధునాతనంగా ప్రభుత్వ ఉత్తరువులు జీతాలూ పెన్షన్లు, సౌకర్యాలను గురించి సమాచారం అందించటం ప్రధానంగా వుండేది. నేను సిద్ధాంతపరంగానూ విద్యావిషయక వ్యాసాలనూ అందించేవాణ్ణి. కొంతవరకు ఎడిట్ చేసి పెట్టేవాణ్ణి. నాగేశ్వరరావు ఉద్యోగ విరమణ చేసిన తరువాత హైదరాబాదులో స్థిరపడి వృద్ధాప్యం వలన పడి తుంటి విరగగా బాధలకు లోనయ్యాడు. గుంటూరులో వారి అన్న ఎమ్. రాజగోపాలరావు ఆయన బాధ్యతను స్వీకరించి స్వగ్రామమైన పత్తిపాడుకు తరలించి చనిపోయేవరకూ సేవలందించారు.

నేను రొసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

7

ఉదయం - దొసరి నారాయణరావు

సుప్రసిద్ధ సినీ డైరెక్టర్ దాసరి నారాయణరావు 1984లో హైదరాబాదు నుండి 'ఉదయం' దినపత్రిక పెట్టారు. దానికి ఎడిటర్లుగా ఎ.బి.కె. ప్రసాద్, కొండముది రామచంద్రమూర్తి, గజ్జెల మల్లారెడ్డి ఉన్నారు. సిబ్బందిలో దేవీప్రియ కూడా ఉండేవారు. కొన్నాళ్ళు పురాణ సుబ్రహ్మణ్య శర్మ కూడా పనిచేశారు. ఆరేళ్ళపాటు సాగిన ఈ పత్రిక యాజమాన్యం మారి, క్రమేణా ఆగిపోయింది. కాకరాల తులసీదాసు

గజ్జెల మల్లారెడ్డి

ఆఫీసు యాజమాన్యం పనులు పర్యవేక్షిస్తుండేవారు. ఆర్థికపరంగా పత్రికలు ఎప్పుడూ ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటుండేవి. ఏరోజుకారోజు పత్రిక అచ్చు వేయడానికి కావలసిన పేపరు కోసం వెతుక్కునేవారు. అలాంటి ఇబ్బందులతోనే మొత్తం మీద కొన్ని రోజులు నడపగలిగారు.

‘ఉదయం’లో నేను రాసిన వ్యాసాలు కొన్ని ఉన్నప్పటికీ ముఖ్యంగా మూడు వ్యాసాలు సంచలనాత్మకంగా వివాదాలకు దారితీసాయి. అందులో ప్రప్రథమంగా పేర్కొనదగినది వివేకానందపై నా వ్యాసం. ఎబికె ప్రసాద్ ఎడిటర్ గా నా వ్యాసాన్ని, ఎడిటోరియల్ పేజీలో ప్రముఖంగా ప్రచురిస్తూ “మనకు తెలిసిన వివేకానంద వేరా” అని హెడ్డింగ్ పెట్టారు. అందులో సంపాదకుడి నోట్ రాస్తూ దీనిపై భిన్నాభిప్రాయాలు ఎవరైనా వెల్లడిస్తే ప్రచురించటానికి అభ్యంతరం లేదని బాక్స్ పెట్టి వేశారు.

వివేకానందపై వ్యాసం

ఆ వ్యాసంలో వివేకానంద బాగోగులు మంచి చెడులు పరిశోధనాత్మకంగా ఆధారాలతో రాయటం విశేషం. “వేదాంతం - భారత పునర్వికాసం” నిరంజన్ ధర్ పరిశోధనాత్మక గ్రంథం బెంగాల్ లో ప్రచురణ కాగా అందులో ఆధారాలున్న విషయాలను వ్యాసంలో చూపాము. వివేకానంద అమెరికా ప్రయాణం, జమీందార్ల డబ్బుతో ఆయన ఓడలో వెళ్ళి, విలాసంగా గడపటం, తిరిగి వచ్చిన తరువాత నరహంతకులైన జమీందార్లను రామనాథ్ రాజా, క్షత్రి రాజుల పాలనను సమర్థిస్తూ, వారి ప్రాంతాలలో పర్యటించి మద్దతు పలికారు. దీర్ఘాయుష్షుకు యోగా మంచినీ చిట్కా వైద్యంగా ప్రచారం చేసిన వివేకానంద 38 ఏళ్లకే చనిపోయాడు. ఇలాంటి వాస్తవాలతో కూడిన వ్యాసం చదివి గుడివాడ, కడప, రాజమండ్రి, హైదరాబాదు, విజయవాడ ప్రాంతాలలో తీవ్ర నిరసన ఆందోళన వెల్లడించారు. ఇది గమనించి ఎ.బి.కె ప్రసాద్ సంపాదకీయం రాస్తూ మొదట అనుసరించిన ధోరణికి భిన్నంగా వివేకానంద సూర్యుడి వంటి వాడని ఆయన వెలుగుకు చెయ్యి అడ్డం పెట్టజాలమని అర్థం వచ్చే రీతిలో రాశారు. హైదరాబాదులో భజరంగ్ దళ్, ఆర్.ఎస్.ఎస్. వారు

ఎ.బి.కె.ప్రసాద్

దొసరి

లారీలతో ఉదయం ఆఫీసుపై దాడి చేశారు. అప్పుడు దాసరి నారాయణ రావు ధైర్యంగా నిలబడి తమ సిబ్బందినందరినీ ఎదురు దాడికి సంసిద్ధులు కమ్మని గేటు వద్దకు వచ్చారు. ఆయన ప్రదర్శకులతో మాట్లాడుతూ చేతనైతే సమాధానం చెప్పండి, పత్రికలో ప్రచురిస్తాం. అంతేగాని కర్రలు పట్టుకుంటే ఆపని తామూ చేయగలమని సవాలు విసిరారు. అంతటితో ప్రదర్శకులు వెళ్ళిపోయారు. వ్యాసానికి సమాధానం మాత్రం ఎవరూ రాయలేదు.

త్రిపురనేని రామస్వామి మొదట్లో తన పేరుకు చౌదరి అని చేర్చినా చివరిలో ...భగవద్గీత... రచన చేసేనాటికి చౌదరిని తొలగించారు. తెనాలిలో సూతాశ్రమం స్థాపించి అనేకమంది స్వసంఘ పురోహితులను తయారుచేయించారు. కేవలం బ్రాహ్మణులే కాక ఏ కులం వారైనా పురోహిత్యం జరపవచ్చునని ఉద్యమం చేశారు. అంతేకాక పెళ్ళి మంత్రాలు, ప్రమాణాలు పెళ్ళి చేసుకునేవారికి అర్థం కావాలని వారి మాతృభాషలో వాటిని చెప్పాలని ప్రచారం చేశారు. దీనిపై పెద్ద రియాక్షన్ వచ్చింది. కొంతమంది పురోహితులు శిక్షణ పొంది పెళ్ళిళ్ళు చేయించారు. అందులో కమ్మ కులస్థులు ఎక్కువగా వుండటం వలన కమ్మ పురోహితులు అనే నానుడి

కూడా వచ్చింది. ఇతర కులాల్లో చెదురు మదురుగా పురోహితులు వచ్చారు. ఇలాంటి ఉద్యమానికి రాజకీయ పార్టీలలో కూడా ముఖ్యంగా కమ్యూనిస్టు పార్టీలో మద్దతు లభించింది. మత ప్రసక్తి లేకుండా పెళ్ళి మంత్రాలు ప్రచారంలోకి వచ్చాయి. కానీ, స్వాతంత్ర్యానంతరం ఆ ఉద్యమం ఉధృతి దగ్గిపోయింది. త్రిపురనేని రామస్వామి కుమారుడు గోపీచంద్ మానవవాదిగా తండ్రి ప్రభావంలో ఆరితేరి గూడవల్లి రామబ్రహ్మానికి సహాయపడి సంస్కరణ సినిమాలు తీయటంలో ఎంతో సహకరించారు. అనేక రచనలు రాజకీయ కథలు చేసి, ఎమ్.ఎన్. రాయ్ మానవవాద ఉద్యమంలో రాష్ట్ర కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. తండ్రి మరణానంతరం క్రమేణా దిగజారిపోయి ఆధ్యాత్మిక రొంపిలో పడి అరవిందుణ్ణి సమర్థిస్తూ సాయిబాబా దాకా పతనావస్థకు చేరుకున్నాడు. కమ్మకుల వాడిగా ప్రారంభమై క్రమేణ పరిణమించి 1940 నాటికి భగవద్గీత రచన చేసి, కులాన్ని, మతాన్ని అధిగమించి మానవ వాదం వైపుకు పయనించారని రాశాను. పురాణం సుబ్రహ్మణ్యం శర్మ దీనిని 'ఉదయం' వారపత్రికలో ప్రధానంగా ప్రచురించారు. దీనిపై రియాక్ట్ అయినటువంటి వారిలో చేకూరి రామారావు వంటివారు ఉండటం గమనార్హం. అప్పుడు కూడా సమాధానం రాయండి వేస్తామని మాత్రమే ఎడిటర్లు చెప్పారు. భాషా పరిశోధకుడుగా పేరొందిన చేకూరి రామారావు, రియాక్షన్ కొందరిని ఆశ్చర్యపరిచింది.

హోమియో

హోమియో వైద్యం పై సునిశితమైన విమర్శతో పరిశోధనాంశాలతో రాసిన వ్యాసం పెద్ద సంచలనానికి దారి తీసింది. హోమియోపతి సైంటిఫిక్ కాదని, ఔనని రుజువు చేస్తే 5కోట్ల రూపాయలు పారితోషికం ఇవ్వడానికి హేతువాదుల సంఘం పక్షాన జేమ్స్ రాండీ ఫౌండేషన్ ప్రకటించిన విషయం ప్రస్తావించారు. కానీ ఎవరూ ముందుకు రాలేదు. కట్టుకథలతో బుకాయింపులతో హోమియో వైద్యులు తమ వ్యాపారాన్ని సాగించుకున్నారు. అనేకమంది యువకులు ఉపాధి నిమిత్తం హోమియో చదువులు స్వీకరించి, ఈ వ్యాసం తమను దెబ్బతీస్తున్నదని, తిరుగుబాటు చేశారు. రాష్ట్రంలో కొన్నిచోట్ల ఊరేగింపులు జరిగాయి. కానీ, శాస్త్రీయమని రుజువు చేస్తూ ఏ ఒక్కరూ రాలేకపోయారు.

రామచంద్రమూర్తి

'ఉదయం'లో నా రచనలను సమర్థించి, భావ స్వేచ్ఛకు, శాస్త్రీయ ధోరణికి మద్దతుగా రామచంద్రమూర్తి నిలిచారు.

జి. రామిరెడ్డి అవినీతి బట్టబయలు

పురి

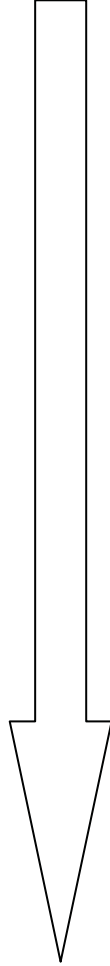
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ చీఫ్ జస్టిస్, సుప్రీంకోర్టు జడ్జి పింగళి జగన్మోహన రెడ్డి ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్ గా దారితప్పిన విద్యాలయాన్ని మళ్ళీ ప్రతిష్ఠాత్మకంగా నిలబెట్టాడు. కాపీ కొట్టటం పూర్తిగా ఆపగలిగారు. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ డిగ్రీలతో ఎవరూ దరఖాస్తులు పెట్టుకోనక్కరలేదని ప్రకటించిన అవమానకరమైన వ్యవస్థను మళ్ళీ సక్రమంగా ఉండేటట్లు సరిదిద్దారు. ఆయన హయాంలో పరిపాలనా విషయాలు పరిశీలించి, అవకతవకలు చేసిన వారిని మందలించారు. అందులో భాగంగా వైస్ ఛాన్సలర్ జి. రామిరెడ్డి ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఘోరాలపై ప్రొఫెసర్ వనజా అయ్యంగార్ ఏక సభ్య సంఘాన్ని వేశారు.

జగన్మోహన రెడ్డి

ఆవిడ పరిశీలించి, గుట్టు బట్టబయలు చేసింది.' నేను సేవ చేసిన యూనివర్సిటీ' అనే శీర్షికన జగన్మోహన రెడ్డి ఒక గ్రంథం రాశారు. వాటిలో ముఖ్యమైన అంశాలు నేను తెనిగించాను. అవి 'ఉదయం'లో కొన్ని భాగాలుగా ప్రచురించారు. అప్పుడు వాటిని ప్రచురించడానికి ఎడిటోరియల్ సిబ్బందిలోనే కొందరు తటపటాయించారు. కానీ గజ్జెల మల్లారెడ్డి పట్టుబట్టి ప్రచురించారు. ఈ విధంగా 'ఉదయం'లో నా రచనలు, అనువాదాలు గందరగోళాన్ని సంచలనాన్ని సృష్టించాయి. అందులో ఎడిటర్ ఎ.బి.కె ప్రసాద్ ధోరణి బయటపడింది. యజమానిగా పత్రికా స్వేచ్ఛ వైపు నిలచిన దాసరి నారాయణరావు అభినందనీయుడు.

Essay on Vivekananda

మనకు తెలిసిన వివేకానంద వేరా?

అంతర్జాతీయ యువజనోత్సవాల సందర్భంగా వివేకానందను పై మీకందిస్తున్న ప్రత్యేక వ్యాసం ఇది. ఐతే కేవలం ఒక పరిశీలనాత్మక దృష్టితోనే పాఠకులు ఈ వ్యాసాన్ని గమనిస్తారని ఆశిస్తున్నాం. ఎవరిని నోట్పించాలని నూ ఉద్దేశం కాదు. మహాత్ములను కేవలం భజిస్తూ వుండడం మనద్యేయం కారాదు. మానవుడే ఒక తప్పావుల సజ్జీక. ఇందుకేవలూ మినహాయింపు కాకపోవచ్చు ననే దృష్టితో ఈ వ్యాసాన్ని చదవండి. నిజానిజాల గురించిన అన్వేషణా దృష్టి అలోగ్యమనే భావన ఒక్కటే ఇక్కడ ప్రధానమని గమనించ ప్రార్థన

—ఎడిటర్

వివేకానందకు తల్లిదండ్రులు పెట్టిన పేరు సరేంద్రనాథ్. సన్యాసిగా ఆయనను రామకృష్ణ మార్గిన తర్వాత, వివేకానంద అని పిలువబడ్డాడు. అదికూడా మార్చేసి, సద్విదానంద అని నామకరణం చేసుకొని, అలాగే సంతకం చేశాడు. అమెరికాలో ప్రపంచ మతసమావేశానికి సంపించేముందు, ఒక దర్బారు పెట్టి, శైలి మహారాజు కొత్తగా వివేకానంద అనే పేరు పెట్టాడు. ఆ విధంగా వచ్చిన పేరు బహుశ ప్రచారం లోకి వచ్చింది. అమెరికాకు బొంబాయిలో ఒక ఎక్కడోతుం దగా సిక్కు తలపాగా ఆయనకు సమర్పిస్తే అది కూడా ఆకర్షణీయంగా తయారైంది.

వివేకానందుడు మధ్యతరగతి కుటుంబంలో పుట్టి పెరిగాడు. చిన్నతనంలో ఆయనపై బ్రహ్మసమాజ ప్రభావం వుండేది. బి.వి. చదువుతుండగా, పెళ్ళి చేద్దామని తల్లి దండ్రులు కొన్ని సంబంధాలు చూశారు. ఒక సంబంధం ఇంజనీరుకు కుదిరి, ఏవో చిన్న పేరింతో అగింది. ఆ దశలో తండ్రి చనిపోవడంతో, ఇంటికి పెద్ద కుమారుడైన వివేకానందపై కుటుంబ భారం పడింది. ఎంత వెతికినా ఉద్యోగాలు దొరక లేదు. దబ్బులేక ఆకలితో అలమటిం చే వివేకానందను దారి మర్చించాలని రాజీ మిత్రులు ప్రయత్నించారు. కాని ఆయన సంసార బాధ్యతలు తప్పించుకోదానికి రామకృష్ణ వద్దకు వెళ్ళాడు. ఆశ్రమంలో తిండికీ, నివాసానికీ బట్టకూ లోటులేక పోవడంతో వివేకానంద ఆక్కడ కుదురుకున్నాడు.

కుటుంబంపై ఆసక్తి

అవసరాలకు సన్యాసిగా మారిన వివేకానంద తన కుటుంబాన్ని మరచలేక పోయాడు. పూర్వీకుల ఆస్తి విషయమై కోర్టులో వున్న తగాదాలను బాగా పట్టించుకున్నాడు. తల్లి తరమా వచ్చి విషయాలు తెలుతూండేది. తన తల్లికి పోదరులకు వెలకు 100 రూపాయల చొప్పున ఇవ్వబడటంబాగానూ, తన ఇద్దరు నిమిత్తం కొంత ఇవ్వమనీ, శైలి మహారాజును వివేకానంద అడిగాడు. ఆయన అలాగే ఇచ్చాడు. గంగానది తీరాన తన తల్లికి ఇల్లు కట్టించమని మహారాజును కోరగా ఆయన వాయిదాపై ఇవ్వవారంభించాడు. బేలూరుమతం నిధుల నుండి ఇంటికై 3 వేలు తీసుకున్నాడు. తగినంత దబ్బు లేనందున ఏవరకు ఇంటి ప్రయత్నం విరమించాడు. తన కుటుంబ పోషణ నిమిత్తం అమెరికాలోని సెయింట్ ఫ్రాన్సిస్ లెగ్ లో వెయ్యిదాళ్ళు డిపాజిట్ చేశాడు. శ్రీమతి సెవి

యర్ అనే అమెను కోరగా వివేకానంద కుటుంబానికి వెల వారీగా సంపించింది. తన డిపాజిట్లు తన తదనంతరం కుటుంబానికి ఇవ్వమని ఓర్డర్లు కు వ్రాశాడు. ఈ విధంగా వివేకానంద సన్యాసి అయినా కుటుంబవ్యవహారాలు ఎన్నడూ విస్మరించలేదు. అందుకే ఆయన అవసరాలకు సన్యాసి అయ్యాడన్నాం. సన్యాసి వేషంలోనుంచి కుటుంబ అసక్తి లొంగి చూచింది.

విలాస జీవితం

రామకృష్ణ మఠానికి నిధుల నిమిత్తం 1891లో యూ.ఆ. ప్రారంభించిన వివేకానంద, చాలా విలాస జీవితం గడిపాడు. స్వదేశీ సంస్థానాధిపతుల అతిథిగా, మహారాజుల సుందిరాలలోనే వుండేవాడు. ఒక మహారాజు నుండి వేరే చోటకు పరిచయ

లేఖంతో వెళ్ళాడు. ఆయన వెళ్ళిన చోట్లు అల్బర్ట్, జైహార్ట్, ఆస్టోర్, శైలి, అహమ్మదాబాద్, కథీయవార్స్, జానాగ్డ్, పోర్టుబందర్, ద్వారక, సైలిరాజు, బలోద, బంద్యా, బొంబాయి, పూనా, బెల్గాం, డింగుళూరు, కొచ్చిన్, మలబారు, తిరువాన్కూరు, త్రివేండ్రం, మదురై, రామనాద్, రామేశ్వరం, కన్యాకుమారి.

మైసూరు మహారాజు, శైలిమహారాజు, రామనాద్ మహారాజుల ఆర్థిక సహాయ సలహాలపై వివేకానంద అమెరికా వెళ్ళాడు. సెయింట్ లా ఒకటి మొదటి తరగతి టికెట్ కొని, ఇద్దరు ఇచ్చి పంపారు. అమెరికాలో దబ్బు పోగొట్టుకున్నట్లు తెలిసి, ఠామన్ కుక అనే కంపెనీ ద్వారా మహారాజులు ఏర్పాటు చేసిపెట్టారు. అమెరికాలో ఆయన పుస్తకాల కాలం మహారాజుల బహుమతులు అందాయి. అమెరికాలోని బోర్లి మోర్లో మొదటి తరగతి హోటల్ లోనే వుండాలని పట్టుబట్టాడు. అంతవరకూ వివేకానంద శిష్యుడుగా వున్న అమెరికన్ తియోడోలాండ్స్ బర్ల్ విలాసవిధానాలు స్వయంగా చూచి, ఆయనతో తెగతెంపులు చేసుకున్నాడు. ఇంగ్లండ్ లో వివేకానంద శిష్యుడు ఎడ్వర్డ్ స్ట్రీ కూడా ఆయన విలాస జీవితం చూచి సంబంధాలు తెంచుకున్నాడు.

అమెరికానుండి ఇండియాకు తిరిగి వచ్చిన వివేకానందకు మహారాజులు, స్వదేశీ సంస్థానాధీశులు బ్రహ్మారథం పట్టి, సన్యానాలు చేశారు. ఆయన బోధించిన ఆచరణ యుక్త వేదాంతానికి నాందిగా రామనాద్ రాజా వేలాది పేదరుల అన్న ప్రస్తావన వందాడు. వివేకానంద ఎక్కిన గుర్రపు బండి స్వయంగా లాగిన రామనాద్ మహారాజుకు 'రాజుల్' అని దిరుదును ప్రసాదించాడు. వివేకానంద గృరియర్ మహారాజు సోవాబజార్ మహారాజు, ఉత్తరరా మహారాజు, గ్రెగ్యార్ రాజు, దర్బంగా మహారాజు, బల్గాన్ మహారాజు, కార్మిల్ మహారాజులు అసక్తితో సన్యానాలలో పాల్గొని, అవ్వన సంఘాలు ఏర్పరచి, అనేక చోట్ల పాగడ్ల సభలు జరిపారు.

భింగారాజు ఇచ్చిన ధనంతో వివేకానందుడు కాలిఫో అద్వైత ఆశ్రమం స్థాపించాడు.

ఈ విధంగా మహారాజులు, దివాన్లు, స్వదేశీ సంస్థానాధీశులు తన పట్ల ఆదరణ చూపి, సహాయపడినందుకు వివేకానందుడు నారికి పూర్తి మద్దతు ఇచ్చాడు. ట్రిబిల్ పాలన క్రింద వున్న ప్రాంతాలలో కరువుకాలాలు వుండగా స్వదేశీ సంస్థానాలలో అలాంటివి లేవన్నాడు. తుపాకులు తయారు చేసే షేరాం మాక్సింతో వివేకానందుడు సన్నిహితుడై, ట్రిబిల్ వారి పాఠశాలలో, స్వదేశీ సంస్థానాధీశుల పాలన రావాలని ఉద్యమిస్తూ వున్నాడు.

ఆశ్రమంలో తిరుగుబాటు

వివేకానందుడు జీవమృత్యుడుగా వుండాలిందిచేయి, ఇలా కుటుంబాన్ని పట్టించుకోవడం, మహారాజుల మధ్య విలాసంగా గడవడం, ఉపన్యాసాలలో మాత్రం పేదవారికై మొసరికన్నీళ్ళు కార్పడం పట్ల, ఆశ్రమవాసులు నిరసన చూపారు. గిరింద్ర, హరధన్ అనే వారి నాయకత్వం 1899లో కొందరు సన్యాసులు చీలిపోయి, గరింది రామకృష్ణ సభ స్థాపించారు. బేలూరు మఠంలో జరిగే ఉత్సవాలను కూడా వీరు బహిష్కరించారు. వివేకానందపై వచ్చిన ఈ తిరుగుబాటు పట్ల, సహజంగానే పూర్వదే ప్రభువులు అందోళన చెందారు. మొత్తంమీద వివేకానంద నాయకత్వం రామకృష్ణమఠం పూర్వదే ప్రభువుల మద్దతుతోనే నడచింది.

వివేకానంద రచనలన్నీ 8 సంపుటాలుగా ప్రచురించారు.

8వ సంపుటం సమకూర్చడంలో స్వామి అగోహనంద భారతి కృషి చేశాడు. అందులో వివేకానందుడు వ్రాసిన కొన్ని విషయాలు పట్ల ఆయన ఆశ్చర్యం వ్యక్తపరిస్తే, స్వామిజీ కంటే నితెక్కువ తెలుసా? అని ఆయన్ను సంపించేశారు. 'ఆరుట్లు ఇండియావెలుసల నుండి వచ్చారనేవివరం? జర్నల్లు భోషనంతో పాలు చీరు త్రాగురు.' ఇలాంటివి వివేకానందుడు వ్రాశాడు. ఆయన వ్రాసిన వాటిల్లో, చదువరులు నశ్యే వాటిని జాగ్రత్తగా లొంగించేశారు. రామకృష్ణ ఆశ్రమ వ్యవహారాలను, వివేకానందనుగురించి, వ్రాసినందుకు అగోహనంద భారతి గ్రంథాన్ని ప్రభుత్వం నిషేధించే వరకూ ఆశ్రమవాసులు విశ్రమించలేదు. వారి సహాయం అలాంటిది.

వివేకానంద బోధనలలో మానవుడికి అత్యుచిత్యాసాన్ని చూపడం వెన్నదగిన విశేషం. ఆయన ప్రబోధం జాతీయ వాదుల్ని, ఉగ్రవాదుల్ని ఉత్తేజపరిచింది. మానవుడికి సేవ చేయాలని వివేకానందుడు నొక్కిచెప్పాడు. మఠాన్ని స్థాపించి, పేదలకు తోడ్పడాలనే ఆలోచన శ్రేష్టమతం ప్రభావం వలన ఏర్పడినా, హిందూమతంలో ఇద కొత్త దారి తొక్కడమే. వివేకానంద వేదాంతాన్ని వెనకేసుకొచ్చిన దేశీయ ప్రభువులు, రాము ప్రజల్ని దోసిడిచేసిన దాంతో కప్పి పుచ్చుకోదానికి ఆయన్ను వాడుకున్నారు. హైదరాబాద్ ఆధ్యాత్మిక సామ్రాజ్య వాదిగా వివేకానంద కొందరికి ప్రేరేపణ కలిగించినా అది మనుషుల్ని ముందుకు నడిపించదు.

వివేకానందను గురించి చదివి అర్థం చేసుకుంటే ఫరవాలేదు. కాని వీరాధ్యన చేస్తూ భజన చేస్తే అదర్భం కాశాలదు. నిశితపరిశీలన చేయండి. గుడ్డిగా అనుకరించకండి.

డాక్టర్ నిరంజన్ ధర్ వ్రాసిన 'వేదాంత అండ్ బెంగాల్ రివెజ్ నెస్' అగోహనంద భారతి వ్రాసిన "OCHRE ROBE" ఈ వ్యాసానికి ఆధారం. అలాగే వివేకానంద పూర్తి సంపుటాల సహాయం స్వీకరించాను. వేగశంకరశర్మ వ్రాసిన స్వామి వివేకానంద కూడా చూడండి.

— డాక్టర్ ఎన్. ఇన్నయ్య

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

8

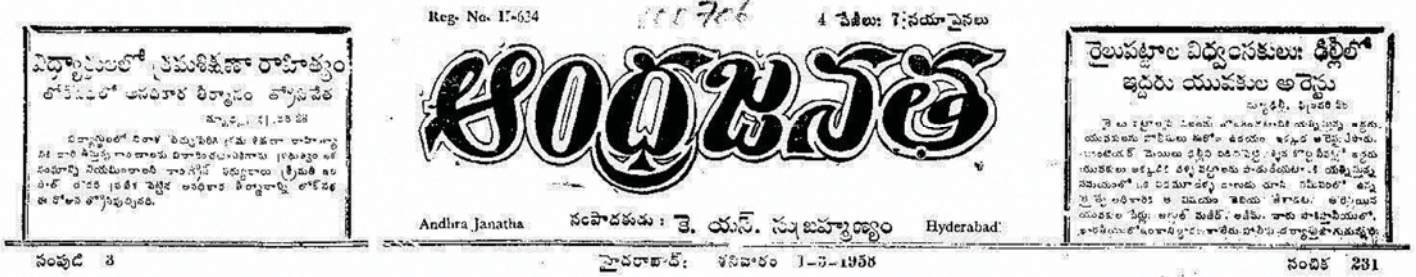
ఆంధ్ర జనత (1957-1967)

బూర్గుల రామకృష్ణారావు

ఆంధ్రజనత దినపత్రికగా వెలువడినప్పుడు తెలంగాణా పత్రికగానే దానికి పేరు వచ్చింది. బూర్గుల రామకృష్ణారావు, వల్లారి బసవరాజు, జనార్దనరావు దేశాయ్, బ్రహ్మీలుగా పత్రిక ప్రారంభమైంది. కొద్ది రోజులకే బూర్గుల రామకృష్ణారావు గవర్నరుగా కేరళ వెళ్ళడంతో వి.బి.రాజు, పత్రికకు ప్రకటనలు సేకరించటం జనార్దనరావు దేశాయ్ యాజమాన్య వ్యవహారాలు చూడటం సాగింది. తొలిదశలో ఆర్థిక ఇబ్బందులు, పాలనా వ్యవహార చిక్కులు, ఎదుర్కొన్నారు. సికింద్రాబాదులోని జేమ్స్ స్ట్రీట్ లో ఒక భవనంలోని పై అంతస్తులో పత్రిక కార్యాలయం ఉండేది. దానికి ఎదురుగా బాల్ రెడ్డి ప్రెస్ ఉండేది. అందులోనే పత్రిక అచ్చయ్యేది. కూచిమంచి సుబ్రహ్మణ్యం ఎడిటర్ గా పత్రిక నడిచింది. మంచి తెలుగు, చక్కని హెడ్లింగులు ఉండేవి. అప్పట్లో పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు కొద్ది రోజులు అందులో పనిచేశారు. పాండురంగారావు, ఎ.ఎల్.నరసింహారావు సబ్ ఎడిటర్లుగా పనిచేశారు. ఒక దశలో నార్ల వెంకటేశ్వరరావు పత్రికా కార్యాలయానికి

వచ్చి, తక్కువ సిబ్బందితో జాగ్రత్తగా పత్రిక నడుపుతున్నందుకు అభినందించారు. కొన్నాళ్ళకు బాల్ రెడ్డి ప్రెస్ మూతపడగా పత్రికను హైదరాబాదులో బసంత్ టాకీసు వద్దకు మార్చారు. తరువాత నేను దినపత్రికలో శిక్షణ పొందాలనే ఉద్దేశ్యంతో పనిచేశాను. ఆ రోజులలో ఆర్థికపరమైన ఇబ్బందులవలన డబ్బేమి ఇచ్చేవారు కాదు.

బసంత్ టాకీసు వద్ద ఉన్నప్పుడు వేటూరి సుందరరామమూర్తి ఎడిటర్ గా ఆంధ్ర జనత వెలువడింది. అందులో కొండా లక్ష్మణరావు, రాజేంద్ర, పాండురంగారావులు పనిచేశారు. దాదాపు 8 మాసాలు ఎడిటర్ కి జీతాలు ఇవ్వకుండా నడిపారు. ఆయన ఫిర్యాదు చేసి తీవ్ర అభ్యంతరం తెలపగా, నెలకు వెయ్యి రూపాయలు జీతం చొప్పున ఎడిటర్ జీతం చెల్లించారు. ఆ తరువాత ఆంధ్ర జనత కాంగ్రెస్ పార్టీ యాజమాన్యాన గాంధీ భవన్ కు మారింది. లోగడ విశాలాంధ్రకు ఎడిటర్ గా పనిచేసిన కాట్రగడ్డ రాజగోపాలరావు పార్టీ నుండి బహిష్కరించబడగా ఆంధ్రజనతకు ఎడిటర్ అయ్యాడు. తరువాత కొన్నాళ్ళు జి.సి.కొండయ్య ఎడిటర్ గా వుండేవాడు. మొత్తం మీద పత్రిక కుంటుతూనే నడిచి ఆగిపోయింది. ఆంధ్రజనతలో నేను కొన్ని వ్యాసాలు రాసాను. వాటిని ఎడిటోరియల్ పేజీలో ప్రచురించేవారు. సంగారెడ్డిలో నేను టీచర్ గా ఉద్యోగం చేస్తూ 1960-64 మధ్య వ్యాసాలు రాశాను.

పండితారెడ్డుల నాగేశ్వరరావు

వి.బి.రాజు

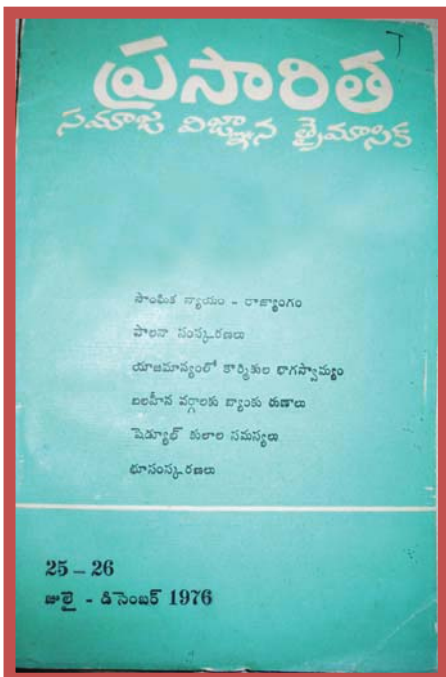
వేటూరి

కూలమంచి సుబ్రహ్మణ్యం
ఎడమనుంచి మొదలు

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్ ప్రసారిత (త్రైమాస పత్రిక)

9

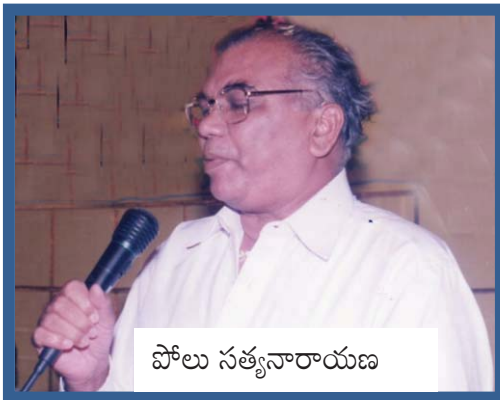
ఉపాధ్యాయులకు, ఉన్నత విద్యారంగంలోని విద్యార్థులకు తెలుగు సామాజిక శాస్త్రాలు బోధించడానికి అనువుగా 'ప్రసారిత' అనే త్రైమాస పత్రిక 1972లో ప్రారంభించాము. మొదట అలాంటి పత్రిక పెడదామనే ఉద్దేశ్యం పోలు సత్యనారాయణ ప్రతిపాదించారు. ఆయన పబ్లిక్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ లెక్చరర్ గా, ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఫర్ సోషల్ సైన్స్ రీసెర్చ్ దక్షిణాది విభాగంలో పనిచేస్తూ వుండేవారు. ఇంగ్లీషులో బోధనాంశాలకు పనికొచ్చే అంశాలు తెలుగులో చెప్పాలంటే కష్టంగానే వుండేది. ముఖ్యంగా కాలేజీ, పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ స్థాయిలో ఈ సమస్య బాగా ఎదురయింది. తెలుగు బోధనాభాషగా ఉన్నత విద్యారంగంలో ఉండాలి అంటే అందుకు తగిన సాధన సంపత్తి సమకూర్చుకోవాలి. కేవలం అనువాదం కాక అర్థాన్ని వచ్చేటట్లు తెలుగులో చెప్పగలగాలి. అందుకు ఉపకరించే నిఘంటువులు, పారిభాషిక పదజాలాలు, విజ్ఞాన సర్వస్వాలు కావాలి. విదేశాలలో ఏ స్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాలు చెబుతున్నారో అదే స్థాయిలో తెలుగులో చెప్పాలంటే చాలా కృషి అవసరం. ఆ రంగంలో తోడ్పడే నిమిత్తం 'ప్రసారిత' వంటి పత్రికలు

కావాలని పోలు సత్యనారాయణ ప్రతిపాదించగా నేను అంగీకరించాను. ఒక విధంగా ఆ ప్రయత్నం ఎదురీతవంటిది. మేమిద్దరం కలిసి ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో రాజకీయ శాస్త్రాచార్యుడుగా ఉన్న కె.శేషాద్రిని సంప్రదించాము. ఆయన కూడా అలాంటి విషయాల్ని అహ్వించి సహాయపడతామన్నారు. వివిధ సామాజిక శాస్త్రాల శాఖలలో ఉన్న ఉపాధ్యాయులను సహకారం కోరాము. అందరూ చేతనైనంత తోడ్పాటుచేసారు. పంచాయతీ రాజ్, స్థానిక సంస్థలు, పరిపాలనా వ్యవస్థ, విషయాలలో పోలు సత్యనారాయణ, ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించారు. తత్వశాస్త్రం సామాజిక శాస్త్రం, పౌర శాస్త్రం, ఇత్యాది శాఖలలో సిలబస్సులు సేకరించి, వాటికి అనుగుణంగా అంశాలు రాయటం, రాయించటం మొదలు పెట్టాము. రాజకీయ శాస్త్ర విషయాలు కూడా అదే ఉన్నత స్థాయిలో తీసుకురావటానికి ప్రయత్నించాము. ప్రోత్సాహం బాగానే లభించింది. అయితే మాకు తగినంత ఆర్థిక బలం లేదు. వివిధ కళాశాలలకు యూనివర్సిటీలకు విజ్ఞప్తి చేశాము. అందరూ బలపరిచారు కానీ, ఆర్థికంగా అంత సహకారం ఇవ్వలేదు. కళాజ్యోతి ప్రెస్ నిర్వహిస్తున్న ఆలపాటి రవీంద్రనాథ్ సహకారం కోరాను. ఆయన చేతనైనంత వరకు అచ్చువేసి పెట్టే బాధ్యత తీసుకున్నాడు. కొన్ని ప్రకటనలు సేకరించాలనుకున్నాము. మొత్తం మీద సాహసించి త్రైమాసపత్రిక ప్రారంభించాము. కొందరు ఇంగ్లీషులో తమ వ్యాసాలను అందించారు. వాటిని తెలుగు చేయవలసి వచ్చింది.

స్టేట్ బుక్ క్లబ్ అనే సంఘాన్ని స్థాపించి, రిజిస్టర్ చేశారు. బుక్ లింక్స్ పుస్తక సంస్థ నిర్వహిస్తున్న కె.బి.సత్యనారాయణ బాగా తోడ్పడ్డారు. ఆచార్య మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య, ఆవుల సాంబశివరావు, ఆ సంస్థను ప్రోత్సహించారు. వారంతా వ్యాసాలు కూడా అందించారు.

మొత్తం మీద ఆర్థికసహాయం లభించకపోయినా వ్యాసాల సహకారం ఫరవాలేదనిపించింది. పైగా వ్యాసాలకు డబ్బివ్వలేము గనుక ఆ విషయం తెలిసి ఎవరూ డబ్బు ఆశించలేదు. ప్రసారితలోని వ్యాసాలకు మంచి పేరే వచ్చింది.

ప్రత్యేక ఇంటర్వ్యూలు, పరిశోధనా వ్యాసాలు 'ప్రసారిత'కు విశేషాలు. అదే మంచి పేరు తెచ్చిపెట్టింది. ప్రతిష్ఠాకర పత్రికగా నడిచింది. సర్క్యులేషన్ కూడా అట్టే వుండేది కాదు. కాగా లైబ్రరీలకు సంస్థలకు పత్రిక అందేది గనుక ఆ విధంగా విద్యాధికులకు అది చేరింది.

పోలు సత్యనారాయణ

'ప్రసారిత'లో పోలు సత్యనారాయణ ప్రత్యేకంగా కృషి చేసి వెలికి తెచ్చిన పంచాయతీ రాజ్ స్థానిక స్వపరిపాలన సంచకలు రిఫరెన్సు విషయంగా తోడ్పడింది. నేను ఆ రోజులలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ అగ్రనేతలలో ఒకరైన రావి నారాయణ రెడ్డిని ప్రత్యేకంగా ఇంటర్వ్యూ చేశాను. అది రికార్డు చేసి ప్రచురించాము. ఆయన అల్లుడు సీతారామిరెడ్డి, కుమార్తె భారతి, నాకు సహకరించారు. అది ప్రచురించిన తరువాత కమ్యూనిస్టులలో దానిపై కొంత సంచలనం జరిగింది. సాయుధ పోరాట రోజులలో రావి నారాయణరెడ్డి పాత్రపై అంతకుముందే మాకినేని బసవపున్నయ్య చేసిన వ్యాఖ్యానాలు పార్టీల మధ్య పెద్ద గొడవకు దారితీసింది. సిపిఐ, సిపిఎం, పార్టీలుగా చీలిన తరువాత ఈ విషయాలు కొన్ని

బయటపడ్డాయి. 'ప్రసారిత' ఇంటర్వ్యూ వ్యాసం ప్రామాణికంగా చాలామంది స్వీకరించారు.

ముఖ్యమంత్రి మర్రిచెన్నారెడ్డి ఇంటర్వ్యూ చేసి మరొక ప్రత్యేక వ్యాసం ప్రచురించాము. రాష్ట్ర రాజకీయ చరిత్రలో ముఖ్యంగా తెలంగాణ ఉద్యమంలో కీలకపాత్ర వహించిన చెన్నారెడ్డిని ఇంటర్వ్యూ చేయడం 'ప్రసారిత'లో ఆకర్షణీయ విషయంగా మారింది.

నక్సలైట్ ఉద్యమంలో పనిచేసిన భాస్కర్ అనే వ్యక్తి, 'ప్రసారిత'కు ఒక ప్రత్యేక వ్యాసం రాశారు. ఉద్యమంలోని లోతుపాతులు జరిగిన అనేక విషయాలు బయట ప్రపంచానికి అంతవరకు తెలియనివి స్వానుభవంతో చెప్పారు. భాస్కర్ ఉద్యమంలో పట్టుబడి విశాఖ జైలులో శిక్ష అనుభవించి బయటకు వచ్చిన వ్యక్తి. అయితే భాస్కర్ అనేది మారు పేరు కావటంతో అసలు వ్యక్తి ఎవరూ అని ఉద్యమంలో

ఉన్నవారు మరొకవైపున గూడచారి సంస్థ అన్వేషించారు. ఇద్దరు సంపాదకులలో ఒకరైన సత్యనారాయణకు అతనవరో తెలియదు గనుక నన్ను కొంతమంది, అడిగి చూశారు. నేను చెప్పకపోవడంతో అది రహస్యంగానే మిగిలిపోయింది. కానీ వ్యాసంలోని విషయం మాత్రం వాస్తవం కావటం వలన అది చాలా ఆకర్షణకు దారితీసింది.

వెంకట రంగయ్య, రవీంద్ర ప్రసాద్, జి. రామిరెడ్డి, చింతామణి లక్ష్మన్న తమ అమూల్యమైన వ్యాసాలను అందించి, ప్రసారితకు తోడ్పడ్డారు. పరిమిత సర్క్యూలేషన్ తో విద్యారంగంలో పేరు తెచ్చుకున్న పత్రిక అది. అయితే 1975 తరువాత నేను ఆ పత్రిక నుండి విరమించాను. హైదరాబాదులో 'ఆంధ్రజ్యోతి' బ్యూరో చీఫ్ కావడం వలన పత్రికకు తోడ్పడలేకపోయాను. ఆ తరువాత పోలు సత్యనారాయణ ఒక్కడే కొన్నేళ్ళు నిర్వహించారు. భారత సామాజిక శాస్త్రాల పరిశోధనా సంస్థ ఆర్థిక సహాయం చేయడం వలన పత్రిక కొన్నేళ్ళు సాగింది. అది కూడా తరువాత ఆగిపోయింది.

ప్రసారిత కొన్ని ప్రత్యేక సంచికలు ప్రచురించింది. అవి అన్ని విధాల రిఫరెన్సులకు పనికొచ్చే విషయాలు. అందులో ఒకటి ప్రత్యేక ఆంధ్ర కోసం 1970 ప్రాంతాలలో జరిగిన ఉద్యమ చరిత్ర. ఆ ఉద్యమంలోనే చురుకుగా పాల్గొన్న మానవవాద నాయకుడు. మల్లాది రామమూర్తి చాలా వివరంగా ఆధారాలతో రాశారు. సమకాలీన విషయాలు అలా రాయడాన్ని గౌతు లచ్చన్న వంటి నాయకులు హర్షించలేరు. అయినప్పటికీ అదొక ప్రత్యేక గ్రంథంగా పూర్తి సంచికను వెలువరించాము.

మరొక ప్రత్యేక పరిశోధనా విషయం జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మ గురించి మల్లాది రామమూర్తి క్షుణ్ణంగా కనుగొని రాసిన విషయం. ఆవిడ మహాత్ము గలదని కొందరు సైన్సు చదువుకున్న ప్రొఫెసర్లు సైతం భక్తులుగా మారారు. ఆవిడ పూర్వాపరాలు కుటుంబ నేపథ్యం ఆవిడ గ్రామ పరిసరాలు అన్నిటిని లోతుపాతులతో అవగాహన చేయడానికి మానసిక విశ్లేషణ జోడించి, రామమూర్తి మంచి వ్యాసం రాశాడు. అది కొందరికి కనువిప్పు కాగా మరికొందరికి ఆగ్రహం తెచ్చిపెట్టింది.

ఆ విధంగా ప్రసారిత ఒక ప్రత్యేకతను నెలకొల్పింది. ఆచార్య నరేంద్రదేవ్ రాసిన బౌద్ధ ధర్మ దర్శన్ అనే గ్రంథం ఆధారంగా సంజీవదేవ్ గొప్ప వ్యాసాన్ని అందించారు. హిందీలో ఉన్న ఆ మూల గ్రంథం ఆయన తెప్పించుకుని చదివి రాసిన ఉత్తమ రచన. సూర్యదేవర హనుమంతరావు ఆ గ్రంథాన్ని బెనారసు నుండి తెప్పించి ఇచ్చారు.

ప్రసారిత పుస్తక పరిచయాలకు కూడా పేరు వహించింది. ఎరిక్ ప్రాం వంటి సైకో ఎనలిస్ట్ లను పాఠకులకు ఆయన రచనల ద్వారా పరిచయం చేసింది. ప్రసారిత ప్రచురణ వెనుక చాలా కృషి ఉన్నది.

సంపాదకులు ఎన్. ఇన్నయ్య, పి. సత్యనారాయణలు కాగా వారికి సలహా సంపాదకవర్గంగా వున్నవారు అన్ని రంగాల్లో ప్రసిద్ధికెక్కినవారే.. ప్రొ. మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య, ప్రొ. జి. రాంరెడ్డి, ప్రొ. జె. సత్యనారాయణ, ప్రొ. కె.శేషాద్రి, ప్రొ. ఎన్. యాదగిరిరెడ్డి, డా. సి.లక్ష్మన్న, ప్రొ. ఆర్. పి. ఆర్. చంద్ర శేఖరరావు, ప్రొ. కె. సచ్చిదానందమూర్తి, ప్రొ. వేదుల జగన్నాథం, డా. బి. రమేశ్ బాబు, డా. యం. యాదవరెడ్డి, డా. కె. కమలనాథన్. ఎందరో ఉద్దండుల చేత ఏరి కోరి రచనలు చేయించిన ఖ్యాతి 'ప్రసారిత'కు వున్నది.

జస్టిస్ జి. చిన్నపరెడ్డి భారత రాజ్యాంగాన్ని గురించి, సామాన్యుడు - చట్టాలు గురించి అవగాహన అయ్యేలా రాసిన వ్యాసాలు ఉన్నాయి. న్యాయవ్యవస్థను గురించి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రధాన న్యాయమూర్తి అల్లాడి కుప్పుస్వామి వ్యాసం, రాజ్యాంగ సవరణలను గూర్చి ప్రొ. మామిడిపూడి వెంకట రంగయ్య వ్యాసం. పొలిటికల్ సైన్స్ విద్యార్థులకు చక్కగా పనికి వచ్చే అంశాలు.

బౌద్ధాన్ని గురించిన మంచి మంచి వ్యాసాలు ప్రసారితలో వున్నాయి. కల్లూరి బసవేశ్వరరావు రాసిన బౌద్ధవికాసం - క్షీణత అందులో ఒకటి. బౌద్ధ కళావిన్యాసాలు గురించి శ్రీ సంజీవ్ దేవ్ రాసిన వ్యాసంలో బౌద్ధ వాస్తుకళ, శిల్ప విన్యాసం గూర్చి సమగ్రంగా చర్చించారు. తర్క తీర్థ లక్షణ శాస్త్రి గొప్ప ప్రజ్ఞావంతుడు. గాంధీగారికి సలహాదారు, ఎం.ఎన్.రాయ్ కి కొన్ని విషయాలలో గురువు. ఆయన

వ్యాసం 'హిందూయిజం' ప్రముఖంగా చదవదగింది.

నాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ మంత్రి వర్గాన్ని గురించి చాల వివరణాత్మకంగా జి.రాంరెడ్డి, డి. రవీంద్ర ప్రసాద్ వివరించారు. 1956లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పటి నుండి 1972 వరకు తెలంగాణ, కోస్తా, రాయలసీమల నుండి మంత్రుల సంఖ్య తెలియ చేసారు. వివరణాత్మకంగా కులం వారీగా ప్రాతినిధ్యం తెలియజేసారు. వారి విద్యాస్థాయిని రాశారు.

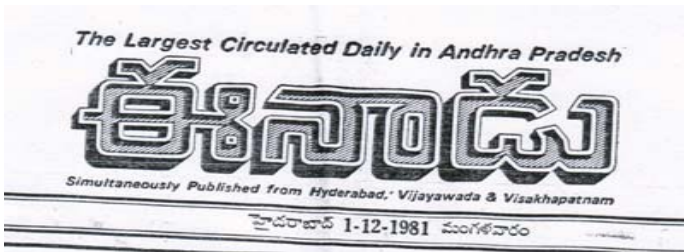

ఎన్. ఇన్నయ్య రాసిన ఆంధ్ర-తెలంగాణ ఉద్యమంలో విన్యాసాలు (1973) వ్యాసం, 1956లో ఏర్పడిన విన్యాసాలు (1973) వ్యాసం, 1956లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడటం, 1969-1972లో ఎటువంటి విన్యాసాలు రాజకీయ నాయకులు చేసారో తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతోంది. వివిధ పార్టీలు, రచయితల సంఘాలు ఈ ఉద్యమాల్లో ఎటువైపు వుండాలనుకున్నారో చెప్పారు. కొందరు వీర సమైక్యవాదులు కాగా మరి కొందరు ఆంధ్ర-తెలంగాణ వేర్పాటువాదాన్ని సమర్థించారు.

ఇంకా ప్రసారితలో ఆర్థిక శాస్త్రం, తత్వ శాస్త్రం, రాజనీతి శాస్త్రాలకు చెందిన అనుభవజ్ఞులైన అధ్యాపకుల వ్యాసాలే కాక హేతువాదాన్ని, పిల్లల సెక్స్ సమస్యలు, వైజ్ఞానిక వ్యాసాలు ఉన్నాయి. గ్రంథ సమీక్షలు కొన్ని సంచికల్లో చోటు ఉన్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అప్పుడే ఏర్పడిన కొత్త పంచాయతీల గురించి, సమాచారం, వ్యవసాయ రంగంలో వేతనాల ధోరణులు పరిశీలన ఉంది. పుష్కరాల చారిత్రక పరిశీలన గురించి ఎ. బొబ్బిలిగారు రాసిన పరిశీలనాత్మక వ్యాసం ఎంతో ఆసక్తిదాయకంగా ఉంది.

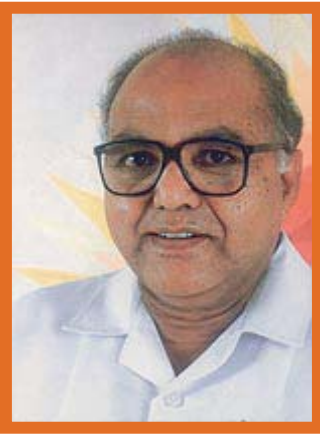
నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్ ఈనాడు

10

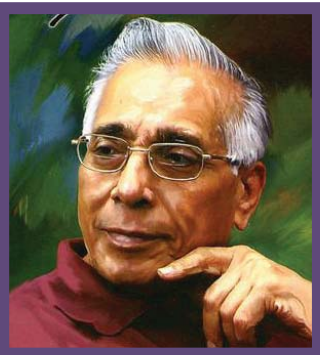
1974లో 'ఈనాడు' దినపత్రికగా విశాఖపట్టణం నుండి వెలువడింది. అంతకు ముందు దాదాపు రెండేళ్ళపాటు ఆ పత్రిక కోసం ఎన్నో ఏర్పాట్లు జరిగాయి. హైదరాబాదులో మార్గదర్శి చిట్ ఫండ్స్, ఫైనాన్సెస్ నడిపిన రామోజీరావు వివిధ జర్నలిస్టులను నిపుణులను పిలిచి అభిప్రాయ సేకరణ చేశారు. అందులో భాగంగా ఆంధ్రభూమి ఎడిటర్ గోరా శాస్త్రిని, నన్నూ, పిలిచారు. కొన్ని సాయంత్రాలు హైదరాబాదులోని అబిడ్స్ లో సమావేశాలు జరిపి, మాకు తోచిన విషయాలు చెప్పాము. రామోజీ ఆరోజులలో వినయంగా అవన్నీ నోట్సు రాసుకునేవారు. ముందుగానే జర్నలిజం కోర్సు పెట్టి శిక్షణ కూడా ప్రారంభించారు. అందులో టీచర్ గా ఉన్న పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు పాఠాలు చెప్పమని నన్నుకూడా కొన్నిసార్లు పిలిచారు.

ఈనాడు దినపత్రిక విశాఖపట్టణంలో ప్రారంభమయినప్పుడు పెద్ద సంచలనం సృష్టించారు. దినపత్రికని సుమారు 15 రోజులపాటు ఉచితంగా ఇళ్ళకు పంచారు. ఆవిధంగా పాఠకులను ఆకట్టుకునే ప్రయత్నంలో కొత్త పుంతలు తొక్కారు. అదేపని హైదరాబాదు

ఎడిషన్ ప్రారంభమైనప్పుడు కూడా చేశారు. పత్రిక ఎప్పుడైనా కొంచెం ఆలస్యమైతే ఈనాడు రావాల్సిన పత్రిక ఏనాడో వస్తున్నదేమిటి అని వెక్కిరించారు. విశాఖ పట్టణంలో జర్నలిస్టుల ఆందోళనకు గురయిన ఈనాడు అనేక ధక్కామొక్కిలను తట్టుకుని నిలబడింది. సమ్మెలో పాల్గొన్న ఎడిటర్ ఎ.బి.కె ప్రసాదును తొలగించగా ఆయన క్షమాపణ చెప్పుకుని రాజీపడి మళ్ళీ చేరారు. అయితే ఆయన్ను అక్కడ నుండి హైదరాబాదుకు మార్చారు. ఇలా నిలదొక్కుకున్న ఈనాడు హైదరాబాదులో పెద్ద సంచలనం సృష్టించి ఆర్భాటంగా ఆరంభమైంది. విజయవాడలోను అలాగే ఎడిషన్ పెట్టారు. ఈనాడు సిబ్బందిలో ఎ.బి.కె. ప్రసాద్, ఎలమంచిలి శేఖర్, వి. శ్రీకృష్ణ. వి. హనుమంతరావు, పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు, బూదరాజు రాధాకృష్ణ, రాంభట్ల కృష్ణమూర్తి, చలసాని ప్రసాద్, రామారావు ఇలా ఎందరో నిష్ణాతులైనవారుండేవారు. కానీ హైదరాబాదులో జర్నలిస్టుల సమ్మె జరిగినప్పుడు రామోజీరావు రాజీ పడకుండా సమ్మెలో పాల్గొన్నవారందరిని తొలగించారు.

కొన్నాళ్ళకు ఈనాడు పత్రికను వెక్కిరిస్తూ అది ఆట్టే కాలం సాగదని ఆంధ్రజ్యోతిలో విమర్శలు చేశారు. ఈనాడు దివాలా ఎత్తి ఆంధ్రజ్యోతి కార్యాలయానికి ఎదురుగా పెసరట్లు వేసి అమ్ముకుంటారని అవహేళనగా రాశారు. పురాణం సుబ్రహ్మణ్య శర్మ, శ్రీరమణ రాసివుంటారనుకున్నారు. అయితే ఆంధ్రజ్యోతి యజమాని కె.ఎల్.ఎన్. ప్రసాద్ ఈ విషయంలో రామోజీరావుకు క్షమాపణ చెప్పుకున్నారు. ఈనాడు విపరీతంగా సర్క్యులేషన్ పెంచుకుని జర్నలిజం రూపురేఖల్ని మార్చివేసింది. స్థానిక వార్తలు అందించడానికి వీలుగా ఎక్కడిక్కడ ఎడిషన్లు పెట్టారు. దీని వలన స్థానిక వార్తలు బాగా ప్రాధాన్యతను చేకూర్చుకోగా ప్రజలకు పత్రిక ఒక అలవాటుగా మారింది.

'ఈనాడు' ప్రారంభ దినపత్రిక విశాఖపట్టణం నుండి వెలువడింది. దానికి ఎడిటర్ గా ఎ.బి.కె. ప్రసాద్ ఉండేవాడు. ఆదివారం సంచికకు మాత్రం చలసాని ప్రసాదు ఎడిటర్ గా ఉన్నారు. ఆయన హైదరాబాదులోనే వుంటూ సంచికకు అవసరమైన వ్యాసాలను విషయాన్ని సేకరించేవారు. ఆయన కోరికపై నేను కొన్ని వ్యాసాలు రాసేవాణ్ణి. తరవాత హైదరాబాదుకు, విజయవాడకు ఈనాడు ఎడిషన్లు వచ్చాయి. హైదరాబాదు కార్యాలయానికి నేను చాలా తరచుగా వెళ్ళేవాణ్ణి. 'ఈనాడు'లో రాసిన వాటికి డబ్బిచ్చేవారు.

1982లో ఎన్.టి.రామారావు తెలుగుదేశం పెట్టి ప్రచారయాత్ర జరుపుతుండగా, టంగుటూరి ప్రకాశంపై నేను రాసిన వ్యాసం ప్రముఖంగా ప్రచురించారు. గజెల మల్లారెడ్డి ఎడిటర్ గా ఉన్నారు. నా వ్యాసానికి అనుకూల, ప్రతికూల స్పందనలు విపరీతంగా వచ్చాయి. వ్యాసంలో విషయం అబద్ధమని ఎవరూ ఖండించలేకపోయారు గాని, ప్రకాశాన్ని విమర్శించటం సహించలేకపోయారు. దాదాపు వెయ్యి ఉత్తరాలు వచ్చాయని మల్లారెడ్డి చెప్పారు. టంగుటూరి ప్రకాశం నా జీవన యాత్ర అని స్వీయ చరిత్ర రాసుకున్నారు. ఆయన అనుచరుడు తెన్నేటి విశ్వనాథం ప్రకాశం జీవిత చరిత్ర రాశారు. వారి పుస్తకాల నుండే నేను ఉడహరించాను. శవాన్ని చూడడానికి మదరాసులో ప్రకాశం వెళ్ళగా పోలీసులు ఆయనను ఆపారు. సైమన్ కమిషన్ రాక సందర్భంలో నిరసనగా జరిగిన ప్రదర్శనలో పోలీసు కాల్పులలో మరణించిన వ్యక్తి ఒకచోట పదివున్నాడు. అక్కడికి వెళ్ళినప్పుడు పోలీసులు అడ్డుకోగా చొక్కా గుండీ విప్పి కాల్పుకోమని ప్రకాశం చెప్పాడని ప్రచారం జరిగింది. కానీ పోలీసు ఆపినప్పుడు పక్కనున్న వ్యక్తి ఆయన ప్రకాశంగారని శవాన్ని చూడటానికి వచ్చారని చెప్పగా పోలీసు తప్పుకున్నాడు. జరిగింది ఇది. దీనికి చిలవలు పలవలు చేసి రాశారు. నేను వాస్తవాన్ని పేర్కొన్నాను. నా వ్యాసం తమకు ఇబ్బందిగానే పరిణమించిందని అన్నారు. అంతటితో నేను ఈనాడుకు రాయటం ఆపేశాను. కానీ, ఆఫీసుకు వెళ్ళటం, మిత్రులను కలవటం మాత్రం కొనసాగించాను. ఈనాడు అనేక సంక్షోభాలకు గురయింది. ముఖ్యంగా జర్నలిస్టులు తరచు యాజమాన్యంతో తారసిల్లేవారు. అప్పటి

నుండి ఈనాడు ఉమ్మడి సంపాదక సిబ్బందితో నడచింది. ఎవరు తొలగిపోయినా, ఎవరు రాజీనామా చేసినా పత్రిక ఆగకుండా ఉండే ప్రత్యామ్నాయ ఏర్పాట్లు ముందే చేశారు.

ఈనాడు తొలిదశలో మూఢనమ్మకాలకు తావులేకుండా అభ్యుదయపథంలో నడిచింది. కానీ రామోజీరావు బరువు బాధ్యతలతో ఇతర విషయాలు చూచుకుంటూ కుమారులకు పత్రికను, టి.వి.ని అప్పగించారు. కిరణ్ కు ఎడిటోరియల్ బాధ్యతలు అప్పగించారు. అంతటితో ఈనాడు రూపురేఖలు మారాయి. వారు లోగడలేని మూఢనమ్మకాలను, జ్యోతిష్యాన్ని ప్రవేశపెట్టారు.

ఈనాడు తొలి దశ నుండి హోమియోపతి వైద్యాన్ని వెనకేసుకొచ్చింది. ఇందులో పి. కృష్ణచౌదరి ప్రధానంగా రాశారు. నేను మొదటినుండి హోమియో వైద్య పద్ధతిని వ్యతిరేకిస్తూ అది సైంటిఫిక్ అని ఎక్కడా బుజువు కాలేదని రాశాను. కానీ, నా వ్యాసాలను వారు ప్రచురించలేదు. ఆ విషయంలో ఈనాడు మొదటి నుండి అశాస్త్రీయ మొండి ధోరణి ప్రదర్శించింది. రాను రాను 'ఈనాడు' ప్రథమ పత్రికగా నిలబడింది. వారు 1980 ప్రాంతాలలో 'ఈనాడు తెలుగునాడు' అనే పక్షపత్రికను పెట్టారు. అది భారతదేశంలో బయట పెట్టకుండా కేవలం విదేశాలలోని తెలుగువారిని ఉద్దేశించి, డాలర్ రేటుతో వెలువరించారు. అట్లూరి రామారావు కోరికపై నేను ప్రత్యేక రాజకీయ వ్యాసాన్ని రాసేవాడిని. అది టైమ్ నమూనాలో వుండేది. అప్పట్లో నేను 'ఆంధ్రజ్యోతి' బ్యూరో ఛీఫ్ గా ఉన్నందున, 'సాక్షి' అనే పేరుతో రాశాను. పదిహేను సంచికల తరువాత ఆ పత్రిక ఆగిపోయింది. విదేశాలలో వారసుకునే ఆదరణ లభించలేదు. తొలి దశలో వి.ఆర్. నార్ల 'ఈనాడు'ను వ్యతిరేకించినా తరువాత బాగానే వుందని సమర్థించారు. 'ఈనాడు'లో చాలామంది జర్నలిస్టు మిత్రులు నాతో సన్నిహితంగా వుండేవారు. ఈ-టివి ఛానెల్ పెట్టిన తరువాత అనేక సందర్భాలలో నన్ను చర్చలకు పిలిచారు.

మూఢనమ్మకాలకు వ్యతిరేకంగా మేము చేసిన అనేక సమావేశాలు, మేజిక్ ప్రదర్శనలు, పుస్తక ప్రచురణలు 'ఈనాడు'లో ప్రాధాన్యతను సంతరించుకున్నాయి.

'ఈనాడు' జర్నలిజం స్కూలు స్థాపించి ప్రతి సంవత్సరం కొన్ని వందల మందికి శిక్షణ ఇచ్చారు. ఎమ్. నాగేశ్వరరావు ప్రిన్సిపాల్ గా జయప్రదంగా సాగింది. వారి ఆహ్వానంపై నేను కొన్నిసార్లు వెళ్ళి, ఉపన్యాసాలు ఇచ్చాను.

'ఈనాడు' జర్నలిజం స్కూలు పెట్టిన తరువాత క్రమపద్ధతిలో సైంటిఫిక్ గా తరగతులు నడిపారు. ఈ క్లాసులలో డిగ్రీలు పుచ్చుకున్న వారు ఇంచుమించు అన్ని పత్రికలలో, అన్ని టి.వి.లలో ప్రవేశించగలిగారు.

ఎన్.టి.రామారావు రాజకీయ రంగంలో దిగినప్పుడు ఆయనకు పూర్తి మద్దతును ఇచ్చి సంపూర్ణ సహకారాన్ని అందజేసింది రామోజీరావే. 'ఈనాడు' పత్రిక విలేఖర్లు ఎక్కడికక్కడ స్థానిక సమస్యలను ఎన్.టి.రామారావుకు అందజేయడం వల్ల స్థానిక ప్రజలకు ఆకర్షణీయంగా వుండే విషయాలు రామారావు ప్రసంగించేవారు. ఇది కూడా గొప్ప ఆకర్షణ అయింది. రామారావు ప్రభంజనం ఒకవైపున రామోజీరావు మద్దతు మరొక వైపున కలసికట్టుగా పనిచేయగా రామారావు అధికారంలోకి రావడానికి ఈనాడు ఒక ప్రధాన కారణంగా నిలిచింది.

'ఈనాడు' కొన్ని విషయాలలో చాలా కొత్త వుంతలు పాటించింది.

దొంగ వైద్యాలకు వ్యతిరేకంగా మేము పోరాడుతున్న రోజులలో ఆపరేషన్ రేకుండా రోగాలు నయం చేస్తామంటూ ఫిలిప్పిన్స్ నుండి ఆర్బిటో అనే వ్యక్తి వచ్చాడు స్టార్ హోటల్ లో ఆయనను స్వాగతించి ప్రచారానికి తోడ్పడిన వారిలో రామోజి కోడలు, పార్లమెంట్ సభ్యుడు బి.ఎన్.రెడ్డి, ప్రధాని పి.వి.కుమారుడు రంగారావు వున్నారు. విపరీత ప్రచారం రాగా డబ్బు దోచుకున్నాడు.

మేము ప్రెస్ క్లబ్ లో ప్రదర్శన పెట్టి మెజిషియన్ విక్రం ద్వారా ప్రెస్ ఎదుట ప్రదర్శన పెట్టాము. హేతువాది సుబ్బారావు ను బల్లపై పరుండబెట్టి, ఆర్బిటో ఎలా మోసం చేసాడో టి.వి.ల పత్రికల వారి ఎదుట ప్రదర్శించాము. అది బాగా ప్రచారమైంది. ఈనాడు ప్రముఖంగా మొదటి పేజీలో ప్రచురణ గావించడంతో రామోజి తన కోడలు వున్నదని పట్టించుకోకుండా మా ఉద్యమానికి దోహదం చేశారు.

ఆర్బిటో బెంగుళూరు పారిపోగా అక్కడా హేతువాదులు వెంటబడ్డారు. అంతటితో అతను ఫిలిప్పిన్స్ పారిపోయాడు. ఆమెరికాలో ఇతడి మోసాన్ని బట్టబయలు చేసిన జేమ్స్ రాండి మాకు ఈ విషయంలో ఆదర్శం.

అంతరాయం ఎదురైంది.

స్వార్థపరుల దుష్ప్రచారం ఇది

హైదరాబాద్, సెప్టెంబరు 21 (న్యూస్టు డే). గజేష్, నంది విగ్రహాలు పాలు తాగుతున్నాయనేది కొందరు స్వార్థపరులు చేస్తున్న దుష్ప్రచారమని ఆఖిల భారత హేతువాద సంఘం ప్రధాన కార్యదర్శి డాక్టర్ ఎన్.ఇన్నయ్య పేర్కొన్నారు. ఈ విషయమై 'న్యూస్టు డే' డాక్టర్ ఇన్నయ్యను కలువగా 'కాపిలర్ యాక్టన్ ద్వారా ఇది సాధ్యపడుతుందని స్పష్టం చేశారు. గతంలో మేరీ మాత విగ్రహం కళ్ల నుంచి నీళ్లు కరుతున్నాయన్న వార్తతో ప్రపంచంలోని వలు దేశాల ప్రజలు ఎంతో ఆశ్చర్యానికి గురయ్యారని ఇలా జరగడానికి గల కారణాలు వెల్లడయ్యాకగానీ ప్రజలకు అసలు విషయం తెలియలేదని చెప్పారు. ఇలాంటి మూడ నమ్మకాలు ఏదైనా అసలు కారణం తెలిసేవరకే ప్రజలు నమ్ముతారని, ఎక్కువ కాలం ఈ నమ్మకాలు నిలవవన్నారు. ఇది 'సిస్టమేటిక్' చర్యగా ఆయన అభివర్ణించారు. గజేష్ విగ్రహాల తయారీలో గజేష్ తొందానికి చిన్నపాటి రంధ్రం ఏర్పాటు చేస్తారని

అదేవిధంగా విగ్రహం కింది భాగంలో కూడా రంధ్రం ఉంటుందని ఇన్నయ్య పేర్కొన్నారు. గజేష్ తొందంలో నన్నని ప్లాస్టర్ ఆఫ్ ప్యారిస్ ట్యూబు ఏర్పాటు చేయడం వల్ల కాపిలర్ యాక్టన్ ద్వారా పాలుని లోపలికి లాక్కుంటుందని వెల్లడించారు.

పాతబస్తీలోని ఒక గజేష్ విగ్రహం తొందంలోంచి పాలు వెళుతూ విగ్రహానికి

డాక్టర్ ఇన్నయ్య

కింద భాగాన కన్నం నుంచి అవి వచ్చేస్తున్నాయని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఈ విషయమై పరిశోధన కోసం ఒక ప్రొఫెసర్ వెళితే దేవాలయ నిర్వాహకులు తమను లోపలికి రానివ్వకుండా అడ్డుకున్నారుని తెలిపారు. ఈ విషయమై వదంతి తప్పు అని నిరూపించడానికి శాస్త్రీయ ఆధారాలు ప్రజలకు తెలియచెప్పడానికి తాము పరిశోధనలు చేయనున్నట్లు చెప్పారు. తమ పరిశోధనల సారాన్ని బహిరంగంగానే త్వరలో వెల్లడిస్తామని తెలిపారు.

టంగుటూరి ప్రకాశం

మన సంప్రదాయం ప్రకారం కీర్తిశులైన వ్యక్తిని మితిమీరి క్షుణ్ణుంటాం. దీనివలన ఆ వ్యక్తిలోని మంచిచెడులను శాస్త్రీయంగా అంచనా వేయడానికి వీల్లేకపోతున్నది. రాజకీయాలలోనూ, మతరంగంలోనూ ఈ విధమైన వీరారాధన బాగా పాతుకుపోయింది.

ముఖ్యంగా చనిపోయినవారి పేరు చెప్పుకుని బతికేవారికి నిశితపరిశీలన అంటే బొత్తిగా గిట్టదు. టంగుటూరి ప్రకాశం గారి విషయంలో ఇదే జరుగుతోంది.

1872లో నేటి ప్రకాశం జిల్లా కనవర్తి గ్రామంలో సనాతన కుటుంబానికి చెందిన నియోగి బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించాడు ప్రకాశం. ఒక విధంగా వీరిది "బతికిచెడిన" కుటుంబం. తాతకండ్రులు బాగా ఆస్తిపాస్తులు అనుభవించినా ప్రకాశం మాత్రం చిన్ననాటినుండి పేదరికం దెబ్బపడ్డాడు. నాయుడుపేట, ఒంగోలులలో ప్రకాశం చదువుకుంటున్న రోజుల్లో రౌడీల స్నేహంతో దొంగతనం చేసే వరకూ సాహసించాడు కానూరి రంగడు, నవ్వులూరి రమణయ్య మొదలైన రౌడీలే ఆనాడు ప్రకాశానికి స్నేహితులు. బజార్లో అమ్ముకునేవాళ్ళ దగ్గరా, పంటపొలాలమీదా దొంగతనాలు చేసేవారు. దీని వలన ప్రకాశానికి ఆ వయసులోనే సాహసం, నిర్భయ అనే లక్షణాలు వచ్చాయి. డబ్బుకు ఎప్పుడూ ఎవరో ఒకరిని కొట్టెత్తుకుంటే సరిపోతుందనే భావం చిన్ననాడే ఏర్పడింది.

గాంధీజీకి హైస్కూలు చదువు రోజుల్లో ముస్లిం రౌడీ స్నేహితుడు తగిలినట్లే, ప్రకాశం గారికి నాటక వేషాల సందర్భంగా ఉండదల్లి సాహెబుతో సహా అనేక మంది ముస్లిం మిత్రుల సొంగత్వం అచ్చింది. అనేక నాటకాలలో ఆడ పాత్రలు కూడా ధరించిన ప్రకాశం ఆ అలవాట్లను రాజమండ్రిలో కూడా కొనసాగించాడు. ఆ కారణంగా 15వ ఏట మెట్రిక్ తప్పాడు. ప్రైవేటుగా మెట్రిక్ పాసి అయినా చెడిపోతున్నారనే భయంతో 18వ ఏట హనుమాయమ్మతో అద్దంకిలో పెళ్ళి చేశారు. కాని "స్త్రీ దాపల్యంవల్ల సంసారజీవితంలో సౌఖ్యంలేద"ని ప్రకాశం నిజం ఒప్పేసుకున్నాడు. (నా జీవితయాత్ర పేజీ 126) ప్రకాశం 19వ ఏట ఎఫ్.ఎ. పాపై మద్రాసు వెళ్ళి 'లా' చదివాడు. 1894లో రాజమండ్రిలో ప్రాక్టీసు మొదలుపెట్టి, మునిసిపాలిటీ వ్యవహారాలలో తలదూర్చాడు. మునిసిపల్ కౌన్సిలర్ గా ఎన్నిక కావాలని మూడుసార్లు ప్రయత్నించి ఓడిపోయి, 1899లో తొలిసారిగా నెగ్గాడు. మునిసిపాలిటీ రాజకీయాలు నాడూనేదూ ఒకేరీతిలో వున్నాయి. 30 ఏళ్ళకు రాజమండ్రి మునిసిపల్ చైర్మన్ అయిన ప్రకాశం, స్టేడర్ వ్యక్తి సాగిస్తూ క్రిమినల్ కేసులలో రాణిస్తుండేవాడు.

రాజమండ్రిలో కందుకూరి వీరేశలింగం ఆవుటికే సంస్కరణోద్యమంలో, సమాజ దాందసాలకు ఎదురీదుతూ అప్పకవ్వులు పడుతుండేవాడు. ప్రకాశం ఆకృతేవున్నా, వీరేశలింగంపై గౌరవం వుందని వ్రాసుకున్నా. ఆచరణలో అందు కనుగుణమైన పనులు చేసినట్లు ఎక్కడా గోచరించదు. పైగా తమ్ముడు శ్రీరాములు కోసం వీరేశలింగంపై కేసులో వాదించి, వ్యక్తిరంగం అని చెప్పుకున్నాడు, ప్రకాశం.

మునిసిపల్ రాజకీయాలకూ, సంస్కరణవాదానికి పాత్తు కుదరలేదు. కాని ఇంగ్లండ్ లో బారిస్టర్ చదివి తిరిగివచ్చినప్పుడు మాత్రం అందరిలా ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోడానికి నిరాకరించిన ప్రకాశం, మొండిదైర్యం ప్రదర్శించాడు.

ఇంగ్లండులో బారిస్టర్ చదువు సందర్భంగా ప్రకాశానికి రాజకీయాల వాసన తగిలింది. దాంతోపాటే మాంసాహారం, సిగరెట్టు కూడా అలవాటయ్యాయి. కాంగ్రెస్లో అతివాది అయిన లాలాలజపతిరాయ్ తో పరిచయమయింది. కాంగ్రెసు రాజకీయాలలో తిలక్ కూడా అతివాదే. వీరి అతివాదం అంటే మతవాదమే. ఇది ప్రకాశానికి వచ్చింది. గోఖలే వంటి మిత్రులు ప్రకాశానికిష్టంలేదు.

1893లో మద్రాసులో వివేకానంద వలన కొంత ప్రేరేపణ పొందానని ప్రకాశం చెప్పుకున్నాడు. 1907లో సూరత్ కాంగ్రెసు మహాసభలలో అతివాదులు-మిత్రవాదులు చెప్పలతో కొట్టుకున్న సందర్భంగా, ప్రకాశం అతివాదుల పక్షాన్నే వున్నాడు. ఆ తరువాత “ఎప్పుడైనా కులాసాగా కాంగ్రెస్ కి వెదుతూ ఉండేవాణ్ణి. అంతకంటే ఎక్కువగా కాంగ్రెస్ ఎప్పుడూ నన్ను ఆకర్షించలేకపోయింది” అని ప్రకాశం స్పష్టీకరించాడు.

1907 నుంచి మద్రాస్లో బారిస్టర్గా ప్రాక్టీస్ చేశాడు. 14 సంవత్సరాల పాటు నిర్మిరామంగా జరిపిన ఈ ప్రాక్టీస్లో మొదటి ఏడు సంవత్సరాలు అప్పులు తీర్చి సంసారాన్ని పోషిస్తూ తరువాత ఏడు సంవత్సరాలలో బాగా సంపన్నుడయ్యాడు. భూములు, బంగారాలు కొని స్థిరాస్తి పరుడయ్యాడు. మధ్యలో అనిబిసెంట్ రాజకీయాల పట్ల ఆకర్షితుడయ్యాడు.

గాంధీజీ 1921లో ఇచ్చిన సహాయ నిరాకరణోద్యమ పిలుపును అందుకొని కోర్టు ప్రాక్టీసు వదలుకొని రాజకీయాలలోకి పూర్తిగా ప్రవేశించినవారిలో ప్రకాశం ఒకరు. కాని గాంధీజీ ముందుగా లేదా అనుచరుడుగా ప్రకాశం ఎప్పుడూ రాణించలేదు. మనస్సు అతివాదంపై నిమగ్నమై వుండటంవలన, అప్పటికి తిలక్ పాపదం వలన సి.ఆర్. దాసుకు, మోతీలాల్ కు చేరువగా మెలిగాడు. ఈ వైరుధ్యమే ఆయనకు చిక్కలు తెచ్చిపెట్టింది.

స్వరాజ్య పత్రికను 1921 అక్టోబరులో మద్రాసునుంచి ప్రకాశం ప్రారంభించాడు. అప్పుడే గాంధీజీతోనూ, రాజగోపాలాచారితోనూ ప్రకాశానికి పరిచయం ఏర్పడింది. కాని ఆ పరిచయం పుష్పం అట్టేకాలం నిలవలేదు. స్వరాజ్యపత్రికను మూసేయమని గాంధీజీ పదేపదే సలహా ఇవ్వడం ప్రకాశం మొండికేయడం జరిగింది. గాంధీజీ తన కుమారుడు దేవదాస్ గాంధీకి రాజాజీ కుమార్తె లక్ష్మితో పెళ్ళిచేశాడు. ఆ విధంగా వియ్యంకులుగా సన్నిహితులైవారు ప్రకాశాన్ని జీవితాంతమూ వ్యతిరేకించారు. గాంధీజీ ఢీకొనడమంటే అనాడు మాటలు కాదు అలాగే “గుంటనక్క”గా పేరు తెచ్చుకున్న రాజాజీ ఎత్తుగడలను గమనించడం, ఎదుర్కోవటం సామాన్యం కాదు.

గాంధేయులకు స్వరాజ్యవాదులకూ మధ్య నిలబడి “సెంట్రల్ పార్టీ” పెట్టిన ప్రకాశం సఫలం కాలేదు.

1921లో ప్లీడరీ వృత్తి వదలడం, స్వరాజ్యపత్రిక ప్రారంభించడంతో ప్రకాశం జీవితంలో పెద్ద మలుపు తిరిగింది. రాజకీయాలలో ఉంటూ వృత్తిని సాగిస్తే అదొక తీరు. కాని మరొక యావ

లేకుండా రాజకీయమే వృత్తిగా పెట్టుకున్నప్పుడు, తాను బతకడం ఎలా, కుటుంబాన్ని పోషించడం ఎలా అనే సమస్య వస్తుంది. మనదేశంలో రాజకీయమే వృత్తిగా గలవారు ప్రజలపైనే ఆధారపడుతున్నారు. ప్రకాశం కూడా ఆ కోవలో చేరాడు. “నేను సంపాదించినదంతా ఖర్చుపెట్టాను. కాబట్టి దేశంమీదబడి ఎంత వసూలుచేసినా ఫరవాలేదు” అనే ధోరణి అవలంబించిన ప్రకాశం దాని బాధ్యతారహితంగా రాజకీయాలలో నీతి, అవినీతి అనే గీటురాయి లేకుండా చేశాడు. ఇటువంటి ధోరణిని ఎవరు అవలంబించినా సరే మంచిదికాదని డాక్టర్ లోహియా ఖండించాడు.

మౌనానుకు సైమన్ కమిషన్ రాక సందర్భంగా ప్రకాశం పాత్ర గురించి చాలా మంది రాశారు.

కానీ ప్రకాశంగారు ‘నా జీవితయాత్ర’లో రాసిన విషయాలు గమనించాలి. మొదటిసారి సైమన్ కమిషన్ బొంబాయిలో 1928 ఫిబ్రవరిలో అడుగిడినప్పుడు మద్రాసులో నిరసన తీరేగింపులు జరిపారు. అనాడు శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వెనుక ప్రకాశంగారు అనుచరులతో పోతుంటే వెర్నాచివల్ పోలీసులు అటకాయించారు. “ముందడుగు వేయవలసిందనే ఆదేశం కాంగ్రెస్ ఇచ్చి ఉండలేదు. అందుకేనే కాస్త తటపటాయించా” అని ప్రకాశం రాశారు. (పేజీ 372) ఆ తరువాత సైమన్ కమిషన్ మద్రాసు వస్తున్న సందర్భంగా పూర్తి హర్షాల్ పిలుపు ఇచ్చారు. ప్రకాశం అందు కారులో బయలుదేరితే బీచ్ లో, మౌంట్ రోడ్ లో, ప్లవర్ బజారులో పోలీసులు అడ్డగించారు. ప్రకాశం వెనక్కు వెళ్ళాడేగానీ తుపాకీ గుండె చూపలేదు. ఆ తరువాత పారిస్ కార్నల్ లో ఒక వ్యక్తి బనిపొయిపడివున్నాడు. అతన్ని చూడటానికి వెళ్ళనివ్వమని ప్రకాశం కోరాడు. “ఒక సిపాయి నా గుండెకు బారుచేసి తుపాకీ పట్టుకున్నాడు నాకుదారి యివ్వవలసిందని వానిని నేను కోరాను. మీరు బలవంతంగా వెళ్ళదలస్తే మేము కాల్యవలసి వస్తుందన్నాడు వాడు. నాపక్కన గొంపులోవున్న ఒక మహమ్మదీయ యువకుడు, ధైర్యం వుంటే కాల్యు. మేమంతా సిద్ధంగా వున్నాం ఆయనెవరో నీకు తెలియదల్లేవుంది” అని అరిచాడు.

“కొక్కణాల తర్వాత వాడు తప్పుకుని దారియిస్తూ దయయుంచి ఏ గడబిడా చేయవద్దని గుంపును క్రవలసిందని ప్రాధేయపడ్డాడు. నేను వచ్చే వరకూ శాంతంగానే వుండవలసిందని గుంపును క్రి ముందుకు సాగి గుండు దెబ్బలతో పడి వున్న ఆ మృతదేహాన్ని చూసి, ఆ రోడ్డుకు ఎదురురోడ్డన హైకోర్టు వెనుకభాగాన వున్న ఒక భవనంలో ఆశీసుడయివున్న చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్ ను చూడగోరాను.

ఇఅనాడు జరిగింది. టంగుటూరి ప్రకాశం కేంద్ర శాసనసభలో వుండగా మాలవ్యాస్పాటిలో చేరాడు. కాంగ్రెసులో ఇమడలేకపోయాడు. అయితే గాంధీజీ పిలుపు ఇచ్చినప్పుడు ఉప్పు సత్యాగ్రహాలనూ, క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలోనూ జైలుకు వెళ్ళాడు.

గాంధీజీతోసహా ఎవరినిగురించీ ప్రకాశం మర్యాదగా మాట్లాడేవాడు కాదు. బహిరంగ

సభలలో వాడు, ఏడు అనే పదప్రయోగాలు బాగా చేసేవాడు. శ్రీనివాసయ్యంగార్, రాజగోపాలాచారి గురించి "ఏదో విధంగా బినామీ మంత్రిపదవులవైవా స్వీకరించి తమ వాంఛలను తీర్చుకోవాలనే కోరిక ఆ యిరువురి నాయకులకూ మిక్కుటంగా ఉంది" అని ప్రకాశం రాశాడు. 1927లో సుబ్బారాయన్ మద్రాసులో ఏర్పరచిన మంత్రివర్గ సందర్భంగా ప్రకాశం చేసిన వ్యాఖ్య అది.

గాంధీ రెండో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశానికి వెళ్ళడం అవివేకం అనీ, బెల్గాం కాంగ్రెస్ అధ్యక్ష పదవికి గాంధీ ఒప్పుకోవడం, మనోదోర్బల్యం అనీ ప్రకాశం రాశాడు. ఆంధ్రకాంగ్రెస్ వ్యవహారాలను చూస్తే, ముఠా రాజకీయాల పితామహుడు ప్రకాశం అనవచ్చు. ఆయనకు, ఇతర నాయకులకూ తరచు తగాదాలు వచ్చాయి. పట్టాభికి ఈయనకూ శాశ్వత కలహం వుండేది. అలాగే బులుసుసాంబమూర్తి, కొండా వెంకటప్పయ్య మొదలైనవారితో పేదీలు పడ్డాడు. 1937లో మద్రాసు ప్రధాని కావాలని ప్రకాశం ప్రయత్నించినా, ఆంధ్రులే బలపరచలేదని తెన్నేటి విశ్వనాథం వాపోయాడు.

ఆ ముఠా తగాదాల్ని చివరకు జైళ్ళలో కూడా కొనసాగించారు. మళ్ళీ పదవిని వదలేక 1937లో ప్రజాస్వామి అని పెట్టారు. అక్కడకు వెళ్ళిన ప్రకాశం, రంగాలు అందులో చేరారు. తర్వాత రంగా వీలి వేరే పార్టీ పెట్టారు. 1952 తొలి సాధారణ ఎన్నికలలో ప్రకాశం ప్రతిపక్షకూ తిరిగి కాంగ్రెస్ మంత్రుల అవినీతిని బయటపెట్టాడు. వాళ్ళంతా ఓడిపోయారు. మద్రాసు బీచ్ నియోజకవర్గంలో నిలబడి తానూ ఓడిపోయాడు. అప్పట్లో సోషలిస్టులు కలిసి రాగా ప్రజా సోషలిస్టు పార్టీ ఏర్పడింది.

మద్రాసులో మంత్రిమండలి ఏర్పాటు సమస్య వచ్చింది. కాంగ్రెసువారు రాజాజీ కోసం ప్రయత్నించారు. రంగా పార్టీ అందుకు అందగా నిలిచింది. తన రాజకీయ జీవితమంతటా కమ్యూనిస్టులను తిట్టిన టంగుటూరి ప్రకాశం, ముఖ్యమంత్రి పదవి కోసం, ఒక ప్రంటు నాయకుడుగా వారితోనే కలిసి మంత్రిమండలి ఏర్పరచాలని విఫలప్రయత్నం చేశాడు. కుటిలనీతి రాజకీయాలలో కాంగ్రెస్ వారే నెగ్గారు. దానితో అప్పటికే 80 సంవత్సరాలు వచ్చిన ప్రకాశం కొత్తగా ఏర్పడనున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి అయ్యేందుకు ప్రజాసోషలిస్టు పార్టీని తన్నేసి అంతవరకూ కుళ్ళిపోయిందని విమర్శించిన కాంగ్రెసుతోనూ, అవినీతిపరులని తిట్టిన సంజీవరెడ్డి వంటివారితోనూ చేతులు కలిపాడు. అయినా ప్రకాశం ముఖ్యమంత్రి పదవి కర్నూలులో కూడా ఆర్జేకాలం వుండలేదు.

రాజకీయాలలో నీతి చాలా అవసరం. మానవ విలువలు కావాలి. అవి రెండూ లేనప్పుడు సమాజాన్ని పరిపాలించడానికి అర్హత కోల్పోతారు. ఆంధ్ర రాజకీయాలలో ప్రకాశం ఎటువంటి నైతిక విలువల్ని కూడా చూపలేకపోయాడు. ఇంకా లోతుకు పోతే చాలా విషయాలున్నాయి. అందులో కొన్నిటిని "నా జీవితచరిత్ర"లో ప్రకాశం రాసినప్పటికీ క్రొవ్విడి లింగరాజు, తెన్నేటి విశ్వనాథం కొట్టి వేయించారని తెలిసింది. మున్సిపాలిటీ రౌండ్ రాజకీయాలను రాష్ట్రస్థాయికి తెచ్చిన ప్రకాశం - ముఠా నాయకుడుగా తప్ప ఎదగలేకపోయాడు.

కృష్ణాపత్రిక సంపాదకుడు ముట్నూరి కృష్ణారావు సరదాగా ఏటా కొందరికి బిరుదులు తన పత్రిక ద్వారా ప్రకటిస్తుండేవాడు. అలా ఒక ఏడు ప్రకాశానికి "ఆంధ్రకేసరి" అని ఇచ్చారు. ఈ సంగతి తెలిసినవారు తక్కువ.

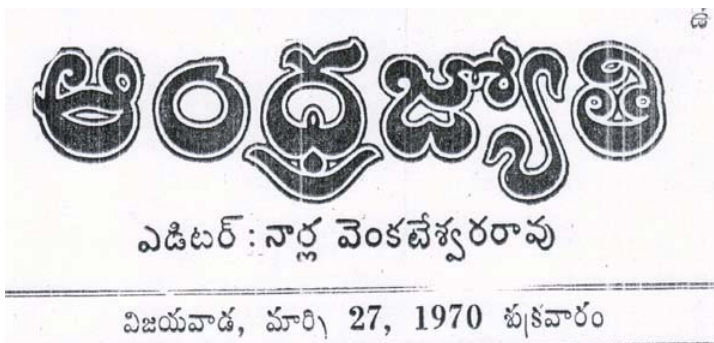
ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రావతరణ సమస్య 1913లో మొదలై, చాలామంది త్యాగాలను కోరింది. కాని తీరా రాష్ట్రం రాబోయే సమయానికి ప్రకాశం, పట్టాభిల ముఠాతగాదాల వలన యీ సమస్య కొంత సాగదీయవలసి వచ్చింది. జవహర్ లాల్, వల్లభాయ్, పట్టాభిల నివేదికను అంగీకరిస్తే 1950 నాటికే ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడి వుండేది. కాని ఆ కీర్తి పట్టాభికి దక్కుతుందని ప్రకాశం అడ్డుపడి మద్రాసు మాకే కావాలన్నాడు. తెన్నేటి విశ్వనాథం ఏమీ రాశో గమనించండి. "చివరకు, 1952లో సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు పార్టీలలోని ఆంధ్రసభ్యులు చెన్నపట్నం మీద ఆశవదులుకోవడం వల్ల, ఆంధ్రకాంగ్రెసుపార్టీ వారు చెన్నపట్నం తమిళ రాష్ట్రంతో కలిపివేయాలన్న నివేదికలో సంతకం చేయడం వల్ల - ప్రకాశంగా, ఆయన అనుయాయులు కూడా చెన్నపట్నం లేకుండా ఉన్న ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడడానికి అంగీకరించవలసి వచ్చింది" (నా జీవితయాత్ర- అనుబంధ సంపుటి చతుర్థఖండము పేజీ 772 ఎమెస్కో ప్రచురణ) అంతవరకూ బాగానే వుంది. తరువాత పొట్టి శ్రీరాములు 52 అక్టోబరు 19న ఆమరణనిరాహారదీక్ష పూని, మద్రాసుతో కూడిన ఆంధ్ర కావాలంటే, ప్రకాశం అందుకు మద్దతు ప్రకటించాడు. అప్పుడు జరిగిన హింసలో ఆస్తుల మాటెలావున్నా, ప్రాణనష్టం ఎంతో జరిగింది. నాయకుల చెలగాటంలో ప్రజలు చితికిపోవడం పరిపాటే. అందుకు ప్రకాశం మినహాయింపుకాదు. జీవితాంతమూ మద్రాసు నగరం కోసం ప్రకాశం పట్టుబట్టి పోరాడివుంటే, ఆయన పట్టుదల గలవాడని మెచ్చవచ్చు. కాని పదవి ఎరచూపేసరికి అన్నీ మరచిపోతూ వచ్చాడు.

ప్రకాశం చేసిన త్యాగాలను, సేవలను, దోషాలను అంచనావేసి చూస్తే, మొత్తం మీద తప్పటదుగులే ఎక్కువ. వ్యక్తిగతంగా ఆయన నుండి మనం నేర్చుకునేవి ఏమీలేవు. జమిందారీ వ్యతిరేక పోరాటం, గాంధీ వంటి నాయకులతో ఢీకొనడం వంటి విశేషాలే చెప్పుకోదగినవి.

- ఈనాడు, ఆగస్టు 1982

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్ ఆంధ్రజ్యోతి ఎడిటర్: నార్ల వెంకటేశ్వర రావు

11

విజయవాడ నుండి

1958లో

ప్రారంభమైన

'ఆంధ్రజ్యోతి'

దినపత్రిక, "మీరు

మెచ్చిన మీకు నచ్చిన సంపాదకుడు నార్ల వెంకటేశ్వరరావుతో వెలువడుతున్న పత్రిక" అంటూ ప్రకటించుకొని జనంలోకి ప్రవేశించింది. అంతవరకు 17 సంవత్సరాలపాటు మదరాసులో

'ఆంధ్రప్రభ'కు ఎడిటర్ గా ఉన్న నార్ల వెంకటేశ్వరరావు విజయవాడకు వెళ్ళాడు. పత్రిక కొత్త ఫక్టీతో బాగా జనాన్ని ఆకట్టుకున్నది. అప్పటికే

దామోదర స్వామి ఉడయవర్లు, రామానాయుడు ఉన్నారు. కొన్ని నెలల తరువాత రామకృష్ణను ఢిల్లీకి మార్చి, ఆయన స్థానంలో ఐ. వెంకటరావును నియమించారు. తరువాత నేను బ్యూరో ఛీఫ్ గా పనిచేశాను. ఆంధ్రజ్యోతి కార్యాలయం సెక్రటేరియట్ ఎదురుగా వుండేది. కేవలం ఒక గదిలో ఉన్న ఆఫీసులోనే పనిచేశాము. టెలీ ప్రింటర్ ద్వారా వార్తలను పంపేవాళ్ళము. ఏదైనా వివరణ కావాలంటే ఫోను వాడేవాళ్ళం. నార్ల వెంకటేశ్వరరావు సంపాదకీయాలు రాసి ఇస్తే, ఉడయవర్లు వాటిని విజయవాడ టెలీ ప్రింటరు ద్వారా పంపేవారు. నార్లగారి చేతి రాత ఆయనొక్కడే అర్థం చేసుకునేవాడు.

'ఆంధ్రజ్యోతి'లో నేను సీరియల్ గా కొన్ని వ్యాసాలు రాశాను. బ్యూరోలో చేరకముందు రాసిన ఆ వ్యాసాలను సంపాదకీయ పేజీలో ప్రముఖంగా ప్రచురించారు. "మార్క్సుకు గ్రహణం పట్టించిన కమ్యూనిస్టులు" అనేది శీర్షిక ఇందులో ఆరు వ్యాసాలు వచ్చాయి. అవి సిద్ధాంతపరంగానూ, ఆచరణ పరంగానూ విమర్శనాత్మకమైనటువంటి వ్యాసాలు. వాటిని ప్రచురించడానికి విజయవాడలో రెసిడెంట్ ఎడిటర్ గా ఉన్న నండూరి రామమోహనరావు తటపటాయించారు. అయితే నార్ల వాటిని ప్రచురించమని, ఆ వ్యాసాలను తాను చదివానని చర్చ జరిగితే ఆహ్వానిద్దామని చెప్పారు. ప్రచురణ అయినతరువాత పాఠకులలో కొంత సంచలనం కలిగింది. రవిబాబు వంటివారు, సమాధానం చెప్పటానికి ప్రయత్నించారు. నండూరి రామమోహనరావు ఆ వ్యాసాలను విజయవాడలో ఉంటున్న సుప్రసిద్ధ మార్క్సిస్టు నాయకుడు మాకినేని బసవపున్నయ్యకి పంపి, వ్యాఖ్యానించమని కోరారు. ఆయన అలాంటిదేమీ చేయకుండా మాటలలో "ఇవన్నీ కొత్తవి కాదు, ఇంతకు ముందు తెలిసినవే!" అన్నారట. ఆయన ఉత్తరోత్తర కొన్నేళ్ళ తరువాత, నేను ఆంధ్రజ్యోతిలో ఉద్యోగం మానేసిన తరువాత, డి.శేషగిరిరావు ఇంట్లో అల్పాహార విందులో కలిశాను. అదే నా తొలి పరిచయం. ఇప్పుడెందుకు రాసావు బాబూ ఆ వ్యాసాలు అని నన్నడిగారు. లోగడే ఈ సంగతులు మాకు తెలుసు కదా అన్నారు. నా పక్కనే ఉన్న మిసిమి సంపాదకులు ఆలపాటి రవీంద్రనాథ్ "తెలిస్తే వాటిని గురించి మీరెందుకు రాయలేదు?" అని అడిగారు. ఆ విషయం అంతటితో ఆగిపోయింది.

ఆంధ్రజ్యోతిలో నేను ఉద్యోగం చేస్తున్న రోజులలో దైనందిన రిపోర్టింగ్ విషయం అలా ఉంచితే, సుప్రసిద్ధ సైంటిస్టు ఎలవర్తి నాయుడమ్మతో ఇంటర్వ్యూ చేసి ప్రచురించి అంశం తృప్తికరమైనది. ఆయన తరచు మదరాసు నుండి హైదరాబాదు వచ్చి రాజభవన్ లో బస చేసేవారు. నేను అక్కడే ఇంటర్వ్యూ చేసాను. ఆయన విషయ విశదీకరణలో సుప్రసిద్ధులు.

తేదీ సరిగా గుర్తులేదు కానీ హైదరాబాద్ పబ్లిక్ గార్డెన్స్ లో జరిగిన ఒక సమావేశంలో మదర్ తెరీసా పాల్గొన్నది. నేను ఆమెను ఇంటర్వ్యూ చేశాను. ఎలాంటి ప్రశ్నలడిగినా అంతా దేవుడి దయ అని చెప్పింది. చాలా అసంతృప్తికరంగా నాకు అనిపించింది. నిశితంగా ప్రశ్నించినా ఆమె నుండి విశ్లేషణాత్మక వివరణ ఏదీ వచ్చేది కాదు.

ఖమ్మం జిల్లాలో కొండజాతుల ప్రజల జీవన రీతుల గురించి, వారి మధ్య పర్యటించి తెలుసుకున్నాం. ప్రభుత్వం చెప్పేవాటికి అక్కడ జరిగేవాటికి తేడా ఉన్నది. అప్పట్లో బాబు అనే ఒక ఐ.ఎ.ఎస్ అధికారి కొండజాతుల సంక్షేమానికి ఇన్ ఛార్జిగా వుండేవాడు. నేను రాసి విషయాలపట్ల ఆయన అభ్యంతరం తెలుపుతూ ముఖ్యమంత్రి వెంగళరావుకు ఫిర్యాదు చేశాడు. చేతనైతే ఆధారాలతో సమాధానం చెప్పండని

ముఖ్యమంత్రి అనడంతో అధికారులు ఊరుకున్నారు. 'ఆంధ్రజ్యోతి'లో పనిచేస్తున్నంతకాలం, నార్ల వెంకటేశ్వరరావు ఎడిటర్ గా ఉన్నంతకాలం నాకు యాజమాన్యం నుండి ఎలాంటి సిఫారసులు వత్తిడులు వచ్చేవి కావు. అనేక కారణాంతరాలతో నార్ల వెంకటేశ్వరరావు 'ఆంధ్రజ్యోతి' నుండి తప్పుకోగా నేను కూడా రాజీనామా చేశాను. ఆంధ్రజ్యోతిలో వుండగా శాసన సభ, హైకోర్టు పరిచయాలు బాగా వుండేవి. అదొక వినూత్న అనుభవం.

నార్ల వెంకటేశ్వరరావుకు 'ఆంధ్రజ్యోతి' యాజమాన్యానికి అభిప్రాయ భేదాలు తీవ్రస్థాయికి వచ్చి చివరకు ఎడిటర్ కోరిన విషయాలు పత్రికలో ప్రచురించటానికి నిరాకరించే స్థాయికి చేరుకున్నాయి. అంతటితో నార్ల రాజీనామా చేయగా సమస్య సమసిపోయింది. నేను నార్ల పక్షం వహించటం వలన ఆయనతో సన్నిహితంగా మెలిగాను. నార్ల ఇంటికి తరచు వెడుతూ కొందరు మానవవాద నాయకులను ఆయనకు పరిచయం చేశాను. అందులో ప్రేమనాథ్ బజాజ్, ఎ.బి.షా మొదలగువారున్నారు. నార్ల ఇంట్లో నాకు పరిచయమైనవారిలో ఎమ్. చలపతిరావు ('నేషనల్ హెరాల్డ్' ఎడిటర్), గూటాల కృష్ణమూర్తి (లండన్) ఉన్నారు. నార్ల ఇల్లే ఒక లైబ్రరీగా ఉండేది. ఆయనతోపాటు కొన్ని ఆదివారాలు నేను కూడా హైదరాబాద్ అబిడ్స్ లో పాత పుస్తకాలు వెతికిన సందర్భాలున్నాయి. తన దగ్గరున్న పుస్తకాలలో అదనపు ప్రతులున్నవి నాకు బహూకరిస్తుండేవారు.

ఒకనాడు నార్ల ఇంటికి వెళ్లేసరికి అప్పుడే వచ్చిన కొత్త పుస్తకాన్ని నా చేతిలో పెట్టారు. అట్ట తిప్పి చూస్తే "ప్రియమిత్రుడు ఇన్నయ్యకు అంకితం" అని ఉన్నది. 'నరకంలో హరిశ్చంద్ర' అనే తన చివరి నాటకాన్ని అలా నాకు అంకితం ఇవ్వడం ఎంతో ఆనందాన్నిచ్చింది. మేమిద్దరం సన్నిహితంగా అనేక మానవవాద సభలకు అధ్యయన తరగతులకు వెళ్ళాము. నార్ల ఆంధ్రజ్యోతి నుండి రాజీనామా చేసిన తరువాత కొద్ది సందర్భాలలో ఆంధ్రప్రభకు, ఈనాడుకు వ్యాసాలు రాశారు. అన్నిటికంటే పేర్కొనదగిన అంశమేమంటే ఆయన చిరకాలంగా పరిశోధన చేస్తూ వచ్చిన భగవద్గీత రచన, ఉపనిషత్తులపై పెద్ద వ్యాసం పూర్తి చేశారు. కుల వ్యవస్థపై ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో ఉపన్యాసాలు చేశారు. పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు కోరికపై ఆయనను నార్లకు పరిచయం చేశాను. ఆవిషయం సంతోషంతో ఎప్పుడూ పొత్తూరి చెబుతుండేవాడు. ఆలపాటి రవీంద్రనాథ్ ప్రెస్ లో కొన్ని సందర్భాలలో కూర్చుని మాట్లాడుకోవటం ఒక అనుభవం. తాను పూర్తిచేసిన నిశిత పరిశీలన రచన - గీతను గురించిన సత్యాసత్యాలు అచ్చు కాకుండానే నార్ల చనిపోయారు. ఆ తరువాత నేను దానిని సైంటిఫిక్ సర్వీసెస్ వారితో అచ్చు వేయించాను. కానీ ఫ్రూఫ్ రీడింగ్ సరిగా లేనందువలన దోషాలు దొర్లాయి. నార్ల కుమార్తె మీనాక్షి ఆ పుస్తకానికి ఖర్చులు ఇచ్చారు. తరువాత నేను అమెరికాలో పాల్ కర్డ్ తో మాట్లాడి, ప్రమిథియస్ ప్రచురణల ద్వారా వెలికి తెచ్చాము. దానిని పాఠకులు బాగా స్వీకరించారు. ఘాటైన విమర్శతో కూడిన ఆ పుస్తకం మార్కెట్లో నిలబడింది. నార్ల పేరిట ఒక బ్లాగు ఏర్పరచి ఆయన రచనలు, ఫోటోలు పెట్టాము. See: The Truth about Gita with Introduction by Innaiah N

'ఆంధ్రజ్యోతి' హైదరాబాదు ఎడిషన్ వచ్చిన తరువాత కొన్నాళ్ళు సాగి ఆగిపోయింది. ఆ తరువాత కొన్నేళ్ళకు మళ్ళీ ప్రారంభం కాగా వి. రాధాకృష్ణ యాజమాన్యం వహించారు. ఆయన నేనూ 'ఆంధ్రజ్యోతి'లో 1975 ప్రాంతంలో మిత్రులం. ఉత్తరోత్తర

రాధాకృష్ణ బిజినెస్ లోకి వెళ్ళి తిరిగి జర్నలిజం వైపు వచ్చారు. 'ఆంధ్రజ్యోతి'కి ఎడిటర్ గా కొన్నాళ్ళు కొండముది రామచంద్రమూర్తి ఉన్నారు. మళ్ళీ 'ఆంధ్రజ్యోతి'లో చెదురుమదురుగా వ్యాసాలు రాశాను. ఒక సందర్భంలో మదర్ తెరీసా పై పరిశోధనాత్మక వ్యాసం రాయగా, అది ప్రచురింపజాలమని ఎడిటర్ గా మూర్తిగారు చెప్పారు. ఆయన తరువాత వేరే పత్రికలకు వెళ్ళిపోయారు. కిళాంబి శ్రీనివాస్ ఎడిటర్ గా వచ్చారు. ఆయన హయాంలో నేనాట్టే రాయలేదు.

రెండు పర్యాయాలు రాజ్యసభ సభ్యుడుగా ఉన్న నార్ల వెంకటేశ్వరరావు 1975లో ఇందిరాగాంధీ ప్రధానిగా దేశంలో అత్యవసర పరిస్థితి ప్రకటించి నియంతృత్వ ధోరణులు ప్రదర్శించింది. అందుకు నిరసనగా సంపాదకీయం రాయకుండా ఖాళీగా వదిలేసి తన నిరసనను తెలియపరిచిన ఏకైక తెలుగు సంపాదకుడు నార్ల వెంకటేశ్వరరావు. యాజమాన్యం ఆమె పక్షాన సమర్థిస్తుండగా నార్ల అమెరికా వెళ్ళి కొన్నాళ్ళు పత్రికకు దూరంగా ఉన్నారు. ఆ తరువాత ఎమర్జెన్సీ ఎత్తివేయగా నియంతృత్వ ధోరణులను వ్యతిరేకిస్తూ రాశారూ, ప్రసంగించారు. సంపాదకీయాలలో పుస్తక సమీక్షను చేసి ఒక వినూత్న ధోరణి కూడా చూపెట్టారు. సంపాదక సీరియల్స్ రాసి సంస్కృతి మీద సాహిత్య సృష్టి చేశారు. కొన్ని సందర్భాలలో నార్ల సంపాదకీయాలు ఆద్యంతాలు కంఠస్థం చేసినవారు కూడా లేకపోలేదు. ఆ విధంగా తెలుగు జర్నలిజంలో నార్ల తన ముద్రలు వేశారు. ఆయన చేసిన పరిశోధనలు విస్తృత పాఠకులకు చేరాలనే దృష్టితో ఇంగ్లీషులో కొన్ని గ్రంథాలు ప్రచురించారు. కలకత్తాలోని మినర్వా అసోసియేట్స్ యజమాని సుశీల్ ముఖర్జీ ఆయన రచనలు కొన్ని ప్రచురించారు. కొందరు సుప్రసిద్ధ మానవవాద ప్రముఖులకు నార్ల తన పుస్తకాలను అంకితం చేశారు. ఆయన ఆకర్షణీయమైన ప్రసంగీకుడు కాదు. రచనలోనే ఆయన పదును కనిపించేది. ఆంధ్ర ప్రభ రోజులలో ఎమ్.ఎన్. రాయ్ ని వ్యతిరేకించినా 'ఆంధ్రజ్యోతి'నాటికి పరిణమించి మానవవాదిగా మారారు. ఆ దశలోనే నేను ఆయనకు చేరువయ్యాను. కళలు, బౌద్ధం ఆయన ప్రత్యేకంగా అధ్యయనం చేశారు, రాశారు. అలాంటి నార్లతో సన్నిహితంగా ఉండగలగడం నాకెంతో మేలు చేకూరింది. ఎన్.టి.రామారావు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సాంస్కృతిక వ్యవహారాల సలహాదారుగా ఉన్నారు. కొన్ని అకాడమీలు ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తూ మందిమాగధులకు స్తోత్రపాఠకులుగా తయారయిన సందర్భంలో రద్దు చేయించింది కూడా నార్లగారే. తెలుగు భాషాభివృద్ధికి అమూల్యమైన సూచనలు చేసిన జర్నలిస్టుగా నార్ల పేరు నిలుస్తుంది.

రాను రాను నార్ల వెంకటేశ్వరరావు అని పూర్తిపేరు వాడకుండా వి. ఆర్. నార్ల అనడం మొదలెట్టారు. ఆయనతో సన్నిహితుణ్ణి గావడం, కుటుంబ మిత్రులు గావడం కారణంగా అనేక విషయాలు పాతవి కొత్తవి అడిగి తెలుసుకునేవాళ్ళు. మదరాసు రోజుల నుండి ఎన్నో తెలియని విషయాలు అరమరికలు లేకుండా చెప్పేవారు. సులోచనగారు కాఫీలు, టిఫిన్లు అందిస్తుంటే ఆరగిస్తూ గంటలతరబడి ఆయనతో గడిపిన అనుభూతులు విశేషమైనవి. నార్ల జర్నలిజంతోపాటు అనేక విషయాలలో పరిశోధనలు చేసి, ప్రచురించారు. వీరేశలింగం, వేమన, గురజాడ మొదలైన వారిపై లోతుపాతులతో చేసిన కృషి ఇంగ్లీషులోనూ తెలుగులోనూ వెలువడ్డాయి. గురజాడ విషయంలో కమ్యూనిస్టులతో తీవ్రంగానే ఢీకొన్నారు. అవసరాల సూర్యారావు కృషి చేసి, గురజాడ డైరీలు అన్వేషించి, వాటిని పరిష్కరించి, విశాలాంధ్రద్వారా ప్రచురింపచేశారు. అందులో విపరీతమైన దోషాలు దొర్లినందువల్ల నార్ల అభ్యంతర పెట్టారు. సూర్యారావుకు ఇంగ్లీషు అంతగా రాదు. గురజాడ ఇంగ్లీషు డైరీలను కాపీ చెయ్యడంలోనూ అవగాహన చేసుకోవడంలోనూ పెద్ద లోపాలు బయటపడ్డాయి. కమ్యూనిస్టులు సూర్యారావుని

వెనకేసుకుని వస్తూ తొలిసారి కష్టపడి కృషి చేశారు గనుక దోషాలను అంతగా పట్టించుకోకుండా ఆయన దీక్షను అభినందించాలన్నారు. నార్ల అంగీకరించకుండా దోషాలను భవిష్యత్తు తరంవారు ఎలా గమనిస్తారు... ఎవరు సరిచేస్తారు... అంటూ తెలిసినంతవరకూ సమకాలీనంగా వాటిని చక్కదిద్దాలన్నారు. చలసాని ప్రసాదరావు (ఈనాడు) కమ్యూనిస్టుగా సూర్యారావుని వెనకేసుకుని వచ్చారు. పురాణం సుబ్రహ్మణ్యశర్మ తొలుత నార్లను సమర్థించి, కారణాంతరాలతో సూర్యారావును వెనకేసుకువచ్చి నార్ల తప్పుచేశాడన్నారు. అప్పట్లో పురాణం ఆంధ్రజ్యోతిలో పనిచేస్తుండేవాడు. ఒకనాడు నేను నార్ల ఇంటికి వెళ్లేసరికి ఆయన కాళ్ళవద్ద కూర్చుని క్షమించమంటూ పురాణం వేడుకుంటున్నాడు. ఆ ఘట్టంలో వెళ్లిన నాకు నార్ల కథంతా చెప్పి అప్పటికి పురాణాన్ని క్షమిస్తున్నానని ఉద్యోగం మర్యాదగా చేసుకోమని పంపించేశారు.

ఇలాంటిదే తిరుమల రామచంద్ర విషయంలోనూ జరిగింది. నార్ల వద్ద పనిచేస్తున్న రోజులలో, వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారి సిఫారసుపై ఉద్యోగంలో చేరిన రామచంద్ర కొన్ని తప్పులు చేయగా ఉద్యోగానికి ఉద్వాసన చెప్పారు. ప్రభాకర శాస్త్రిగారు నార్ల చేతులు పట్టుకుని ఒక్కసారి రామచంద్రను క్షమించమని కుటుంబ పోషణకు ఉద్యోగం అవసరమని కోరారు. ఆయనపై గౌరవంతో ఉద్యోగం కొనసాగించినా రామచంద్ర మాట నిలబెట్టుకోకుండా మళ్ళీ తప్పు చేయగా ఉద్యోగంలోంచి తొలగించవలసి వచ్చిందని నార్ల చెప్పారు.

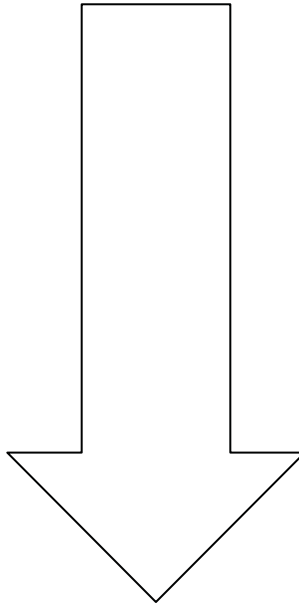
జి.వి.కృష్ణారావు కళాపూర్వోదయంపై సిద్ధాంత వ్యాసాన్ని మదరాసు విశ్వవిద్యాలయానికి పిహెచ్.డి. నిమిత్తం సమర్పించినప్పుడు ఆయన కేవలం బి.ఎ. డిగ్రీతోనే ఉన్నారు. ప్రత్యేక అనుమతిని యూనివర్సిటీ ఇచ్చింది. ఆయన భాషలో దోషాలున్నాయని ముగ్గురు పరిశీలనా పండితులు రాశారు. వారు రాసిన వాటిల్లో భాషా దోషాలు చూపి, వీరేనా కృష్ణారావు భాషను తప్పుపట్టేది అని నార్ల పై వారికి తెలియజేశారు. ఆ విషయం తెలిసి గుట్టు రట్టు కాకముందే డిగ్రీ ఇవ్వక తప్పలేదు. ఇలాంటివన్నీ నేను అడుగుతుంటే ఆయన చెపుతుండేవాడు. 1980 ప్రాంతాలలో భారత సామాజిక శాస్త్రాల పరిశోధనా కేంద్రం ఒక పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి సుప్రసిద్ధ వ్యక్తుల మాటలను రికార్డు చెయ్యాలని ఓరల్ హిస్టరీ విధానాన్ని అమలుపరిచారు. ఆ స్కీము కింద నార్లను నేను, పోలు సత్యనారాయణ, కె.బి.సత్యనారాయణ ఒక గంటసేపు ఇంటర్వ్యూ చేశాము. ఈ లింకులో నార్లతో ఇంటర్వ్యూ వినవచ్చు. ఆవిధంగా వివిధ కోణాలలో నార్ల విషయాలు ప్రపంచానికి తెలియపరచగలిగాము.

<http://narlavr.blogspot.com/> watch Narla V R blog

విజయవాడ నుండి పత్రిక ప్రధాన విషయాలన్నీ దైనందికంగా నందూరి రామమోహనరావు చూసేవాడు. కొన్నిసార్లు నార్లకు వీలుకానప్పుడు సంపాదకీయాలని నందూరి రాసేవారు. ఆశ్చర్యమేమంటే అది నార్లే రాస్తున్నాడని పాఠకులనుకునేవారు. అంత బాగా నార్ల వరపడి నందూరి పట్టుకున్నారు. కొత్త శీర్షికలు ప్రారంభించి వ్యవసాయ రంగానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చి చలం (గుడిపాటి వెంకటచలం కాదు) తో అనేక శీర్షికలు రాయించారు. బ్యూరో ఛీఫ్ గా నేను కొన్ని కొత్త శీర్షికలు రాశాను. బ్యూరో ప్రతిష్ఠ బాగా నిలబడింది. నార్ల సలహా సంప్రదింపులు అందుబాటులో వుండేవి. హైదరాబాదు నుండి వార్తలన్నీ టెలి ఫ్రీంట్లరు మీద ఇంగ్లీషులో పంపిస్తే (తెలుగుని ఇంగ్లీషులో) అక్కడ రాసుకునేవారు. అందువలన అనువాదం చేసే పని వుండేది కాదు. నేను పంపిన వార్తలకి, వ్యాఖ్యలకి సాధారణంగా అభ్యంతరాలుండేవి

కావు. ఒకసారి మాత్రం గౌతు లచ్చన్నపై చేసిన రాజకీయ వ్యాఖ్యలకు ఆయన, ఆయన శిష్యులు నందూరి రామ్మోహనరావుకు ఫిర్యాదు చేశారు. ఆయన నాకు ఫోన్ చేయగా వివరాలు చెప్పే సద్దుకు పోయారు. అలాంటివి తప్ప ప్రధాన సమస్యలేమీ వుండేవి కావు. హైదరాబాదులో బ్యూరో సిబ్బందికి హైదరాబాదులోనే అమ్ముడు పోయిన పత్రిక ఆధారంగా ప్రతి నెలా డబ్బు చెల్లించేవారు. ఇది చాలా పాత పద్ధతైనా కొన్నేళ్లలాగే సాగింది. బాబూరావు అని ఒక ఏజంటు ఉండేవాడు. ఆయన ప్రతి నెలా డబ్బు వసూలయిన తరువాత సెక్రటేరియట్ కి ఎదురుగా ఉన్న బ్యూరో ఆఫీసుకు వచ్చి రూపాయలలో డబ్బిచ్చేవాడు. అది ఒక పాత పద్ధతి సెక్రటేరియట్ కు ఎదురుగా బ్యూరో ఆఫీసు వుండటం వలన అటు రాజకీయ వాదులు, ఇటు వివిధ పత్రికల జర్నలిస్టులు వచ్చేవారు. నేను బ్యూరో ఛీఫ్ గావుండగా అలా వచ్చిన వారి పేర్లు చాలా వున్నప్పటికీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు, బండారు రత్న సభాపతి, గౌతు లచ్చన్న ఇత్యాదులెందరో తమ స్టేట్ మెంట్లు పట్టుకుని వచ్చేవారు. అదొక పరిచయానుభవం.

1980 నాటికి ఆంధ్రజ్యోతి యాజమాన్యానికి, సంపాదకులు నార్ల వెంకటేశ్వరరావుకు వివిధ అంశాలపై తీవ్ర అభిప్రాయ బేధాలు వచ్చాయి. నార్ల అప్పటికే హ్యూమనిస్టుగా నిర్ణయించారు. ఇందిరా గాంధీ ఎమర్జెన్సీ పెట్టినప్పుడు రాజీ పడకుండా సంపాదకీయం రాయకుండా మానేసిన ఘనత నార్లదే. మరికొన్ని విషయాలలో కూడా ఇలాంటి అభిప్రాయ బేధాలు తీవ్రతరం కాగా నార్ల రాజీనామా ఇచ్చారు. నన్ను నార్ల అనుచరుడుగా చూసినందున విజయవాడకు బదిలీ చేశారు. నేను కూడా రాజీపడకుండా నార్ల పక్షం నుంచి ఆంధ్రజ్యోతికి రాజీనామా చేశాను.

ఆంధ్రజ్యోతి

భారతీయ ప్రజాస్వామ్యం వేస్తున్న వెర్రితలలు

ఒక్క 20 సంవత్సరాలపాటు ఎవరైనా వియంకవచ్చి దేశాన్ని దాగువదిస్తే దున్న అవినీతి. లంకగొండితనం. దోపిడీ విధానం చూపుచూపితే దాగుతున్న అని భావించి తదుపుకున్నాడు నైతంకరతు తమలపైపాడు గా వ్యక్తపరచడం వింటున్నాము. అలాంటివారి దేశభక్తి విలక్షణం కంటిందనవసరంలేదు. కానీ, నేటి వ్యవస్థలోని కల్పసాన్ని చూడలేక, ప్రత్యమ్నాయం తోచక అనేమాటలే ఇవి. ఇలా వియంక త్వం గోరుతునేవారి దృష్టిలో వియంక భావ మందివాడని, సంఘ ప్రేయస్యే అక్షయంగా పెట్టుకుని వదిలేసాడని భావం కదు. కాము డిహించిన సమాజాన్ని వియంక తెచ్చాడని వీరిభవం. కనుకనే, మార్గాంతరంగా వియంక పాఠం కోరుకుంటున్నారు. వ్యయంకత్వం సంధింపజేయడానికి, ఆలోచన ఎవరికో కాకట్టు పెట్టడానికి తమ తరివ్యక్త మరెవరో చూచి పెట్టాలనడానికి లక్షణాల వియంకపాఠం కోరుకొనడమంటే.

ప్రపంచంలోని వియంకలందరూ ప్రజాక్షేమం తమ ఉద్దేశ్యంగా చాటుతారు. పుట్టిన నుండి చాలానే వరకు అందరు మోతాదు లేదా ప్రజాసంక్షేమం కోసం పుట్టామన్నారే సోల్పిచూచుటంటే ప్రజాస్వామ్య దేశానికి వియంకత్వం దేశా

వీ. ఇన్నయ్య

లేమైనా మెరుగవునాయా? లేక నేటి చరిత్ర చూపుతున్న వర్తం. ఎందుకని? బద్ధికంగా పెంపొందించడం వ్యవసాయక కృతి వెల్లడించటం. స్వేచ్ఛగా కృషి చేయడం వియంకత్వం లో వీలేదు. విర్యంకంగా చేసే పనిలో పెంపు దం పుండడానికి వీలేదు. "ఇది కాది" అనుకున్నప్పుడు వ్యక్తి చేసే కృషికి వరాయిదే నన్ను చేసేవనికి చాలా తేడా వుంటుంది. అందువల్లే వియంకత్వం అంటారు. ప్రజాస్వామ్యం అంటారు. అయినంటే ఏ కొద్దిగా

దానంగా వస్తున్న సంపదామం. అందులో నుండి వియంక ఎడకవూర్యమే అత్యంతమైత ప్రజాస్వామ్య సమాజాన్ని స్వీకరించాం. అది సరివడక తప్పింపు అయిపోతున్నాం. అవకాశంవున్న రాజకీయ వ్యవస్థలో అధిక సంఖ్యాకులపాల్లోనడంలేదు. ఓటు కాకటు, ఆలోచన కాకటు పెడుతున్నాం. మనకోసం ఏ పూర్వాయో ఆలోచించాలి. వైచారవలో మన నుండి ఏమిటో తెలుసుకోని పహాయం చేయాలి అనే దోరణికి అంబాటు వద్దాం.

ఇదాహారణకు చూడండి: మంత్రిగారికి సన్మానం చేస్తాం. దండలువేస్తాం. విజృంభణ చేస్తాం. మంత్రులు వస్తుంటే రోడ్లు దాగుచేస్తాడు. ఇంకాగా మరమ్మత్తు చేస్తాడు. అలంకరణలు చేస్తాడు. అంతేగాని తమ కొర్రెంను గట్టిగా మంత్రికిచ్చి, ప్రజల సార్వభౌమత్వాన్ని రాక్షాంగరీత్యా గుర్తించజేసే సంఘటన ఇంకా చూడ వలసివుంది.

చదువుకుంటేగాని వయోవ ఓటింగు ప్రయోజనం పుండవనే అభిప్రాయం మూడ మరలా లేకపోలేదు. ప్రజా సమన్వయ స్థాపిక ల గా పరిష్కరించుకోడానికి ముఖ్యంగా కావలసింది లోకజ్ఞానం. అది అధిక సంఖ్యాకుల్లో వున్నది కాగా, వివియో గించడమే జరగడంలేదు. దోస్తానికి చదువుకోద్దడవచ్చునేమోగాని, చదువే లోకజ్ఞానం తెచ్చిపెడుతుంవనటం సరికాదు. ప్రజలలో చైతన్యం లోపించినందు వలనే నేడు అరాచకత్వం ప్రబలుతున్నది.

ఇది దిరికి దిరికి వియంకత్వానికి దారి తీసే ప్రమాదం వున్నది. తెలివో తెలియకో వియంకను అహ్యనించే వారు తమ స్వేచ్ఛ విషయం విస్మరిస్తున్నారు. స్వేచ్ఛ విషయం ఎప్పుడు తెలుస్తుందంటే, ఒక వ్యక్తి కాను చేసుకోగలిగిన వ్యవసాయన్నో, కళనో, వర్ణోపననో, అధ్యాపకత్వాన్నో, వృత్తినో చేసుకోడానికి వీలేంపుడు మూలమే. ఇతరుల స్వేచ్ఛ హరించి పోతుంటే చూస్తూ పూడుకునేదాడు తమ స్వేచ్ఛ పోయిస్తున్నాం అకందినే ప్రయోజనం తున్నం. స్వేచ్ఛను పవిత్రంగా భావించి కాపాడుకుంటేనే ప్రగతి సాధ్యం. జైల్లో పెట్టి పంపకక్కందర మూసం పెట్టిదా ఒకరచయిత. కళాకారుడు, కావులు ఇష్టపడటం. తనకక్షి. ప్రతిదా వ్యేక్తిత్వం అవకాశం లేనప్పుడు ఇంకే మున్నా లేనట్టే

పనువ్యలేవైనా పలే తర్రం ద్వారా. కానన పటం ద్వారా పరిష్కరించుకోడం ప్రజాస్వామ్యం. పాఠసద్యారాకామవెప్పించే సరైనదనే దోరణిలో దిన్నానీ సాయంను వివిష. చుకోకుండా సాగే దోరణి వియంక త్వానికి సోవానం. మన సమాజం త్వరగా అరాచకత్వానికి. వియంకత్వానికి పయివున్నది. రాజకీయజడ ఉద్విగంగా ఇందుకు వకాను నిస్తున్నాయి. ఇది త్వరగా అనకపోతే తిరిగి అటనిక జీవితం గడవడం తవ్వం అందులోను సంప్రదాయ బద్ధమైన సమాజంలో వియంకత్వం పనే లిపోగమనమే గతి.

విలియం ఫాక్సర్ నవలా ప్రపంచంలో ఆయన స్థానం

అయినకు విస్తృతమైన భావాల మరొకరికి లేకపోవడం... ఈ విషయాలపై ఆయన రచనలు నమస్త సాహిత్యానికి అనువర్తి

నేను రొసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్ వార్త దినపత్రిక సంపాదకులు - కొండముది రామచంద్రమూర్తి

11

హైదరాబాదు
నుండి ప్రారంభమైన వార్త
దినపత్రిక సంఘీ యాజమాన్యం
కింద వెలువడింది. కొండముది
రామచంద్రమూర్తి ఎడిటర్ గా

ఉండగా నేను అనేక వ్యాసాలు రాశాను. వారి వారపత్రికకు గుడిపాటి వెంకటేశ్వర్లు ప్రధాన
సంధానకర్తగా ఉన్నారు. దానిలో కూడా నేను చాలా శీర్షికలు రాశాను. ఆ సందర్భంలోనే కొన్నేళ్ళు నేను అమెరికాలో గడిపాను. అప్పుడు
అమెరికా నుండి విశేషాలతో కూడిన వార్తలు వ్యాఖ్యలు శీర్షికలు కావాలని అడిగారు. అయితే రాజకీయ పరంగా అమెరికా పార్లమెంటు నుండి

వైట్ హౌస్ నుండి వార్తా సేకరణ ప్రెస్ కాన్ఫరెన్సుల విశేషాలు రాయాలంటే అధికారికంగా అనుమతి వుండాలి. ఎడిటర్ రామచంద్రమూర్తి నన్ను తమ విలేఖరిగా ప్రతిపాదిస్తూ భారత రాయబార కార్యాలయానికి లేఖ పంపాడు.

దాని ప్రాతిపదికగా వారు సెనేట్ కు లేఖ పంపారు. అక్కడ ఆమోదం పొందిన తరువాత నేను విలేఖరిగా అనుమతి పత్రాన్ని సెనేట్ కార్యాలయం నుండి స్వీకరించాను. అందువలన అమెరికాలోని ప్రజాప్రతినిధుల సభకు వారి వివిధ సంఘాల చర్చలకు, ప్రెస్ కాన్ఫరెన్సులకు, వెళ్ళగలిగాను. 'వార్త' పత్రికకు ఉపకరిస్తాయనుకునే అంశాలను రాసి పంపేవాడిని. అవి కాక అమెరికాలో జరుగుతున్న అనేక అంశాలను స్వీకరించి తెలుగు పాఠకులకు అందించే ప్రయత్నం చేశాను. హేతువాదులు, మానవవాదులు అమెరికాలోని మూఢనమ్మకాలను బట్టబయలు చేస్తూ మేజిక్ ద్వారా ప్రజల్ని చైతన్యవంతుల్ని చేస్తున్నారు. ఆ అంశాలను వార్త వారపత్రిక ద్వారా అందించాను. వివిధ పత్రికల్లో వస్తున్న విశేషాలు, వినూత్న ధోరణులు, అనియన్ (ఉల్లి) పత్రిక సరికొత్త ధోరణిలో చెప్పిన అంశాలు అలా ఎన్నోరీతుల 'వార్త'కు రాశాను. మేజిక్ ద్వారా జనాన్ని ముఖ్యంగా యువతను విద్యాధికుల్ని చేసే అంశాలు చాలా అందించగలిగాను. రామచంద్రమూర్తి ఎడిటర్ గా ఉన్నంత కాలం 'వార్త'కు రాయడం నాకెంతో తృప్తినిచ్చింది. అమెరికా నుండి తెలుగులోనే కంప్యూటర్ ద్వారా పంపేవాణ్ణి. కనుక అనువాదం చేసుకునే అవసరం పత్రికకు ఉండేది కాదు. ఎప్పుడైనా ఒకసారి ఒక అంశాన్ని గురించి రాయమని ఎడిటర్ అడిగేవారు. అది రాసి పంపేవాణ్ణి. గుడిపాటి ఆధ్వర్యం నడిచిన వార్తాపత్రికకు వివిధ అంశాలపై వ్యాసాలు రాయడం ఆనవాయితీ అయింది. రామచంద్రమూర్తి 'వార్త'ను వదిలేసిన తరువాత నేను రాయటం కూడా మానేశాను.

అప్పట్లో గుడిపాటి వెంకటేశ్వర్లుగారు వార్త వారపత్రికలో వ్యాసాలు ఎంపిక చేస్తుండేవారు. అమెరికా నుండి అనేక విశేషాలతో కూడిన నా వ్యాసాలు ప్రచురించారు.

వార్త వారపత్రికలో అనేక వ్యాసాలు అమెరికాలో ఉన్న మూఢనమ్మకాలు, మేజిక్ ద్వారా వాటిని బట్టబయలు చేసే అంశాలు వ్యాసాలుగా రాశాను. జేమ్స్ రాండీ ఒక సంస్థ ద్వారా జ్యోతిష్యాన్ని, హోమియోపతిని, ఛాలెంజి చేస్తూ, శాస్త్రీయమని రుజువు చేస్తే ఐదు కోట్ల రూపాయలు ఇవ్వడానికి సంస్థాగతంగా ఏర్పాటుచేశారు. కొద్దిమంది ముందుకు వచ్చి విఫలమయ్యారు. అనేకమంది ఈ సవాలును ఎదుర్కోలేకపోయారు. అమెరికాలో మతపరంగా విపరీత నమ్మకాలున్నాయి. చనిపోయినవారి ఆత్మలు చూపిస్తామని వారితో మాట్లాడిస్తామని ఆకర్షించిన ఘట్టాలు ఉన్నాయి. ఇవి రహస్య కేంద్రాలుగా నడుస్తున్నాయి. వాటికి ఆకర్షణలై ఇండియా నుండి, ఫిలిప్పీన్స్ నుండి వచ్చి విపరీతంగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టుకుని మోసపోయిన సంగతులు రాశాము. అమెరికాలో భారతీయులకు సంబంధించిన విశేషాలు వ్యాసాలుగా అందించాము. ఉల్లి అనే పేరుతో వెలువడిన ఒక ప్రత్యేక పత్రికను గురించి పాఠకులకు తెలియపరిచాము. మానవవాద హేతువాద నాస్తిక సంఘాలు అమెరికాలో ఎలా పనిచేస్తున్నాయో విడమరించి చెప్పాము. సైంటిస్టులుగా ఉన్న మానవవాదుల గురించి వారి పుస్తకాల గురించి

తెలుగుపాఠకులకు పూర్తి వివరాలు అందించాము. ఆయా రంగాలలో ఉన్న భారతీయ ప్రముఖులను తెలుగు వారిని గురించి విశేషాలు అందించాము. ఆవిధంగా దినపత్రిక కంటే వారపత్రికలోనే ఎక్కువ వ్యాసాలు రాశాను. గాంధీ విగ్రహం న్యూయార్క్ లో నడిబొడ్డున ఉన్నప్పటికీ పోషణ లేక ఎలా అశ్రద్ధకు గురయిందో ఫోటోతో సహా వివరించాము.

వార్తలో ఎబికె ప్రసాద్, టంకశాల అశోక్ ఎడిటోరియల్ సెక్షన్ లో పనిచేసినా నేను కేవలం రామచంద్రమూర్తిగారి ప్రోత్సాహం వల్లనే వ్యాసాలు రాశాను. గుడిపాటి వెంకటేశ్వర్లు కోరికపై వీక్లీకి విపరీతంగా సమాచార వ్యాసాలు రాశాను.

ఇన్వయ్యకాలం

ఎన్. ఇన్వయ్య

పి.వి.కి 7 లక్షల మెజారిటీ ఎందుకు రాలేదు?

కవనికి నీవు కవనివి అని నచ్చ జెప్పడం ఎంత దుస్సాధ్యమో, కాంగ్రెస్ కు సంధ్యాలలో తప్ప చేశామని నచ్చ చెప్పడమూ అంతే. సంధ్యాలలో కాంగ్రెస్ ఎలాగూ గెల్చేదే. కాని అతిగాపోయి చెడ్డపేరు తెచ్చుకున్నారు. కాంగ్రెస్ కు విమర్శల భయంలేదు. ఎదుర్కొన్న పెట్టిన కాంగ్రెస్ కు రిగింగ్ ఒక లెక్క కాదు. ఎటుదిరిగి ఓటర్లు చైతన్యపంతులుకావాలి.

సంధ్యాలకు ఎన్నికల చరిత్ర పుంది. పి.వి.నరసింహారావు గారికి ఆ వారసత్వం వచ్చింది. లోగడ పెండేకంటి వెంకటసుబ్బయ్య, నీలం సంజీవరెడ్డి మధ్య పోటీ జరిగినప్పుడు కొంత కడ నడిచింది. ఓటరు మహాశయిల్ని కొందర్ని బాగా తాగించి, లారీలకు ఎక్కించి ఓటు వేయడానికి వీల్లేనంత దూరంగా వదిలేసినవారు. వాళ్ళు మైకంలోనుండి తేరుకొని, చూచేసరికి ఎన్నికలు అయిపోయాయి. శ్రీనీలం సంజీవరెడ్డి నెగ్గినట్లు ప్రకటించారు. ఆ తరువాత ఆయన స్వీకర్తగా, రాష్ట్రపతిగా పేరు తెచ్చుకున్నారు. అప్పుడు జరిగిన ఎన్నికలలో మొత్తం రాష్ట్రంలో జనతా షక్తిని నెగ్గింది ఆయన ఒక్కడే! అలా చరిత్ర కెక్కిన సంధ్యాల నేడు మరోసారి కొత్త రికార్డు సృష్టించింది.

ఎన్నికలనాడు వర్షం రాకుంటే పి.వి నరసింహారావుగారు 7 లక్షల మెజారిటీతో గెలిచేవారే. శ్రీ ఓటర్లు పోలింగ్ బూత్ లకు రాకుండా వారి ఓట్లు చాలా చోట్ల పురుషులేవేసి, శ్రీలకు శ్రమ తగ్గించారు. సైదరాబాద్ నుండికూడా పి.వి.మీద ప్రేమతో లారీలజనం వెళ్ళారు. వారంతా పొద్దున్నేలేచి, 7 గంటలకే ఓట్లను స్వాధీనం చేసుకొని, గుడ్డేశారు.

కొంత విషయం తెలిసినవారు మాత్రం అప్పుడప్పుడూ వేరే అభ్యర్థులకు కొన్ని ఓట్లీచ్చారు. అలా తెలియనివారు పి.వి. మీద 90 శాతం ప్రేమ చూపించారు. అలాంటి కేంద్రాలు 20 దాకా తేలాయి. ఆ ఓట్లు చెల్లకుండా పోయాయి. ఇదంతా సంధ్యాల ఓటర్లు ప్రేమతో పి.వి.కి

వేసిన ఓటుగా భావించిన ముఖ్యమంత్రి శ్రీఎన్. జనార్దన్ రెడ్డి అసలు రిగింగ్ జరగలేదన్నారు.

ఈ ఎన్నిక వలన ప్రత్యక్షంగా పరోక్షంగా ముఖ్యమంత్రి ఎన్. జనార్దన్ రెడ్డి తమ పదవీకాలాన్ని పెంచుకోగలిగారు. ఓడిపోతే

సంధ్యాల నీతి ప్రధానిగా పున్నవారు ఓడిపోరాదు. ఇందిరా గాంధీ అప్పటి ఓడినట్లు ఏ ప్రధాని సరాజయం చూడరాదు. సాధారణ ఎన్నికలైతే దృష్టి కేంద్రీకరించి మెజారిటీ కోసం కృషి చేయలేరుగనుక, సాధ్యమైనంతవరకు ఉపఎన్నికలైతేనే శ్రేయస్కరం. రిగింగ్ అని ప్రతిష్టలు అనడం ఆనవాయితీ, కాదనడం అధికార పక్షనీతి.

పి.వి.మీద కాంగ్రెసులో అన్ని షక్తిలవారు ప్రేమ చూపించడానికి ఆయన ప్రధానికావడమే కారణం. ఎన్నికలలో తాము చేసిన పునకార్యాలు పి.వి.కి తెలియాలని వీరంతా అనేక విధాల తాపత్రయపడ్డారు. ఇండియన్ డెంట్లను కొట్టడంలో, దాచిపెట్టడంలో తమపాత్ర నిర్వహించారు. ఇంకా విశేష మేనుంటే పోలీసువారు చాలా ప్రేమతో పి.వి.ని గెలిపించడానికి, అత్యధిక మెజారిటీ తెప్పించడానికి అసాధారణ సేవచేశారు. కనుక ఈ ఖ్యాతి అంతా కేవలం కాంగ్రెస్ వారే కాజేస్తామంటే, అన్యాయం కొంతైనా ఏపార్టీకి చెందని ధక్షక భటులకు యివ్వాలి.

ఇంతకూ ఈ మెజారిటీ ఎందుకు? కీలక నాయకులు దీనివలన పి.వి. దగ్గర ప్రావకం సంపాదించి ఏదోక పదవిని సంపాదించాలను కుంటున్నారు. విజయ భాస్కరరెడ్డి ద్వారా కొంత ప్రజాసేవ చేద్దామనేవారూ లేకపోలేదు.

ఆ అవఖ్యాతి అంతా ముఖ్యమంత్రికి వచ్చేదికదా. ఆయన్ను తక్షణమే తొలగించాలనే వారుగదా. మరెవరినై, ఆ కీర్తిని ఆయనకు దక్కనివ్వరా? పోమంత్రి శ్రీ మైసూరరెడ్డి చాలా గట్టివాడినని తన బెడలింపు ఉపన్యాసాల ద్వారా నిరూపించుకున్నారు. కాగా యీ ఎన్నికవలన నష్టపడింది శ్రీ జి. ప్రతాపరెడ్డి మాత్రమే పి.వి. కొరకు సంధ్యాల లోకసభ స్థానానికి రాజీనామా యిచ్చిన ప్రతాపరెడ్డి, ఆభ్యుద్యోగంలో నెగ్గితే కనీసం మంత్రి అయ్యేవారే. ఆ అవకాశం తాత్కాలికంగా పోయింది. తరువాత రాజెవరో! శ్రీ వై.ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి స్థానంలో పి.వి. పోటీ చేయకుండా ఆపి, ఆయన అవకాశాన్ని కూడా ముఖ్యమంత్రి, కేంద్రమంత్రి విజయభాస్కర్ ఆపేశారు. ఈ విధంగా సంధ్యాల ఎన్నిక రాష్ట్ర రాజకీయంలో ఎన్నో మలుపులు తిప్పింది.

దళితులకు నెల్సన్ మండేలా కావాలి

ఎన్. ఇస్మయ్య

గాంధీని - అంబేద్కర్ ను ఒకేనోటితో పొగిడి, దంజలువేసి, పూజించే కాంగ్రెస్ వారు, జనాన్ని మోసం చేయడంలేదు. ఓట్లవేలలో అది భాగం. కాని మాల, మాదిగలు మోసపోయారు. గాంధీ అంటరానితనాన్ని పోగొట్టడానికి కృషి చేశారనే ప్రచారంలో వీరు బ్రాంతిమయు ప్రపంచాన్ని సృష్టించుకున్నారు. హరిజనుల సేరిల కాంగ్రెస్ చేస్తున్న సూత్రాల ప్రచారం వలన ఇందిరాగాంధి కాంగ్రెసుకు జీవం పోసింది. అప్పటి నుండి అమ్మను నమ్ముకొని ఓట్లచ్చారు. ఇంకా ఇస్తున్నారు. గాంధీజీ కలలు కన్నది ఆ విధంగా జరగాలనే, ఇందిరాగాంధి సాధించిన విజయమూ అదే. రాజీవ్ గాంధీ కొంత వరకే ఆమార్గంలో పోయారు. మొత్తం మీద పొగడ్లల ఊదిలో హరిజనులు చిక్కుకొని బయట పడలేక పోతున్నారు.

జగజీవన్ రాం మొదలు వెంకటస్వామి వరకు మంత్రి పదవులు కాంగ్రెస్ వారి ఆధ్వర్యం అనుభవిస్తూ హరిజనోద్ధరణ కోసం పాలుబడుతున్నట్లు నటించారు. వారే అటు గాంధీని-ఇటు అంబేద్కర్ నూ ఒకేగాలు కట్టేసి, ఉత్సవాలు జరు తూ ఊరేగిం బు చేస్తూ విగ్రహాలు వేస్తూ శత జయంతి ఉత్సవాలలో అంటరాని తనం పోయినట్లు పగటి కలలు స్వప్నంచారు. హరిజనుల పట్ల సానుభూతితో, ముఖ్యంగా కొల్లాటలు, హత్యలు జరిగినప్పుడు కన్నీళ్ళు పెట్టి ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. హరిజనుల కోసం పోటీబది నిరాహార దీక్షలు నిరసన ప్రదర్శనలు నిర్వహిస్తూ అధే హరిజనోద్ధరణగా చూ తున్నారు.

హరిజనులకు (అంటరాని వారికి) అటు కాంగ్రెసుగాని ఇటు గాంధీగాని ఏం చేశారని ప్రశ్నల పరంపరతో అంబేద్కర్ పెద్ద ప్రకం రాశారు. ఆయన పుస్తకాన్ని చూస్తూ గాంధీగాని, కాంగ్రెసుగాని అంబేద్కర్ ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వలేక పోయింది ఎందుకని? ఇవ్వలేరుగనుక. అంబేద్కర్ మూలానికిపోయి, హిందూ తత్వంలో మతంలో ఆచారాలలో ఆడుగడుగునా పాటించే అంటరానితనాన్ని ప్రశ్నించారు. ఒక చేల్లో వర్ణాశ్రమధర్మాన్ని కావాలనే (అంటే కులాలే) భగవద్గీతను పట్టుకొని రోజూ ప్రార్థనలు చేసిన గాంధీ, మరో పక్క అంటరాని తనంపోవాలంటే పోతుందా? గాంధీ చిత్రకర్మిని, శీలాన్ని ప్రవర్తనను అంబేద్కర్ శంకించారు. ప్రశ్నించారు. అలాంటి గాంధీని, పొగిడే హరిజన నాయకులు, మంత్రులు, శాసన సభ్యులు, జి.ఎ.ఎన్., జి.పి.ఎన్., అధికారులు హరిజనులకు నిత్యమూ ద్రోహం చేస్తున్నారు.

ఎక్కడుంది అంటరాని తనం? హిందూ మతంలో వుంది. ట్టినప్పుడు చచ్చినప్పుడు పాటించే అంటరాని తనం, బతికి నన్నాళ్ళు వెంటాడుతున్నది. అంటరాని తనం పాటిస్తే శిక్షార్హమని రాజ్యాంగంలో రాస్తేపోదు. హిందూ మతాన్ని పాటించకుండా సెక్యులర్ గా మానవ హక్కులు పాటిస్తే అంటరాని తనం పోతుంది. రిజర్వేషన్ల వల్ల అంటరాని తనంపోదు. సెల్ఫ్ లెస్ పోతుంది. అయితే హరిజనులకూ మరో కులానికి మధ్య పెళ్ళి జరిగిన తరువాత వారి సంలాసానికి ఏకులమూ చట్టపరంగా లేకుండా, మానవ హక్కులు అన్యాయస్త్రే - కులం పోతుంది. అది అంబేద్కర్ కోరిన యూనిఫారమ్ సివిల్ కోడ్ లో లీసుకురావాలి. అలా చట్టం చేయనందుకే అంబేద్కర్ మంత్రిపదవికి, రాజీనామా ఇచ్చి నెహ్రూ కాలినెట్ కు దూరమయ్యారు. కాని హరిజన నాయకులమని నటిస్తున్న వారు హిందూ తత్వాన్ని గ్రహించకుండా అంబేద్కర్ తత్వాన్ని

నాశనం చేస్తున్నారు.

అంబేద్కర్ సేరిల వీధులు, విశ్వవిద్యాలయాలు వుండాలంటే హరిజనులు సంతోషిస్తుంటే ఏమనాలి? ఇలాంటి భ్రమలతో మోసం చేయడానికి కాంగ్రెస్ పార్టీ పాలక వర్గం ఎప్పుడూ రెడీగా వుంటుంది. కాని కీలకపదవులైన ముఖ్యమంత్రి, ప్రధాన మంత్రి మాత్రం హరిజనులకు దక్కనివ్వరు!

● అంబేద్కర్

● మహాత్మాగాంధీ

హరిజనుడుగా పొరపాటున ఆపద్దర్మ ముఖ్యమంత్రి అయిన సంజీవయ్యను మంత్రి మండలి సమావేశంలోనే ఆయన మంత్రి ఆనం చెంచు సుబ్బారెడ్డి బల్లమీద కాళ్ళుబెట్టి నానా కులదూషణ చేసి అవమానించాడు.

మసాల ఈరన్న శాసన సభ్యుడుగా మంత్రితాలయంలోకి ప్రవేశం సొందలేకపోతే చెన్నారెడ్డి ముఖ్యమంత్రిగా ఆయన్ను ఆడుకోలేదు. చూస్తూ పూరుకున్న బాగారెడ్డి మంత్రి పదవికి రాజీనామా ఇచ్చినట్లు నటించిమళ్ళీ వచ్చేశాడు. ఈరన్న మాత్రం నానా బాధలకు గురైనాడు.

అయినా కాంగ్రెస్ లో వుంటూ హరిజనోద్ధరణ చేస్తామని, అంటరాని తనం పోగొడతామని కొందరు హరిజన నాయకులు హరిజనుల్ని మోసం చ్చుతూనే వున్నారు.

హరిజనులలో నేడు ఉద్యమం కావాలి. చైతన్యం రావాలి. హిందూ మత ప్రభావం పోవాలి. కాంగ్రెస్ మోజుతీరాలి. హిందూ సమానత్వం సాధించాలి. నెల్సన్ మండేలా, మార్టిన్ లూథర్ లు హరిజన దళితుల మధ్య నిర్విరామ కృషి సాగించాలి. అహింసాయుత మానవ విలువల పోరాటం సాగించాలి. హరిజనులలో చదువుకున్న ముందు ఈ విషయాలు గ్రహించి తరువాత తోటివారికి చెప్పాలి.

దళితుల్ని హిందూ మతం సేరిల శతాబ్దాలుగా అంటరాని వారుగా హింసించిన సాహెనికి అగ్రకులాలూ చాలా త్యాగాలు చేయాలి కాని గాంధీ నుండి కాంగ్రెస్ వారెవరూ ఇండుకు సిద్ధంగా లేరు. కనుక దళితులు తమ కుల భేదాల్ని, హిందూ మతాన్ని వద్దలి సంఘటింపై శాస్త్రీయపద్ధతి నేర్చి, శాంతి పోరాటాలు చేయాలి.

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్ ఆంధ్రభూమి

12

ఆంధ్రభూమి

గోరా శాస్త్రి

సికింద్రాబాదు నుండి ఆంధ్రభూమి దినపత్రికగా వెలువడింది. అది దక్కన్ క్రానికల్ యాజమాన్యం వారిది. చాలాకాలం సర్క్యులేషన్ ఏమంతగా ఉండేది కాదు. 1960 ప్రాంతాలలో గోరాశాస్త్రిని ఆంధ్రభూమికి ఎడిటర్ గా తీసుకు వచ్చారు. అప్పుడు సర్క్యులేషన్ కూడా పెరిగింది. 1960 ప్రాంతాలలో నేను మెదక్ జిల్లా సంగారెడ్డిలో వుండేవాడిని. అక్కడి నుండే సంపాదక లేఖలు వ్యాసాలు రాశాను. చాలాకాలం ఎన్. శూలపాణి అనే పేరుతోనే వ్యాసాలు పంపించాను. అవన్నీ ఎడిటోరియల్ పేజీలో ప్రముఖంగా ప్రచురించారు. ఎన్. శూలపాణి అని రాయడం వలన అది నిజమైన పేరు భ్రమించడం సహజం. ఆ తరువాత నేను గోరాశాస్త్రిని కలిసినప్పుడు వారికి నిజం చెప్పాను. అప్పటి నుండి ఆ పేరు మానేసి ఇన్నయ్య పేరుతోనే వ్యాసాలు రాశాను.

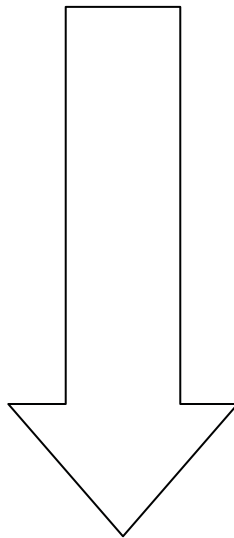
అప్పట్లో గోరాశాస్త్రితో నాకు పరిచయం వుండేది కాదు. 1966లో నేను హైదరాబాదుకు మారిన తరువాత ఓసారి ఆంధ్రభూమి కార్యాలయానికి వెళ్ళాను. గోరాశాస్త్రిని కలిసినప్పుడు మాటల మధ్య నేనే శూలపాణిని అని చెప్పాను. ఆయన ఆశ్చర్యపోయారు. నా వ్యాసాలను బట్టి నేను వయసులో పెద్దవాడిని అయింటానని అనుకున్నారట. అప్పటి నుండి ఎస్. శూలపాణి పేరు మానేసి ఇన్నయ్యగానే రచనలు సాగించాను. అప్పట్లో ఆంధ్రభూమిలో సహాయ సంపాదకులుగా జి.వరదాచారి, పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు వుండేవారు. నాకు చిరకాలంగా పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు మిత్రులు. ఆయన జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మ భక్తులు. నేను వ్యతిరేకిని. అది మా స్నేహానికి మాత్రం అడ్డురాలేదు. అప్పట్లో శ్రీపాద గోపాలకృష్ణమూర్తి, నేనూ కలసి, తరచు చర్చలు చేసుకునేవాళ్ళం. చాలా స్నేహంగా వుండేవాళ్ళం. అయితే శ్రీపాదవారు కూడా జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మ భక్తులే. ఆయన బాబాలను ఖండిస్తూ జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మమాత్రం సైంటిఫిక్ అని వాదించేవారు.

ఒకసారి అలాగే ఆంధ్రభూమిలో వ్యాసం రాశారు. దానిని ఖండిస్తూ నేను సమాధానం చెప్పాను. క్రమేణా ఆంధ్రభూమిలో వ్యాసాలు రాయటం మానేసి, గోరా శాస్త్రితో వ్యక్తిగత స్నేహం పెంచుకున్నాను. సంగారెడ్డిలో టీచర్ గా వుండగా విద్యార్థులకు శాస్త్రీయ పద్ధతి చెబుతూ అప్పట్లో రుద్రారం అనే గ్రామంలో ఒక బాలుడు తాకితే రోగాలు నయమవుతున్నాయని వదంతులు వ్యాపించి తండోపతండాలుగా జనం వచ్చేవారు.

శ్రీపాద గోపాలకృష్ణమూర్తి

అది ఖండిస్తూ నేను ఆంధ్రభూమిలో రాశాను. క్రమేణా అది వదంతి అని తేలివ తరవాత భక్తులు రావటం మానేశారు. ఆ తరవాత ఆంధ్రభూమికి కూడా నేను రాయటం మానేశాను. ఎమ్.వి. శాస్త్రిగారు నాకు మిత్రులైనప్పటికీ నేనేమి రాయడంలేదు.

30 సెప్టెంబరు 1950
ఆంధ్రభూమి తొలి సంచిక

30-4-64

ఆంధ్రభూమి

రాజకీయ వ్యవహారాల కథనం

ఇండియా-పాకిస్తాన్-కాశ్మీర్ చుట్టరికాలు

వదహారు సంవత్సరాల అనంతరం మూడూ కాశ్మీర్ సమస్య అవనిష్టమై తంకగా నిలిచిపోయిన విధానాన్ని "అంగ్లభూమి" సంపాదకీయం విస్తృతంగా మాటుగా పరిశీలించింది ఈ విషయంలో నిష్పాక్షిక విస్తృత పరిశీలన అవసరం.

కాశ్మీర్ ను కను వంగడంలోకి వెళ్తుంటే పాకిస్తాన్-ఇండియా, అబ్దుల్లా క్రైయత్తువున్నారు. అవల కాశ్మీర్ ఇండియాలో అంతర్భాగమే అని ఇండియా అంటున్నది. కాదంటున్నారు పాకిస్తాన్. అబ్దుల్లా కాశ్మీర్ ను పాలించే దిక్కులోనే నిష్పక్షం కనిపిస్తున్నది. అంటే అంతర్భాగం యింకా కాలేదనే భావన.

కాశ్మీర్ విషయంలో మహారాజు అప్పిచాయాన్ని మప్పించానని జిహ్వా వాదించగా, ప్రజావాక్యాన్ని పాలించానని ప్రజావాక్యమికవాదిగా ప్రధాని వెల్లెలూ అన్నారు కానీ విచిత్రంగా జిహ్వావాదాన్ని కాశ్మీర్ లో వెల్లెలూ అచరించారు. ప్రజలు అవస్థించారని పాకిస్తాన్, రాజు వీరిలాడని ఇండియా కాశ్మీర్ లో ప్రవేశించి, ఎవరివాదాన్ని వారు సమర్థించుకున్నారు. పాకిస్తాన్ ఆక్రమిక ప్రాంతం అజాద్ కాశ్మీర్ గా దరఖాస్తు అప్రమాదమైంది. మిగిలింది మనదిగా మనం చెప్పకుంటున్న కాశ్మీర్.

1948 నుండి కాశ్మీర్ ను సమస్యగా మార్చారు. మనమూ పాకిస్తానీయులు కలిసి అప్పటికి షేక్ అబ్దుల్లా యింకా కాశ్మీర్ నేపామే. వెల్లెలూకు సమ్మతమే.

అప్పుడే కొందరు విజ్ఞులు తూర్పు పాకిస్తాన్ మనంకొనినది. కాశ్మీర్ ను పాకిస్తాన్ కు యిచ్చేయాలని మూచించారు విదూరంగా కనిపించింది. ప్రమేదా పాకిస్తాన్. ఇండియా సుప్రకాశ్మీర్ ప్రధాన సమస్యగా మారింది. బక్సరాజ్యసమితికి యిరువురూ పోయి. బాగున్నారంటే. సంఘాలు వెయిచుకొని. ఎటువేది నీతిలోనే వుండిపోయాం. కాశ్మీర్ విషయంలో మన వాదాన్ని వచ్చిచేస్తామికి పాశ్చాత్యులకు తెగతిలే వారి కనీసం పాను

భూతివరులుగా మారా వుండనివ్వకుండా లేనవ ఘనక కృష్ణమనగారిది. అచాన వలు యింకా పోలేదు. పరిశంపాకిస్తాన్ ఎన్ని అరాచకాలుచేసా పాశ్చాత్యులు యింకా అటు మొగుతున్నాదు ఇప్పు డిప్పుడే శ్రీ ఎం పి రాజ్ గా డిప్లొమెటి అక్కరకు వస్తున్నా చాలా అంకణ మైంది.

షేక్ అబ్దుల్లా అరెస్టు బహుళ మనం చేసిన పెద్ద పొరపాటు కావచ్చు. కాశ్మీర్ లో మనం చేసిన సహాయం కృషి అంకా పొరపాట్ల మధ్య కొట్టకపోతున్నది కారణీయం రచాన్ని అంటే వన్నలయాపేదా సమానై న డల్లును యిప్పటికి మూడు 400 కోట్లకుపైగా కాశ్మీర్ లో వెచ్చించటం జరిగింది అక్కడితో ఆగుకుండానే సమ్మతంలేదు ఇంక జరిగిన కర్మాక యిప్పుడు ప్రజా

ఎన్. శూలపాణి

వెనుకంక వస్తున్నా మంటే, యింకా ప్రధాన లోపం వుండన్నమాట! మన పాలనా విధానాలు, తిరుకెమ్మిల్లో యింతటి 'హిమాచల్ లో ఇండర్ స్ట్ర' ఎందుకు చెయ్యవలసి వచ్చింది? కాశ్మీర్ విషయంలో వివేకంకంటే, మోజు జానీ కనుక. మన కృతువుకి కృతువు మనకు మిక్రడు అనే రోరడిలో పాకిస్తాన్ వ్యవహారం లేస్తున్నది వైచాలో పాకిస్తాన్ చుట్టరికానికి మనమే వరోడంగా కాన్యులమేమో. పాకిస్తాన్ యిలా ప్రవర్తించినా పాశ్చాత్య రాజ్యాం పానుభూతి కోల్పోలేదు. అరే ఆక్కరణం. ఇదివరలో బెంగాల్ సవకాళి కిరొక కృత్యాలు విచ్చాం. వేలాది హిందూ, ముంలు కొట్లాటల్లో చిత్ర హింక చెయ్యబడ్డారు. పునరావాసం పెద్ద సమస్యగా మారింది. మళ్ళీ ఆ సంఘటనల్ని మరిపించే తీరుగా పాకిస్తాన్ హిందువుల్ని తూర్పుపాకిస్తాన్ నుండి వెళ్ళగొడుతున్నది. పరిపాట్లు అన్ని పడలిం చి హిందువులందరినీ

కారకతేకంలోకి ఆహ్వానించాలని కొందరు శేషే సూచన విచేతనకోటూడి వది కాదు. కానీ ఈ చర్యలకు కాశ్మీర్ సమస్యకు దగ్గర సంబంధంవుంది.

కాశ్మీర్ సమస్యకాదు అవటంలో అర్థంలేదు రాజకీయాల్లో నిజాన్ని చేక భక్తికప్పిపుచ్చివా. నేటి అంతర్జాతీయ పరిస్థితిల్లో చాగే పత్యం వచ్చువ. కనుక కాశ్మీర్ సమస్యను పరిష్కరించే మార్గాన్నినే నేటి కనకం కర్తవ్యం. షేక్ అబ్దుల్లాను మళ్ళీ నిర్బంధిస్తే కాశ్మీర్ సమస్య వరిస్తారంకాదు కాగా పాకిస్తాన్ ఈ అవకాశాన్ని కర్తవ్యా ప మితి లో చి వి మో గించి, మరికొన్ని ఇండియా అనుభూతి రేకాల్ని కవనైపు త్రివ్యకోటానికి వంతుస్తుంది. షేక్ అబ్దుల్లాను స్వేచ్ఛగా వుండనివ్వండి కాశ్మీర్ లో అధిక సంఖ్యాకులు ముస్లింలు అనిషయం నిష్కరించరానిది

చేకంలో రాజకీయవేక లై న శ్రీమతి విజయలక్ష్మివేండ్ల. ఆయనకాల్ వారాయల. చింకామికి చేకముఖి. రాజగోపాలాచారి గాన్లలో ఒక సంపూర్ణ కాశ్మీర్ సమస్య పరిష్కార నిమిత్తం నియమించి వారి సూచనల్ని అమలుపరచటం ఒక ఉత్తమ మార్గం లేదా కాశ్మీర్ లో అటు పాకిస్తాన్ వాసి పూర్తిగా భాగీనయమని యిటు మనంపూర్తిగా విరమించుకొని అంతర్జాతీయ సైన్య సహాయంలో బక్సరాజ్య పనిచేసారు ఎన్నికలు జరిపి, పరిశాన్ని కిరపావహించటం రెండో మార్గం.

మనలే కాశ్మీర్ సై హక్కు కాని పైని పైటి కు అంగీకరించము. మరో సూచన అమోదించము అంటే ఇది వరలో బరోపాలో జరిగినట్లుగా వన సంవత్సర. కకసంవత్సరం యుద్ధాలే గత్యంతరం. కాశ్మీర్ కోసం భారతీయులు కారణవడతూ. అధికవమ్మల భారాన్ని మోస్తూ అటు వైచా. ఇటు పాకిస్తాన్ లో ఎక్కడూ పోరాటానికి సిద్ధంగావుండాలి. కాశ్మీర్ విషయంలో మన ప్రతిష్ట చెప్పివేసకుండా, అంతర్జాతీయభ్యాతి కోల్పోకుండా చూసుకోవాలి.

18-6-64

ఆంధ్ర భూమి

రాజకీయ వ్యూహలో కనం

దేశీయరంగంలో రానున్న పరిణామాలు

కాంగ్రెస్ సంస్థను పటిష్ఠం చెయ్యటానికి శ్రీ కామరాజ్ కొత్త పథకాలు వేస్తున్నారు. దేశంలోని సోషలిస్టు శక్తుల్ని అందరినీ కాంగ్రెస్ లో చేరవలసిందిగా వారు కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుని హోదాలో ఆహ్వానించారు. నెహ్రూజీ పుండగానే ఆలోక మెహతా ప్రధానిగా సంఘ ఉపాధ్యక్ష పదవి అంగీకరించటం, ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీలో చీలిక తీర్చడం జరిగింది. సోషలిజం కావాలనుకునేవారంతా ఏకం కావాలనే విచారం రానున్నది. ఇంకా వరుసగా వస్తున్నది. రానున్న ఏదేళ్ళలో సోషలిస్టు భావాలు కలవారంతా కాంగ్రెస్ లో చేరటం సంభవంగానే భావించవచ్చు. కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆవదిలో సోషలిజాన్ని ధ్యేయంగా అంగీకరించినప్పటినుండి, సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు పార్టీలకు వారు పది పోయింది. తొందరగా పనులు చెయ్యటం లేదనే విమర్శ తప్ప. విధానాల్లో భేదాభిప్రాయంలేదు. అందుకే మితవాదులు ఈ ధోరణిని విమర్శిస్తూ ఎదుపుగులాబీ రంగులకు గల భేదాదు కాంగ్రెస్ కమ్యూనిస్టులకు పుండటంలే వారు. కమ్యూనిస్టుల్లో కాంగ్రెస్ వర్గం నేడు బాబోటంగా కాంగ్రెస్ పార్టీని బలపరుస్తున్నారు.

భవిష్యత్తులో కాంగ్రెస్ పార్టీ బలపడే ధోరణి ప్రబలుతున్నది. కాంగ్రెస్ శక్తులు సోషలిస్టుల్ని తమలో కలుపుకోటం కాంది. ఎన్నికల్లో మితవాద కమ్యూనిస్టులు కాంగ్రెస్ కు బలపరచి

తమ ప్రకృత విరోధులైన అతివాద కమ్యూనిస్టుల్ని ఓడించే ప్రయత్నం చేస్తారు. ఉత్తరోత్తరా జరగజోయే రాజకీయ పరిణామంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆధిపత్యం సహించటానికి రక్షిచాది వారు ప్రయత్నిస్తారు. నెగ్గవచ్చు గూడా. అంటే అధికార పక్ష వాయు కత్తుం దక్షిచాదికీ, పాలనలో ఉత్తరాది వారి పై ప్రవం కొనసాగుతుంటే, దేశం నిర్విఘ్నంగా కాంగ్రెసు పార్టీ అధ్యక్షాధన పడుస్తుందనే చెప్పవచ్చు.

నేడు ప్రతిపక్షాలు ప్రధానంగా స్వతంత్ర, జనసంఘాలు మాత్రమే. కమ్యూనిస్టులలో అతివాద వర్గం వారు

ఎన్. శూలపాణి

ఎన్నికలు వచ్చేవరకే ఏదోఒక ప్రతిపక్షాన్ని బలపరచక తప్పదు. అతివాదం తిరగేసి చూస్తే మితవాదమే మిగులు తుంది! కాంగ్రెస్ కు వ్యతిరేకంగా ఈ ప్రతిపక్షాలు ఎంతవరకు పుంజుకుంటాయనేది సమస్య. మద్రాస్ రాష్ట్రంలో డి.ఎం.కె., కేరళలో అన్ని ప్రతిపక్షాలు, ఉత్తరాదిలో జనసంఘం, నీహార్ లో స్వతంత్ర పక్షాలు అతికష్టం మీద బలపడవచ్చు.

కాంగ్రెస్ లోనితిరుగుకాటుదాగ్లపై ప్రతిపక్షాల భవిష్యత్తు ఆధారపడి పుంజుతుంది. 'లోని విరోధుల్ని' అలవరచటంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ అక్రమం చెయ్యదు. నేడు అధికార

పక్షానికి ప్రతిపక్షాలకంటే ఈ లోని విరోధులవల్లనే ఎక్కువ ప్రమాదం. వదలాలనుకుంటుంటేనే ఈ రథపగచా. కనుక లోని విరోధుల్ని తప్పివరచే తీరుగా కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎత్తుగడల్ని వేసుకుంటుంది.

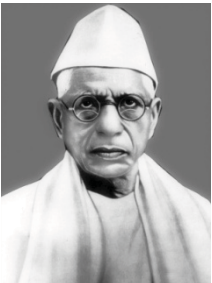
నెహ్రూ అనంతరం కాంగ్రెస్ పార్టీ విచ్ఛిన్నం అవుతుందని ఊహించిన రాజకీయ జోష్యం పరికారేమో. విధానాల్లో తప్పనిసరిగా మార్పులు వస్తాయి కనుక ప్రతిపక్షాలు ప్రజాస్వామ్యాన్ని విలంబిస్తే నిర్దిష్ట కార్యక్రమాన్ని చేపట్టవలసి ఉంటుంది.

రాజాజీ అనంతరం స్వతంత్ర పార్టీకి భవిష్యత్తు ఎలా ఉంటుంది అనే సమస్య పునఃనే పుంది. దేశంలో వర్తకాలు, ప్రజలు స్వతంత్రపార్టీగా కాక, రాజాజీ వ్యక్తిత్వాన్ని గౌరవిస్తున్నారు. మరి ఆయన తర్వాత భిన్న దృక్పథాలు గల రంగా మసానీ, మున్సిగారులు ఒకటైతే పై పనడవగలరా? అంటే వందేమామే. ఇంకా స్వతంత్ర పక్షం తన నిర్ధారం తల్లీ కుదురుకోలేదు. ధర్మకర్మత్వం వంటి ప్రధాన విషయాల్లో పుష్టకలేదు. ప్రజాస్వామ్య రాజకీయ విధానంలో ఆస్తుల విషయమై నిర్దిష్ట ప్రధానికే లేదు జనసంఘాని ఈ మాత్రం నిర్ధారం బలంకూడా కున్నామే.

ఈ పరిస్థితుల్లో కాంగ్రెస్ పార్టీ నెహ్రూవంటి వారిని చూపి దోషాలు కప్పిపుచ్చుకోలేని స్థితిలో తన ఉనికిని ఎంతవరకు స్థిరంగా బలపరచుకుంటుందో చూచాలి.

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

13

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు సంపాదకత్వాన తొలుత బొంబాయి నుండి 1908లో వెలువడిన సుప్రసిద్ధ తెలుగు దినపత్రిక ఆంధ్రపత్రిక నాకు చిరపరిచితం. కొన్నాళ్ళకు పత్రికను మద్రాసుకు తరలించారు. ఆంధ్రపత్రిక తెలుగువారికి ఒక గెజెట్ వలె, రిఫరెన్స్ వలె పనిచేసింది. నేను హైస్కూలులో చదువుతున్నప్పటి నుండి ఆంధ్రప్రభకు అలవాటుపడి పత్రిక జోలికి పోయేవాళ్ళంకాదు. ఎప్పుడైనా ఒకసారి చూడటం మినహా ఆంధ్ర పత్రికను అశ్రద్ధ చేశాము. గుంటూరులో ఎ.సి. కాలేజీలో ఇంటర్మీడియేట్ చదువుతుండగా సాహిత్య సభలు నిర్వహించటం మొదలు పెట్టాము. ఆ

సభల వార్తలు తెలుగు లెక్కరద్దవ్వారా రాయించి ఆంధ్ర పత్రికకు పంపించేవాళ్ళం. ఆంధ్రప్రభ వీటినింతగా పట్టించుకునేది కాదు. ఆవిధంగా ఆంధ్రపత్రిక పట్ల ఆదరణ పెరిగింది. ఎ.సి. కాలేజీలో ఏర్పాటు చేసిన ఉపన్యాసాలలో కొండవీటి వెంకటకవి వసుచరిత్రపై చేసిన ఉపన్యాసం, వి.వి.ఎల్. నరసింహారావు మాట్లాడిన 'జానపద సాహిత్యం - ఏటుకూరి వెంకటనరసయ్య', ఆవుల గోపాల కృష్ణమూర్తి ప్రసంగ పాఠం - సాహిత్యంలో ఔచిత్యం, ఆంధ్ర పత్రిక వివరంగా పూర్తి పాఠాలను ప్రచురించింది. ఆ ఏర్పాట్లు నేను చేసినందున చాలా తృప్తి కలిగింది. స్ఫూర్తిశ్రీ పేరిట భాస్కరరావు అనే తెలుగు లెక్కర నా కోరికపై ఉపన్యాసాల పూర్తి పాఠం రాశారు. గోపాల కృష్ణమూర్తి ప్రసంగంలో నన్నయ పై సాహిత్యపరంగా తీవ్ర విమర్శలు చేశారు. అది సహించలేని వారు సమాధానం చెబుతూ ప్రతి విమర్శ చేశారు. అందులో మల్లాది రామకృష్ణ శాస్త్రిగారు ఒకరు. ఆయన విమర్శకు మళ్ళీ మేము సమాధానం ఇచ్చాము.

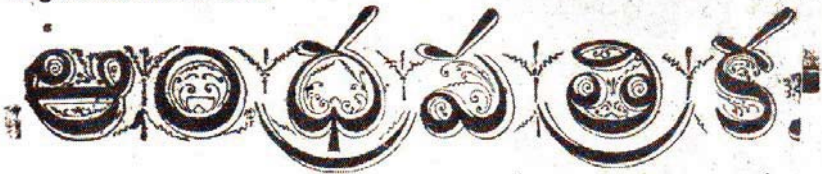

1955లో కందుల ఓబుల్ రెడ్డి వ్యవసాయ మంత్రిగా గుంటూరు జిల్లాలో పర్యటించారు. నేను ఆ పర్యటనలో ఆయనతోపాటు అనేక ప్రాంతాలకు వెళ్ళాను. రైతులు ఎక్కడికక్కడ సభలు పెట్టి ఆయన ప్రసంగాలు ఏర్పాటు చేశారు. వాటిని అప్పటికప్పుడే రాసుకుని తక్షణమే ఆంధ్రపత్రికకు పోస్టు చేసేవాడిని. మూడవ రోజుకల్లా అది ప్రముఖంగా అచ్చు అయ్యేది. అయితే ఆంధ్రపత్రికకు జి. వెంకటప్పయ్య శాస్త్రి విలేఖరిగా ఆధికారికంగా ఉన్నారు. ఆయన మా అన్నయ్య విజయరాజ్ కుమార్ కు మామ. ఆయన నా దగ్గరకు వచ్చి "నేను చేయవలసిన పని మీరు చేస్తున్నారు. అది నా వృత్తికి దెబ్బకదా" అన్నారు. ఆ విషయంలో అనుభవం లేని నేను ఆయన ఇబ్బందిని ఊహించలేదు. నేను పంపిన వార్తలు అచ్చు అవుతున్నాయనే తృప్తి మాత్రం ఉండేది. ఇందులో నా పేరు ఉండేది కాదు. ఆ విధంగా అనుకోకుండా దినపత్రిక జర్నలిస్టు పాత్ర నిర్వహించాను.

ఆ తరువాత చాలా కాలం ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి ప్రసంగాలు చేసినప్పుడు వాటి సారాంశాన్ని ఆంధ్రపత్రికకు పంపిస్తుండేవాడిని. కొల్లా కృష్ణారావు రాసిన రారాజు కార్యానికి ఎ.జి.కె. సుదీర్ఘ పీఠిక రాశారు. ఇది 1958 ప్రాంతాలలో నిడుబ్రోలులో జరిగింది. ఆ ఉపన్యాసాన్ని యథాతథంగా ప్రచురించారు. ఉత్తరోత్తరా హైదరాబాదులో నేను ఆంధ్రజ్యోతి బ్యూరోచీఫ్ గా ఉండగా ఆంధ్రపత్రిక విలేఖరులు బాగా సన్నిహితులయ్యారు. అందులో పాపయ్య శాస్త్రి, వెంకటరత్నం పేర్కొనదగినవారు. ప్రధాన జర్నలిస్టును ముక్కు శర్మ అనేవారు. నిటారుగా ఉన్న ఆయన ముక్కును బట్టి అలా పిలిచేవారు. శర్మగారూ, నేనూ విలేఖర్ల సమావేశంలో ఇబ్బందికర ప్రశ్నలు వేయడం ఆనవాయితీగా ఉండేది. ఆంధ్రపత్రిక ఎడిటర్ గా పనిచేసిన వారిలో ప్రముఖులు పండితారాధ్యుల నాగేశ్వరరావుగారు. ఆయనతో హైదరాబాదులో బాగా సన్నిహిత పరిచయం అయ్యింది. రాజగోపాలరావు ఎడిటర్ గా వుండగా ఆంధ్ర పత్రిక ఆగిపోయింది. ఆంధ్రపత్రిక ఆగిపోయినా చరిత్రలో గెలిచింది. పాతరోజుల పత్రిక వార్తలను ఇప్పటికీ ఉదహరిస్తుంటారు. ఆంధ్రపత్రిక యాజమాన్యం శైవులకు సంబంధించింది. వార్తలు అందించటంలో

అలస్యంగానైనా అసలు విషయాలు తెలిపారని ప్రసిద్ధి. ఆంధ్రపత్రిక పెట్టి అమృతాంజనం ఇచ్చారని దానిపై ఒక జోకు కూడా ఉండేది. అంటే పత్రికలో ప్రచురించే విషయాలు ఆకర్షణీయంగా లేకపోవటంవల్ల బోరు కొడుతుందనే దృష్టితో అలా అనేవారు. నేడు అనేక విషయాలలో ఈ పత్రిక రిఫరెన్సుగా ఉపయోగపడుతున్నది. ఈ పత్రికకు అనుబంధంగా వెలువడిన భారతి సాహిత్య పత్రికగా పేరొందినది.

Registered No. M 1092

వ్రతదిగము బ్రకటింపబడును.

VOL. I. మొదటి భాగము ఏప్రిల్ 1వ తేదీ 1938వ సంవత్సరము. No. 4. నండీకల

దినపత్రిక

ప్రతిదినము 10 పేజీల పేజీలముందు.

1 వార్షికము: రూ. 12.00.
 2 వార్షికము: రూ. 24.00.
 3 వార్షికము: రూ. 36.00.
 4 వార్షికము: రూ. 48.00.

ప్రతి దినమున కేవలం ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

ప్రతి దినమున కేవలం ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

అమృతాంజనం

గౌరవం గల వారందరికీ.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును. అమృతము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును.

అమృతాంజనము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును. అమృతము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును.

అమృతాంజనం

గౌరవం గల వారందరికీ.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును. అమృతము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును.

అమృతాంజనము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును. అమృతము అనునది అమృతమును అంజనముగా చేయుటగా అర్థమగును.

వారపత్రిక

ప్రతి వారమున ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

ప్రతి వారమున ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

వారపత్రిక

ప్రతి వారమున ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

ప్రతి వారమున ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

వారపత్రిక

ప్రతి వారమున ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

ప్రతి వారమున ఒకపేజీయే ఉంటుంది. మిగిలిన పేజీలు మరల ముద్రించబడి ఉంటాయి.

వివరము: ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, నెం. 9, జవాహర్నగర్, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రిక

1938 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నెల

12 న నే: శుక్రవారము

నూతన జాతీయదినపత్రిక

మదరాసు, ఆగస్టు 10:—

ఇండియన్ ఎకోస్ట్రోపు నిర్వాహకులు ప్రారంభింపచేయుచుండు “ఆంధ్రప్రభ” యను నూతన జాతీయ దినపత్రికయొక్క ముద్రాపకుడుగను, ప్రచురణకర్తగను శ్రీ కే. సుబ్బారావుగారు నేడు ప్రధానరాజధాని (పేజి 1) టువద్ద డిక్లరేషను దాఖలు చేసిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారి పత్రికసంపాదకుడుగా మాచానుండురు. పత్రిక మొదటి ప్రతి ఆగస్టు 15 వ తేదీని నెలవదన.

శ్రీ సుబ్బారావుగారు యీ నూతన పత్రిక ఆశయమే “ఆంధ్రప్రభ” ఆశయమనెయుం కొంగ్రెసుయొక్క ప్రధానసీదాంతములను ఆశయములను యీ పత్రిక వికార భావముతో వివరించుచు స్వల్పవిషయములపట్ల వాదస్త్రము జూపదనియు ప్రకటనలో తెలియింపారు.

(అ. ప్రె.)

నిద్రావస్థలో విద్యా వ్యవస్థ

కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చినపుడు, విద్యావ్యవస్థ మారినప్పుడు కొత్త పరిశోధనలు, ప్రయోగాలు చేస్తుంటారు. ఇప్పుడు మన విద్యారంగం ఉమ్మడి జాబితాలో ఉంది. విద్యారంగం కడు దయ వీక్షణిలో ఉంది.

మన రాష్ట్రంలో తక్షణమే విశ్వవిద్యాలయాల్లో ప్రజాస్వామ్యాన్ని పునరుద్ధరిస్తామన్నారు. వ్యతంత్ర ప్రతిపత్తికాపాడతామన్నారు. రాజకీయ కోర్కె ఉండదన్నారు. ఇప్పటివంటోనిం చదగిన అంశాలే. అమలు జరగవని తెలిసి కూడా గుడ్డిగా మెల్లగా కొంతమూ సేవ్చ ఉంటుందని ఊహించవచ్చు.

విద్యారంగంలో సంస్కరణలు పైనుంది మొదలౌతాయి. ప్రాధాన్యత కూడా విశ్వవిద్యాలయ స్థాయికి లభిస్తుంది. ఇప్పటివరకూ సెంట్రల్, సిండికేట్, విశ్వవిద్యాలయ కౌన్సిల్ కు ప్రభుత్వం తన ఇష్టం వచ్చినట్లు సవరణలు సామనేట్ చేస్తున్నది. అధికారంలో ఉన్నవారి అడుగులకు మడుగు తోస్తారు. అయితే రమ్యారు. ఇప్పుడు ఆ విధానానికి వ్యతిరేకించడంవల్ల కొంత ప్రజాస్వామ్యం రావచ్చు.

కట్టమంది రామలింగారెడ్డి మొదలు ఆఫం సాంబశివరావు వరకూ వైస్ చాన్సలర్లు ఇండి పెంజెంట్ గా వ్యవహరించారు. ఆ తరువాత వైస్ చాన్సలర్లను పె కటిరియట్ చుట్టూ ప్రదర్శించి చేయిస్తున్నారు. నిరులకోసం రిజిస్ట్రార్లు గుమస్తాలంటే అధ్యాపకం విద్యాశాఖ చుట్టూ తిరగడం అందరికీ తెలిసిందే. విశ్వవిద్యాలయాలు ఆ పరిస్థితి తప్పించాలి. చట్టబద్ధంగా మంజూరు చేసిన విద్యార్థి విద్యదం చేస్తే విశ్వవిద్యాలయాలు సవరణ తో ప్రతిపత్తి సేవ్చ చాలావరకు కాపాడవచ్చే. అది జరగనంతవరకూ వైస్ చాన్సలర్లు, రిజిస్ట్రార్లు కూడా మంత్రులు, అధికార్లు అనుగూం కోసం పాట్లుపడక తప్పదు.

విశ్వవిద్యాలయాల్లో చదువు సంగతి పట్టించుకునే సెనేట్లు, సిండికేట్లు, విశ్వవిద్యాలయ కౌన్సిల్లు మనకు కావాలి. ఇంతవరకు అది తప్ప అప్పి చూస్తున్నారు. ఉదాహరణకు విశ్వవిద్యాలయ చదువుకు నిమగ్నం విలువ వుంది అనేది చూడాలి. ఇంటర్మీడియట్ చదివిన వారు గ్రాడ్యుయేట్ చదువుకు పోవాలంటే ప్రవేశ పరీక్ష రాయాలి. ఒకే యూనివర్సిటీలో దివి విద్యార్థులు ప్రవేశపరీక్ష రాస్తే గాని ఏం ఏమీ పోలేరు. అంటే అర్థం ఏమిటి? ఇంటర్మీడియట్, గ్రాడ్యుయేట్ చదువులు వాసు మాత్రం సాగుతున్నాయిగాని వాటి ది గీలకు విలువలేదు. ఇది ఒక విధంగా ఉపాధ్యాయులకు అవమానకరం. అయినా వెంపరి కీరాలు వస్తే వాసుకునే స్థితిలో వారున్నారు. తమ పట్టుకు అధునాతనంగా ఉండమంటే, చదువు సరిగా చేస్తుంటే ఉపాధ్యాయులకు కోపం వస్తుంది. ఒకసారి డి గ్రీ వచ్చి, ఉద్యోగం సంపాదించిన ఉపాధ్యాయుల్ని మర్లీ చదవమంటే కోపం మునిగినట్లు భావిస్తున్నారు. అందుకే ట్యూటోరియల్ సిస్టం, సెమిస్టర్ విద్యావ్యాపారు వ్యతిరేకిస్తున్నారు. ఇలాంటి విద్యారంగంలో విద్యార్థులు నష్టపోతారు. ఇక్కడే మాట్లాడు రావాలి.

అభ్యర్థులమేమంటే ఉపాధ్యాయ సంఘాలు ఎంత సేవూ చేతాయి, ప్రమాదపెట్టు, ఇంక్రిమెంట్లు, సెలవులు తప్ప చదువు సంగతి పట్టించుకోవడంలేదు. నేడు యూనివర్సిటీలో ఆకడమిక్ వాతావరణం తగ్గిపోయి మూకలంపోయి, కులాలు లాంటివే కనిపిస్తున్నాయి.

ఎన్నో కమిషన్లు, నూతన విద్యావిధానాలు వచ్చాయి. వాటిని ఉపాధ్యాయులు చర్చించారు. వారిలో అధిక సంఖ్యాకులు జడ ప్రాయంగా మారిపోయారు. విద్యార్థి సంఘాల అందోళనలో ఆకడమిక్ సమస్యలు అరుదుగా వస్తాయి. శాస్త్రీయ విద్యకావాలనే నివారణ తప్ప, అంటే ఏమిట్లో తెలుసుకునే ప్రయత్నం లేదు.

ప్రస్తుత ఉన్నత విద్యారంగంలో వైస్ చాన్సలర్ కీలక పాత్ర వహిస్తున్నారు. విదేశాల్లో వైస్ చాన్సలర్ ను ఎవరూ పట్టించుకోరు. ఆయా శాఖాధిపతి, ఉపాధ్యాయులకే ప్రాధాన్యత వుంటుంది. అలాంటి స్థితి మన విద్యారంగంలో రావాలి. ఉపాధ్యాయులు బాధ్యత స్వీకరించాలి. సేవ్చ, అలానమి ఉపాధ్యాయులకు కావాలి.

మన రాష్ట్రంలో 9 విశ్వవిద్యాలయాలు, ఒక ఆలోగ్య, వైద్య విశ్వవిద్యాలయం, మరో సాంకేతిక విశ్వవిద్యాలయం ఉన్నాయి. ఇవి కాక పాస్ పోర్టు గ్రాడ్యుయేట్ కేంద్రాలు, అలానమిన్ కళాశాలలు ఉన్నాయి.

విద్యారంగంలో మన రాష్ట్ర స్థాయి, విలువ ఎంత అని కొలుచుకుంటే సిగ్గుతో తలవంచుకోవాలి. ప్రాథమిక స్థాయిలో కూడా

కలవల్సివచ్చాయి. ఎన్నో కమిషన్లు, నూతన విద్యావిధానాలు వచ్చాయి. వాటిని ఉపాధ్యాయులు చర్చించారు. వారిలో అధిక సంఖ్యాకులు జడ ప్రాయంగా మారిపోయారు. విద్యార్థి సంఘాల అందోళనలో ఆకడమిక్ సమస్యలు అరుదుగా వస్తాయి. శాస్త్రీయ విద్యకావాలనే నివారణ తప్ప, అంటే ఏమిట్లో తెలుసుకునే ప్రయత్నం లేదు.

ప్రస్తుత ఉన్నత విద్యారంగంలో వైస్ చాన్సలర్ కీలక పాత్ర వహిస్తున్నారు. విదేశాల్లో వైస్ చాన్సలర్ ను ఎవరూ పట్టించుకోరు. ఆయా శాఖాధిపతి, ఉపాధ్యాయులకే ప్రాధాన్యత వుంటుంది. అలాంటి స్థితి మన విద్యారంగంలో రావాలి. ఉపాధ్యాయులు బాధ్యత స్వీకరించాలి. సేవ్చ, అలానమి ఉపాధ్యాయులకు కావాలి.

మన రాష్ట్రంలో 9 విశ్వవిద్యాలయాలు, ఒక ఆలోగ్య, వైద్య విశ్వవిద్యాలయం, మరో సాంకేతిక విశ్వవిద్యాలయం ఉన్నాయి. ఇవి కాక పాస్ పోర్టు గ్రాడ్యుయేట్ కేంద్రాలు, అలానమిన్ కళాశాలలు ఉన్నాయి.

విద్యారంగంలో మన రాష్ట్ర స్థాయి, విలువ ఎంత అని కొలుచుకుంటే సిగ్గుతో తలవంచుకోవాలి. ప్రాథమిక స్థాయిలో కూడా అంతేననుకోండి. అది చేరే పరిధిలోంచాలి. అఖిల భారత స్థాయిలో 35.8 శాతం చదువుకున్న వారుంటే మన రాష్ట్రంలో 29.9 శాతంమంది ఉన్నారు. ఉన్నత విద్యారంగంలో ఇతరులతో ఏ మేరకు పోటీపడగలుగుతున్నామో చూడాలి. విద్యావిధానాన్ని అధునాతనం చేయడానికి కృషి జరగాలి. 1989 సాధారణ ఎన్నికలు జరిగితే వాటిని గురించి 1990లో నివేదికలు, పాజెక్టులు చేసే విద్యావిధానం పోవాలి. సమన సమస్యలు చేపట్టి, చర్చించి, అధ్యయనంచేసే తీరురావాలి. సిలబస్, పాఠ్య గ్రంథాల, పరీక్షావిధానం అత్యంత అధునం చేయడంలో ఉపాధ్యాయులు ప్రముఖ పాత్ర వహించాలి. అందుకు వారికి అలానమి, సేవ్చ కావాలి. బాధ్యత వ తప్పించుకొని పారిపోయే ధోరణి ఉపాధ్యాయులు ఇకనైనావాలి. అలానమి వైస్ చాన్సలర్, సెనెట్, సిండికేట్ గుర్తించాలి. ఉపాధ్యాయ సంఘాలు ఆకడమిక్ పోర్టా చేపట్టాలి. సమాజావసరాలు పట్టించుకోవాలి. మానసిక మనకున్న వెనుకబడినతనాన్ని పోగొట్టుకోవడానికి కృషి జరగావాలి.

విద్యారంగం జడత్వంలో ఉంది. ఈ స్థితి తప్పించగలిగి ఉపాధ్యాయులే. విద్యారంగాన్ని మర్లీ వైతన్యవంతం చేయాలి. వారు నాయకత్వం వహించాలి.

6 ఏమంటున్నారు.

ఆంధ్రపత్రిక

1938 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నెల

16 తేదీ మంగళవారము

ఆంధ్రపత్రిక

1938-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 16-వ తేదీ మంగళవారము

“ఆంధ్ర ప్రభ” ఆంధ్రప్రభకు స్వాగతము. ఇంగ్లీషు లో వెలువడుచున్న ‘ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్’ జాయింటు యెడిటరు శ్రీ కాజసుబ్బారావుగారే యీ పత్రికకు సంపాదకులు.

నిన్నటి ప్రథమసంచికలో ఆంధ్ర ఆంధ్రేతర నాయకులు పంపిన సందేశములు ప్రకటింపబడినవి. ఒకరు భాషను గూర్చియు, మరియొకరు భావముల గూర్చియు, యింకొకరు పత్రిక నడుపవలసిన పద్ధతుల గూర్చియు సందేశముల నొసంగుచు స్వప్తివాచకములు బల్కిరి. పత్రికా సంపాదకులును తొలివలుకు నందు తమయాశయములను వివరించిరి. “విశాలాంధ్ర దేశంలో యెన్ని దినపత్రికల వైనా, ముఖ్యంగా జాతీయపత్రికలకు గొప్ప సావకాశ మేర్పడింది.” అని చెప్పారు. ప్రపంచ, భారత రాజకీయ క్లిష్టస్థితిలలో ముఖ్యముగ ఆగస్టులో జన్మించి ఆంధ్రరాష్ట్రానికోసం ఆందోళన సాగించుతుందని తొలివలుకు. ఈవలుకు సార్థకమగు గాక!

నేను రొసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్

ఆంధ్రప్రభ

14

ఆంధ్రప్రభ
సాహితీ వారపత్రిక

ఖాసా సుబ్బారావు

1938లో కాసా సుబ్బారావుగారి సంపాదకత్వన మదరాసు నుండి వెలువడింది. దీని తొలి సంపాదకీయం క్రొవ్విడి లింగరాజుగారు రాశారు. 1940 నాటికి న్యాపతి నారాయణమూర్తి ఎడిటర్ అయ్యారు. ఆయన కొద్దికాలం చేసిన తరవాత నార్ల వెంకటేశ్వరరావు ఎడిటర్ కావడంతో ఆంధ్రప్రభ తెలుగువారి ఆకర్షణీయ దినపత్రికగా శక్తివంతమైన ఆయుధంగా పరిణమించింది. మదరాసుకు లోటా పట్టుకుని వచ్చిన మార్వాడీ రామనాథ గోయంకా దీని యజమాని ఆయన పత్రికా రంగాన్ని బాగా విస్తృతం చేశారు. మదరాసులో ప్రచురితమయ్యే ఆంధ్రప్రభ పొద్దున్నే వివిధ ప్రాంతాలకు చేరేది. నేను హైస్కూలు చదువుతున్న రోజులలో ఆంధ్ర ప్రభకు అలవాటు పడ్డాను. నార్ల హెడ్డింగులు పెట్టడంలోను పేజీ గెటప్ లోను కొత్త శీర్షికలు ప్రవేశపెట్టటంలోను ఆరితేరిన వ్యక్తి. మదరాసు ప్రభుత్వంలో టంగుటూరి ప్రకాశం ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఆంధ్రప్రభ రాజకీయవాదులపై చాలా ప్రభావం చూపించింది. నార్ల ఏమి రాస్తున్నాడో అని ఎదురు చూసేవారు. ప్రత్యేక ఆంధ్ర ఆందోళనలోను ఆంధ్రకు

రాజధాని ఏర్పాటు లోను ఆంధ్రప్రభ విశిష్ట పాత్ర వహించింది. రాజధాని ఏర్పాటు విషయమై చర్చ అనంతరం కర్నూలులో తాత్కాలిక రాజధాని ఏర్పాటు చేసినప్పుడు దానికి అనుకూలంగా కళా వెంకటరావు, గౌతు లచ్చన్న ఓటు వేశారు. దానిపై ఒక పూర్తి పేజీ ఎడిటోరియల్ రాసిన నార్ల కొత్త ఒరవడులు తొక్కారు.

గుంటూరు నుండి ఏదైనా సమావేశం జరిగినప్పుడు ప్రభకు వార్తలు పంపిస్తే ప్రచురించేవారు కాదు. అక్కడ సోమయాజులని ప్రధాన విలేఖరిగా వుండేవారు. కొన్నాళ్ళు వేచి ఉన్న తరువాత బి.ఎన్.ఆర్. కృష్ణ, దరువూరి వీరయ్య, నేను గుంటూరులో అరండల్ పేటలోని ప్రజావాణి కార్యాలయంలో కూర్చుని ఒక వ్యూహం పన్నాం. గుంటూరు జిల్లా కళాకారుల మహాసభలు జరగబోతున్నట్లు దానికి ప్రధాన అతిథిగా అక్కినేని నాగేశ్వరరావును ఆహ్వానించినట్లు వార్త పంపించాము. అది కేవలం మేము కల్పించిన వార్త అయినప్పటికీ ఆంధ్రప్రభ ప్రధానంగా ప్రచురించింది. అది చూచి నవ్వుకున్నాం.

1955లో సుప్రసిద్ధ మానవవాద నాయకుడు, తత్వవేత్త ఎమ్.ఎన్.రాయ్ డెహ్రాడూన్ లో చనిపోయారు. దేశంలోని అన్ని పత్రికలు ఆ వార్తను ప్రచురించాయి. ఆంధ్రప్రభ మాత్రం ఎక్కడా వార్త వెయ్యలేదు. ఆ సందర్భంగా గుంటూరు ఏకాదండయ్య హాలులో సంతాప సభ జరిగింది. వల్లభజోస్యుల సుబ్బారావు హిందూ కళాశాల ప్రిన్సిపాలుగా అధ్యక్షత వహించారు. ప్రధానోపన్యాసకుడుగా ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి మాట్లాడుతూ ...ఎవడో ఒక టాంపాయి చనిపోతే ఒక వటవృక్షం కూలింది, తార రాలింది అని సంపాదకీయాలు రాసిన నార్లకు ఎమ్.ఎన్.రాయ్ ఎవరో తెలియదా... అని ఘాటైన విమర్శ జరిపారు. ఆయన ఉపన్యాసాన్ని అక్కడి విలేఖరి సోమయాజులు యథాతథంగా పంపగా నార్ల తక్షణమే స్పందించి గుత్తికొండ నరహరికి కబురు చేసి రాయ్ సాహిత్యం అంతా పంపించమన్నారు. అది చదివిన తరువాత నార్ల మారటం ప్రారంభించారు. క్రమేణ మానవవాదిగా పరిణమించారు. 1958లో నార్ల సంపాదకుడుగా విరమించి విజయవాడకు వచ్చేశారు. ఆ తరువాత ప్రభకు ఎడిటర్లుగా నీలంరాజు వెంకటశేషయ్య ప్రభృతులు పనిచేశారు. 1963లో ఆయన సంపాదకత్వాన ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తిపై ధ్వజమెత్తి, వివేకానందపై అమెరికాలో విమర్శ చేయబోతున్నాడని ఆయన్ను వెనక్కు పిలిపించాలని విపరీతంగా లేఖలు ప్రచురించారు. ప్రత్యేక ఆహ్వానంపై అమెరికా వెదుతున్న ఎ.జి.కె.కు తెనాలిలో వీడ్కోలు సభ ఏర్పాటు చేసినప్పుడు వివేకానందను గురించి గొప్పగా చెప్పమని ఒకరిద్దరు అడిగారు. ఆయన సమాధానమిస్తూ సందర్భమే వస్తే వివేకానంద గురించి ఉన్నది ఉన్నట్లు చెబుతానన్నారు. దానికి విపరీతార్థాలు తీసి ఆంధ్రప్రభ ఆందోళన చేసింది. అమెరికా ప్రభుత్వం దాన్ని పట్టించుకోలేదు.

ఆంధ్రప్రభ సంపాదకీయాన్ని గురించి ఆలపాటి రవీంద్రనాథ్ తన జ్యోతి పత్రికలో వ్యాఖ్యానిస్తూ ఒక కార్టూన్ ప్రచురించారు. అది రెండు నోళ్లు గల బొక్కబెరడు. సంపాదకీయం కింద రాస్తూ ఇది బొక్క బెరడా నార్ల సంపాదకీయమా... అన్నారు. పాఠకులు నవ్వుకున్నారు. అదే సమయంలో మదరాసులో నార్లగారి తొలి సంతానం చనిపోవటం కూడా యాదృచ్ఛికంగా జరిగింది. నార్ల ఎవరితోనో మాట్లాడుతూ నా కుమారుడు పోయి దుఃఖిస్తుంటే అలాంటి సందర్భంలో ఇట్లా రాస్తారా అని అన్నారు. రవీంద్రనాథ్ వెంటనే మదరాసు వెళ్ళి నార్లను కలిసి ఇది కావాలని తెలిసి రాసింది కాదని క్షమాపణ చెప్పుకున్నారు.

ఆంధ్ర ప్రభలో నేను రాసింది తక్కువ. ఆంధ్రప్రభ వీక్షిలో అప్పుడప్పుడు కొన్ని రచనలు చేశాను. క్రమేణ హైదరాబాదుకు తరలిన ఆంధ్రప్రభ ప్రాధాన్యతను కోల్పోయింది.

విప్లవ క్రాంతి
 క్రమశిక్షా వ్యవస్థ
 నామకాండ వ్యాసముద్దేశ
 ఆంధ్ర ప్రదేశ్
 ఆంధ్రవంశం

ఆంధ్ర ప్రభ

12 వేదీలు: ఆంధ్రం.
 అక్షరాశ్చర్యము
 భారతీయ క్రమము
 విప్లవమున కర్మాణము
 చర ఆంధ్ర ప్రదేశ్
 విప్లవములు

మొదటి 1 | పుస్తకము ఆంధ్ర 15వ సంవత్సరము | మొదటి 1

హిట్లర్ యుద్ధసన్నాహాలు: యూరపియన్ రాజ్యాల ఆందోళన

<p>హిట్లర్ సామ్రాజ్యం జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము</p>	<p>జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము</p>	<p>జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము</p>	<p>జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము</p>	<p>జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము</p>	<p>జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము</p>	<p>జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము జర్మనీ విప్లవము</p>
--	---	---	---	---	---	---

1938 ఆగస్టు 15వ తేదీన వెలువడిన ఆంధ్ర ప్రభ పుస్తకము మొదటి

(కిందటి ఆదివారం తరువాయి)

సత్సంఘ మండలిలో

సత్సంఘ మండలివారు నన్ను ఒక ఆమెరికన్ స్నేహితుడిని అంబాలాకు ఆహ్వానించారు. కంబోషెంట్ ఉన్న ఒక సంవత్సరం నగరం అది భాష సంస్కృతి అంతా వంజాచీమయం. హిందీ మట్టాడే ఉత్తరప్రదేశ్ వారున్నారు. దేశవిభజన అనంతరం ఉత్తరాదిలోని వచ్చిన ప్రాంత సగంలాంటి సంస్కృతమయం అయిపోయినాయి. సంజాచీలు దమ్ము సంపాదిస్తారు. బియ్య పెడతారు. సుష్టుగా బోం చేస్తారు. వశ్యనం త్రాగుతారు. వంజాచీలోని అంబోతులు, అవులు చాలా పెద్దవి. వంజాచీ స్త్రీలు దురుకుగా ఉంటారు. మంచి దుస్తులు వేసుకుని, విందులంటి ఇష్టమతుంటారు. వంజాచీల ఆలోచన శక్తులను ఇన్ స్పైర్ చేసే సత్సంఘ మండలిలో ఒక సభ్యుడి పోలికను సాధించారు. విశాలమైన అతడి గుండెపై మందిరంగా మళ్ళీవేశారు. ప్రతిరోజూ ఉదయం జుర్రో నవవేశాలకు జనం వస్తుంటారు. సంవత్సర వర్షాలు ఎండలో చేరారు. మధ్య సన్నామలను. తదితరులను ఆహ్వానిస్తుంటారు.

స్థిరమలో మేళతాలలో స్వగతం చెప్పారు. పూలదండలతో ముంచెత్తారు. పాదాలు తాళి అభివారం చేరారు. బాఫెటిని గుర్రపు బిగ్గిని ఎక్కించారు. ఊరేగింపుగా వీధుల్లో తీసుకొచ్చారు. నవవేశకం విడు గంటలకు. ఈ లోగా ముమ్మల్ని విశ్రాంతి తీసుకోమన్నారు. స్థానిక వందీతులు, సన్యాసులు, ఉపన్యాసాలు ఇచ్చారు. తరువాత మేము చేడిక మీడికి వెళ్ళాము. ముగ్ధులారం బాలికలు వంజాచీ పాలలను అలరించారు. తరువాత నన్ను

వరిచయం చేరారు. నేను మూడు మతులు చెప్పరామనుకొని ఏకత్యాన్ని గురించి సాంకేతికంగా ఒక గంట సేపు ప్రసంగించాను. బ్రాహ్మణతత్వం విలువ తగ్గించుకుంటా జనంలోకి తీసుకొచ్చవచ్చని నా ఉద్దేశ్యం. చేరాంతంలోని తార్కిక లోపాలు నాకు తెలుసు. విశ్వేందాత్మకంగా మత ప్రకాశించాలను పరిశీలించడం కూడా అవసరంననియము.

స్వామి హరిగిరితో

స్వామి హరిగిరి వంజాచీ హిందూస్థానపు. కాంగ్రెసు పార్టీ నబ్బుడు. వంజాచీలోని హిమలయ వర్షత ప్రాంతంలో మతాధిపతిగా ఉంటున్నారు. స్వంతంగా తయారు చేసుకున్న కాషాయ బోసిన చెట్టుకుంటారు.

ఉన్నత సంస్కృతికి దక్షిణాది ప్రతిక దక్షిణాది భావలను నేను నెర్చుకోలేదు. ఉత్తరాది నంగీకాన్ని అధ్యయనం చేసినప్పటికీ, నాకు దక్షిణాది నంగీతం ఇష్టం. దక్షిణాదిలో కొందరు భక్తి కవులు సంప్రదాయ మర్చి నారంలో ఇంద్రియ (వేరణతో కూడిన భావను వాడారు. దక్షిణాది నంగీతం విస్తృతం, నా విశాకులన్ని ప్రత్యకు పెట్టివారిని.

క్రీడేంద్రంలో తిరువాన్తూర్ మహారాజులు కలిగారు. దక్షిణ మలబారలో పాలనూలే వర్ష గాంధీ అశ్రమంలో కొన్ని వారాల పాటు గడిపాను.

కన్యాకుమారి వెళ్ళాము. నానింటి అచ్యుతన్, అతని భార్య లక్ష్మీ కుట్టియమ్మ వచ్చారు. కన్యాకుమారి విగ్రహం చాల అందంగా కనిపిస్తుంది. విగ్రహానికి సమీపంలో రాత్రింబవళ్ళు కూర్చుని శ్రమిస్తుంటాను. సంజాచీ

స్వామి అగ్రహారం ద భారతి

ఆత్మకథ

పురోహితుడొక్కడే ఆ దేవత దగ్గరకు రావచ్చు. మిగిలిన సన్యాసులు, బ్రాహ్మణులు బయటకూర్చుని చిన్న గేటు ద్వారా విగ్రహాన్ని తిలకిస్తారు. పురోహితుడు దేవి విగ్రహాన్ని పాలు, రోజానీరు, నెయ్యి, మరీ కొన్ని విలువైన వద్యాలతో విగ్రహాన్ని నిమరుకూ స్నానం చేయిస్తారు. దీని వెనుక సున్న మనస్త్యాన్ని అధ్యయనం చేయాలంటే ప్రాయీడి గాక, యూంగ్ వనికొస్తాడు. ప్రతి సంవత్సరం ఒక వారం పాటు నేను ఇక్కడికి వచ్చి గడిపేవాడిని.

కాలడి ఆశ్రమంలో

కాలడి ఒక చిన్న గ్రామం. శంకరాచార్యుడు అక్కడే పుట్టారు. హిందూ మతంలో అతను అత్యున్నత వందీతుడు. కాలడికి వరుసగా రెండేళ్ళు వచ్చాయి. ఈ సారి రామకృష్ణమఠం కేంద్రంలో స్వామి అగ్రహారం అతిథిగా ఉన్నాను. స్వామి అగ్రహారం తాత్విక సంస్కృతంలో గట్టి వందీతుడు. చక్కని ఇంగ్లీషు మాట్లాడుతాడు. ఆయనంటే చుట్టూపక్క ఉన్న శ్రైస్తవులకు భయం.

అతని దృష్టిలో రామకృష్ణ శంకరాచార్య ఒకే సంప్రదాయంలో ప్రవ్రులు. శంకరాచార్య ఔషధాన్ని రామకృష్ణుడు అవతారంగా పరిపూర్ణ చేశాడు. 1200 సంవత్సరాల ఏదంలో పుట్టినప్పటికీ, శంకరాచార్య రామకృష్ణ ఒకేరీజాన పుట్టారు. వీరిద్దరి మధ్య

మౌలికంగా తేడా లేదంటారు. అగ్రహారం దృష్టిలో ప్రపంచంలోని మౌలిక బోధనలన్నీ ఒకే. శంకరాచార్యుడు కేవల నిరీక్షకురవాడి. అత్యున్నత గతితార్కిక బోధకుడు. రామకృష్ణుడు భక్తిని ప్రచారం చేశాడు. మేధస్సుకు వ్యతిరేక. బహు ప్రాచుర్యం సంపాదించినవాడు. ఇద్దరికీ చాల తేడా వున్నది.

రామకృష్ణశంకరాచార్యుల జన్మదినోత్సవ సందర్భంగా నేను బ్రహ్మచారిగా రామకృష్ణ ఆశ్రమంలో చేరినప్పటి స్వామితాను కలుసుకొని అనందించాను. నేను బొంబాయికి తిరిగి వచ్చినప్పుడు నాకు

అనుగాదం

డా. ఎన్. ఇన్నయ్య

అతిథ్యం ఇచ్చిన స్వామి శంబుదానంద కాలడి గారవ అతిథిగా వచ్చారు. అక్కడ తిరుక నేను ప్రసంగించాను. అగ్రహారం అడిగినట్లుగా శంకరాచార్య-రామకృష్ణను పోల్చారు. ఇరువురూ అధ్యాత్మిక చింతనలో నిమగ్నులైనారని, శక్తివంతమైన వ్యక్తిత్వం గలవారని, హిందూ సంప్రదాయానికి విధేయులని అన్నారు.

మతం మార్పిడి వివాదం

దక్షిణాదిలో వర్షదీప్తాండగా మతం మళ్ళీ శ్రైస్తవుల సమన్వయ ఎదురయింది. సంబంధ శ్రైస్తవులు, పురాతన శ్రైస్తవులతో

నమన్వయ లేదు. కాని శ్రైస్తవ ఫాదర్లు, పాత్రాత్మక మిషనరీలు మతం మార్పిడిలో శ్రైస్తవ గొప్పతనం ఉందని అంటారు. ఇదే వికాస కలిగిస్తుంది. హిందూ మతం ఇతరులను మతం మార్చింది. అది ప్రపంచ మతం కాదు. బౌద్ధ, ముస్లిం, శ్రైస్తవ మతాలకు మరలసట్లు హిందువుగా మరణానికి వీళ్ళేదు. హిందూ కులాల్లో పుట్టినవారే హిందువులు. ఇతర మతాల కంటే తమ మతం గొప్పని హిందువులు చెప్పారు.

నాగర్ కేయిలకు సమీపంలో ఒక పెద్ద చర్చి ఉన్నది. నాదకాంగూలం ఆనెచేట ప్రజలు ఫాదర్లలతో నడక, మళ్ళీ హిందూ మతంలోకి మతాలనుకున్నారు. ఒకప్పుడైతే ఇది అసాధ్యమేమో గాని, రాసు రాసు దక్షిణాదిలో ఇలాంటి మార్పులకు అవకాశం ఏర్పడింది. మేము నాదకాంగూలం వెళ్ళినసరికి తమిళంలో భజన చేస్తూ, ముమారు 5 వేలమంది కనిపించారు. ఆయుగన్ నన్నా చెక్కా, విచ్చేయమని, నాకు గంధం పూసా, నావడిపై శ్రీపూజనం పెట్టాడు. నా వంటి నిండా శివభక్తుడి నన్నట్లుగా విబూధులూ. ఇలాంటివాటిని విచేకనంతుడు పులిమచ్చలుగా వర్ణించారు.

వేలాయుధం నన్ను నాగర్ కేయిలకు తీసుకొచ్చాడు. నాదకాచివారు హిందువులుగా మతారాని తరువాత తెలుసుకున్నాను. 5 వేల మందిలో హతాత్మకా మర్ణుల రావడానికి నా ఉపన్యాసం కారణం కాదు. కాని నేను నాదకాంగూలం పోవటం వలన స్థానిక హిందూ నాయకులకు కొంత చేయూత లభించింది. హిందూ దర్శనానికి గౌరవాన్ని ఇచ్చాలని వారు తలపెట్టారు. అలాంటి సమయాలకు నేను వెళ్ళటం ఆ ఒక్కసారే జరిగింది.

(నవోపం)

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్ విజయభేరి

15

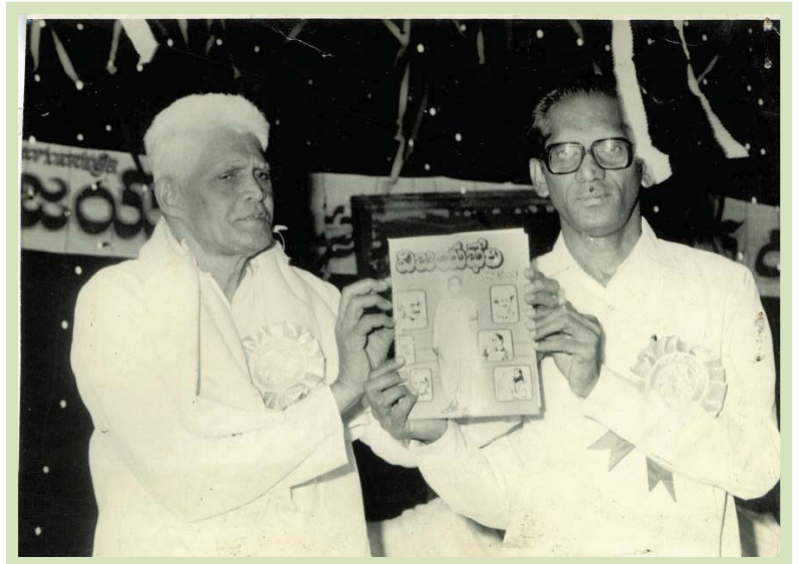
ధనేకుల నరసింహం (1923-2001)

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానికి ముందు బర్మా, ఇండియా కలిసే వుండేవి. కోస్తా తీర ప్రాంతం నుండి ముఖ్యంగా నెల్లూరు జిల్లా నుండి అనేకమంది బర్మా వెళ్ళారు. జి.సి. కొండయ్య, గుత్తికొండ నరహరి, అలా వెళ్ళిన వాళ్ళలో ఉన్నారు. ధనేకుల నరసింహం కూడా పదిహేనేళ్ళ

ప్రాయానికే రంగూన్ వెళ్ళారు. అక్కడే స్కూలులో చేరి చదివారు. బాలభక్త సమాజం ఏర్పరచారు. 1937లో జవహర్ లాల్ నెహ్రూ రంగూన్ వెళ్ళినప్పుడు ధనేకుల నరసింహం ఆయన్ను చూడగలిగారు. 1942లో ఎన్.జి. రంగాను కలసి ఆయన నాయకత్వాన్ని ఆదరించి, నెల్లూరు జిల్లాలో రైతు కూలీ సంఘాలు ఏర్పాటు చేశారు. 1942లో క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. 1948 నాటికి స్వస్థలంలో స్కూలు ప్రారంభించి విద్యాభివృద్ధికి కృషిచేశారు. 1959 నాటికి జిల్లా పరిషత్తులో సభ్యులయ్యారు. 1962లో వరికుంటపాడు సమితికి అధ్యక్షుడయ్యాడు. ఆ ప్రాంతంలోని నక్కలగండి, గండిపాలెం, వెలుగొండ, ప్రాజెక్టులపై బాగా కృషిచేశారు. జిల్లాలో కిసాన్ సభలు జరిపి 1953 నుండి ఆచార్య రంగా, కందుల ఓబుల్ రెడ్డి, తెన్నేటి విశ్వనాథం వంటి నాయకులను ఆహ్వానించారు. 1967లో జరిగిన ఎన్నికలలో స్వతంత్ర పార్టీ పక్షాన ఉదయగిరి నుండి ఎమ్.ఎల్.ఎ.గా ఎన్నికయ్యారు. ఆ తరువాత జరిగిన ప్రత్యేక జై ఆంధ్రా ఉద్యమంలో ముందంజ వేశారు.

విద్యార్థిగా ఉన్న ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడిని ప్రోత్సహించి రాజకీయాలలోకి ఆహ్వానించి, ఆరంగేట్రం చేయించింది ఈయనే. శాసనసభ్యుడుగా చక్కని ఉపన్యాసాలు చేసి పబ్లిక్ ఎకౌంట్స్ కమిటీలో సభ్యుడుగా తన పాత్రను నిర్వహించాడు. అదే రోజులలో తన వాణి వినిపించటానికి నెల్లూరు నుండి 'విజయభేరి' పత్రికను పెట్టారు. అనేకమంది చేత రాయించి, ఎడిట్ చేసేవారు. హైదరాబాదు రాజధాని విలేఖరిగా నేను రాజకీయ లేఖలు రాసేవాడిని. అనేక ఇతర వ్యాసాలు కూడా రాశాను.

రాజకీయాలలో వచ్చిన మార్పులవలన ఆచార్య రంగా తిరిగి కాంగ్రెసులోకి ప్రవేశించగా, నరసింహం మాత్రం ప్రతిపక్షంలోనే ఉండిపోయాడు. 1988 నాటికి జిల్లా గ్రంథాలయ చైర్మన్ గా ఎంపికై విద్యాభివృద్ధికి కృషి జరిపారు. తన కుమారులు అమెరికా వెళ్ళగా నరసింహం అమెరికా పర్యటించారు.

నెల్లూరు నుండి కొన్నేళ్ళు వెలువడిన రాజకీయ పత్రిక 'విజయభేరి' సంపాదకులు ధనేకుల నరసింహం. ఆయన ఉదయగిరి నుండి(1967) ఒక పర్యాయం శాసనసభకు ఎన్నికయ్యారు. ఆచార్యరంగా అనుచరులుగా, కాంగ్రెసు వ్యతిరేకిగా రాజకీయాలలో ఉన్నారు. హాస్య ప్రియులు, చక్కగా ఉపన్యాసం చేసేవారు. మంచి కార్యకర్త. సాధారణ జీవితం గడిపిన సామాజిక నేత. శాసనసభ్యులుగా వుండగా రాజధాని నుండి ఎప్పటికప్పుడు జరిగే విశేషాలతో వ్యాసాలు రాయమని నన్ను కోరారు. ఇది 1970 నాటి మాట. మాకున్న వ్యక్తిగత సాన్నిహిత్యం వల్ల అంగీకరించి రాశాను.

ఉద్యమాలే ఊపిరిగా స్వాతంత్ర్యయోధులు ధనేకుల

(3. ఆరవిందబాబు - వెల్లూరు)
 భారత దేశాన్ని తెల్ల దొరల కబంధ హస్తాల నుండి విడిపించు కోవటంకు దేశంలో ఉద్యమాలు జరుగుతున్న రోజులవి. ఏదేశాల్లో స్థిరపడ్డ భారతీయులు సైతం స్వాతంత్ర్యం కోసం ఆయా దేశాల్లో నిరవసలు వ్యక్తం చేస్తున్న కాలం. ఉదయ గిరి ఏయోజకవర్గంలో ఒక పేద కుటుంబంలో జన్మించిన ఒక బాలుడు చదువు నంద్యాల కోసం బర్మాలో ఉన్న తన మేనమామ వద్దకు వెళ్ళాడు. అక్కడ అతని

నయస్సు. నావత్తురాలు. బర్మాలో సైతం భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో గాంగా అక్కడి భారతీయులు ఆంగ్ల విద్య బహిష్కారం, విదేశీ వస్తు బహిష్కారం, ఉద్యమం ముమ్మరంగా నిర్వహిస్తున్నారు. ఉదయగిరి మంచి బర్మీ వెళ్ళిన ఆ బాలుడికి ఈ ఉద్యమాలు ఎంతగానో ప్రాతిభింబం చేశాయి. ప్రాయంలోనే తాను స్వాతంత్ర్య ఆంగ్ల విద్య వ్యక్త పనికి ఖాదీ వస్త్రాలు ధరించి ఉద్యమాల వైపు దృష్టి సారించాడు. అదే సందర్భంలో ఆయా

రంగా, ఆయన పేజీ : భారతదేశము బర్మా వర్ణవర్ణ జీవన విధానం నమా వేకాల్ వాటి ప్రసంగాలు బ - ప్లి మంత్ర ముగ్గుర్లు చేశాయి. దీంతో తమ రంగా శిష్యుడిగా స్వతంత్ర పోరాటంలో తన వంతు సాత్ర పోషించాడు. 1941 డిసెంబర్ మాసంలో బర్మా గాంధీ సంఘాన్ని జపాన్ బాంబు దాడులు జరిపేయకు వాలుగు రోజుల ముందు అతని స్వస్థలం చేరుకున్నాడు. అక్కడ ఉద్యమ ప్రాంతంలో జరిగే అకు వాయుకత్తం చేసానూ అక్కడ ప్రభుత్వ దీపన నీతి, హింసాత్మక లకు గురికొంత కాలం ఆజాత గడిపారు. స్వాతంత్ర్యవంతురం (మెగతా XXXVI వ పేజీ)

గురువారం విజయ భేరి

రాజకీయాల్లో ఆవు 'ప్రవేశం' పూర్తి శంకరాచార్యకు ప్రొ|| 'షా' సవాల్!

దేశవ్యాప్తంగా గోవధ నిషేధాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం పూర్తిగా అమలుజరిపే వరకు ఆవుల నిరాహారదీక్ష పూని, విరమించిన పూర్తి శంకరాచార్య యిటీవల అదే కారణంతో సత్యాగ్రహం చేసి డిల్లీలో ఆరెక్కయ్యాడు.

గతంలో ఒకసారి ఆయనాక ప్రకటించే ప్రస్తావనా దర్శకాస్త్రాలు గోవధ అంగీకరించినట్లు చూపితే తన వ్యతిరేకాన్ని విరమించుకుంటానన్నాడు. దానికి సమాధానంగా తారక గుట్టెలర్ నమాజం ఆర్డర్ జీ దు ప్రొఫెసర్ ఎ. డి. షా - నవారను స్వీకరిస్తూ, వేదాలలో లాక్ష్యాదాలలో, ఉపనిషత్తులలో, మనుస్మృతిలో, హిందూ ధర్మశాస్త్రాలలో, ఆవులను గోమాంస భక్షణ చేసిన సంకల్పాలు చూపాడు. ఈ విషయంలో తర్వాత కమ్మరికూడా ప్రొఫెసర్ షా ఎదురు సవాల్ చేశాడు. అయితే

దేశంలో పాలివ్వని ఆవులు వివరితంగా ఉన్నాయి. వాటిని పోషించడానికి రైతులు నిష్కంగాలేదు. కనుక ఆలాటి వాటిని ఏమీ చెయ్యాలేరీరీ నమస్క. ఎలా గయి తేనే మి మన రాజ్యాంగంలో 48వ సూత్రంలో గోవులను, దూరంను, పాలిచ్చే గృహాంశువులను వందలం నిషేధిస్తామని పొందుపరచారు. అయితే ఈ విషయంలో కేంద్రం రాష్ట్రాలకు సూచన

శ్రీ ఎన్. జన్నయ్య

దశావతారాలలో రకరకాల జంతువులు న్నాయి. చేపలున్నాయి. భాందసు లెవరైనా చేపలు తినవద్దంటే చెల్లుతుందా?

శంకరాచార్య ఏదో ఒక సెపంటిల్ల తప్పించుకున్నాడు. మన దేశంలో గోవధ నిషేధాన్ని కోరుతున్న ప్రజల వకం జననంబి. నేడుగలదే గాని అలవంక పెట్టలేదు. అనేక సందర్భాలలో జరిగిన చర్చలలో వాదోపవాదాలు తీవ్రంగా జరిగాయి. 1955 లో సేక గోవిందాచార్య

వింధానజమీ రిక్కులు తెస్తున్నది. హిందువుల వజన కొందరు జంతువులేరీ హిందువులందరు గోవధ నిషేధాన్ని కాంక్షిస్తున్నారని చెప్పటం పెట్టడం

ప్రవేశపెట్టిన దిల్లీ పీకపోయింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించిన నిపులు సంఘం పూర్తి నిషేధాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ సూచించింది. గోవధనార్థి ఏర్పాలు చేయాలనే సూచనను ప్రభుత్వం అంగీకరించి ప్రధమ వందవక్షయాల్లో ప్రవేశించి మనుషుల్ని గందరగోళ పరుస్తున్నది. ఈ విషయంలో కొంచెం భార్యావరాలు పరిశీలిస్తాం.

దయాసంద సరస్వతి 19 వ శతాబ్దంలో గోవక్షణ నిరాదానిస్తాడు. హిందువులు గోవును పవిత్రంగా చూడక తర్వాతాస్త్రాలో ప్రస్తావించబడింది. గోమాంసం తిన్న సందర్భంలోనే ఉన్నాయి. కాని ఆర్య సమాజంవారు ముస్లిములకు వ్యతిరేకంగా యానినాదాన్ని ఇవ్వక తరువాత కాలంగాగర్ తిలక్, గాంధీ, హిందువుల వజన యానినాదాన్ని కొనసాగించాయి. అయితే హైందవ దర్శాన్ని కాపాడాలనే ఉగ్రవాదులు కొందరు దేశంలో హైందవే తరులుగూడా గోవులను వధాదన్నారు. కాని ముస్లిములు గోమాంసం భక్షణ చేయదలస్తే వారికా స్వేచ్ఛ ఉండాలని గాంధీ నొక్కి చెప్పాడు.

మన రాజ్యాంగంనక చర్యను ప్రారంభించినపుడు గోవధ నిషేధంకూడా ప్రాథమిక హక్కుల్లో చేర్చాలని జరిగిన ఆందోళన ఆ ప్రయోజనాన్ని సాధించలేక పోయింది. కనీసం ఆదేశసూత్రాలలో చేర్చమని కొందరు సూచించారు. ఆర్థికపరిస్థితుల దృష్ట్యా పూర్తి నిషేధం తగదని మరికొందరు ప్రతిపాదన చేశారు.

ప్రవేశపెట్టిన దిల్లీ పీకపోయింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించిన నిపులు సంఘం పూర్తి నిషేధాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ సూచించింది. గోవధనార్థి ఏర్పాలు చేయాలనే సూచనను ప్రభుత్వం అంగీకరించి ప్రధమ వందవక్షయాల్లో ప్రవేశించి మనుషుల్ని గందరగోళ పరుస్తున్నది. ఈ విషయంలో కొంచెం భార్యావరాలు పరిశీలిస్తాం.

దయాసంద సరస్వతి 19 వ శతాబ్దంలో గోవక్షణ నిరాదానిస్తాడు. హిందువులు గోవును పవిత్రంగా చూడక తర్వాతాస్త్రాలో ప్రస్తావించబడింది. గోమాంసం తిన్న సందర్భంలోనే ఉన్నాయి. కాని ఆర్య సమాజంవారు ముస్లిములకు వ్యతిరేకంగా యానినాదాన్ని ఇవ్వక తరువాత కాలంగాగర్ తిలక్, గాంధీ, హిందువుల వజన యానినాదాన్ని కొనసాగించాయి. అయితే హైందవ దర్శాన్ని కాపాడాలనే ఉగ్రవాదులు కొందరు దేశంలో హైందవే తరులుగూడా గోవులను వధాదన్నారు. కాని ముస్లిములు గోమాంసం భక్షణ చేయదలస్తే వారికా స్వేచ్ఛ ఉండాలని గాంధీ నొక్కి చెప్పాడు.

మన రాజ్యాంగంనక చర్యను ప్రారంభించినపుడు గోవధ నిషేధంకూడా ప్రాథమిక హక్కుల్లో చేర్చాలని జరిగిన ఆందోళన ఆ ప్రయోజనాన్ని సాధించలేక పోయింది. కనీసం ఆదేశసూత్రాలలో చేర్చమని కొందరు సూచించారు. ఆర్థికపరిస్థితుల దృష్ట్యా పూర్తి నిషేధం తగదని మరికొందరు ప్రతిపాదన చేశారు.

ఆవు కోసం ఆక్రందించేవారు పేద రైతును ఆదుకోరు

రూదా. తరువాత బీహార్, మధ్యప్రదేశ్ చట్టాలు రూపొందినవి.

నెహ్రూ గోవధ నిషేధాన్ని చట్టబద్ధం చేయటాన్ని వ్యతిరేకించారు. కాని యా సమస్యల్లో కొంచెం తోకుకు దిగి చూస్తే మతపరమైన ద్వేషాలు, అసూయలు యిమిడి వున్నాయ్. ముస్లిములలో కసాయి వారు, మాంసం అమ్ముతునేవారు, తమ వ్యాపారం రెంబ్రులింబుందని, యిది ప్రాథమిక హక్కులకు భంగ కరమని - సుస్పీకోట్టుకు వెళ్ళకూడా ప్రయోజనం లేకపోయింది. ప్రజాస్వామ్యంలో యిలాంటి విషయాలు వర్తించవచ్చు దాన్ని ప్రాతిపదికలు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. అధిక సంఖ్యా

టంలోని సాధక భారతీయ రైతును; ఊరకాస్త్రే అనుభవించటం తప్పక కనుక యిది ప్రధానంగా ఆర్థిక సమస్య. మత సమస్యకాదు. మత పరంగా చూస్తే అనుకుంటే వ్యతిరేక వాదనలు చాలా వున్నాయి. రాజకీయాల్లో యిప్పటికే సకమతమా తుంటే అదనంగా అవుని తెర్చిపెట్టటం మంచికాదు. అవు పేదలో మనుషులు కొట్టుకోవటం అంతకంటే మంచిదికాదు. మతంలో ఏదో ఒక సందర్భాన అనేక జంతువులు వధిత్రంగా భావించబడ్డాయి. దశావతారాలలో జంతువులన్నాయి. చేపలున్నాయి. చాందసులెవరైనా చేపలు తినవద్దనా అయిదు దేరీ చేపలు తినవద్దని అనవచ్చు. ఈ వాదనలు అలంకరణ. మతపరమైన వ్యక్తిగత సమస్యలు పార్టీ రాజకీయాల్లో లాగితే రిక్కుములులేస్తే వధకాదు.

భారత విప్లవ నేత సుభాష్ చంద్రబోస్

ఆంధ్రతీరంపై బెంగాల్ ప్రధానం బ్రహ్మసమాజ స్థాపనతో ప్రారంభమై నేటికీ వ్యవస్థలకు ఉద్యమం ద్వారా మణిమణిమిచ్చి చెందుతుండనే చెప్పాలి. సాంఘిక సంస్కరణలమొదలు సాహిత్యం వరకూ యీ ప్రధానపు వెలుగునిడలు చూడొచ్చు. రాజారామ మోహన్ రాయ్ తో మొదలైన ప్రధానపు దాయలు నేడు కానూ నన్యార్ తో వెలిగింబలు వేస్తున్నయ్.

ప్రారంభించటంలో బెంగాలీలు ముందంజ వేస్తుంటే, అందుకోవటంలో ఆంధ్రులు అగ్రరాంబూలం బందారు. రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్, శరత్, బంకించంద్రలు సాహిత్యంలో ఆంధ్రను ఉత్తేజపరీసి, రాజకీయాల్లో సుభాష్ చంద్రబోస్ ప్రధానం జాస్తి గా వున్న దనే చెప్పాలి. ఆంధ్రలో గాంధీ, నెహ్రూ వి గ్రహీ ల తో యింబు మింబు నమానంగా బోస్ వి గ్రహీలు చూడొచ్చు. సుభాష్ చెప్పినది, వ్రాసినది కొందరికే తెలిసినా, ఆయన ఉత్తేజాన్ని తలచు కొని పరవశలయ్యోవారు కొల్లలుగా వున్నారు ఆంధ్రలో.

ఈ వాచనంలో బోసును గురించి

కవిమిత్రులైన కామాల మీదుగా బెర్లిన్ చేరాడు. అదొక విచిత్ర గాథగా నేటికీ చెప్పుకుంటుంటారు. కొన్నాళ్లు బెర్లిన్ నుండి, తర్వాత జపాన్ నుండి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక ప్రచారం చేశాడు. 1943 లో ఆటో హింద్ పార్టీను స్థాపించి, 'చలో దిల్లీ' నినాదం యిచ్చాడు. అంతేగాక, స్వేచ్ఛాదారక తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని కూడా ఏకే కాల్లో స్థాపించారు. ఆయన స్థాపించిన దళం బ్రిటిష్ వ్యతిరేక ఘోషణలతో భారతదేశపు సరిహద్దులు దాటి లోపలకు రాగలిగింది కూడా. ఆయన కవిత్వం...

రచివినట్లు ఆయన వ్రాసుకున్న దాన్ని బట్టి గ్రహించవచ్చు. వాస్తవాన్ని గురించి బోసు ఒక నిర్ణయం ప్రకటించిన తేగాడు. "ఎన్ ఇండియన్ ఏట్ గ్రాండ్" అనే గ్రంథంలో ఒకచోట వ్రాస్తూ 'సత్యమంటే ప్రేమ అనీ, అదే జగత్తుకు మూలమనీ చెబుతూ, కాను చెప్పేటే సంపూర్ణ విషయం. కాకపోవచ్చనీ కూడా గ్రహించవచ్చు. కొంత హేతుబద్ధమైన అభిప్రాయాలూ, వాస్తవ పరిస్థితుల బట్టి యిలాంటి నిర్ణయానికి వచ్చావచ్చు. ప్రేమ వైకల్యమైందంటూ, అది పూర్తిగా వ్యక్తం కావలసిందేననీ, కాలం ప్రచేతంలో కొంచెం గా మార్గమే ప్రేమ బహిర్గత మౌనం దిన్నాయి. భాషా ప్రభావాన్ని గమనించిన బోస్, మానవుడు రచనో యినా, భాషలు, స్వప్నాలు కాళ్ళవరకా వుంటాయనీ 'తరుచుకే స్యస్పా' అనే హిందీ గ్రంథంలో వ్రాశాడు. భగవంతుని ముందు మానవుడు కేవలం బొమ్మ మాత్రమే అన్నాడు. దైవబలం తిరుగులేదనని ఆయన నమ్మాడు.

స్థిస్తాయి. భారతదేశంలో వచ్చిన వారంతా క్రమంగా కలసి పోయినా, ఒక్క బ్రిటిష్ వారినే కలుపుకోలేక పోయాం. మొత్తంమీద భారత ప్రజలు స్వేచ్ఛను అనుభవిస్తూనే వచ్చాయి. బెంగాల్ విషయం వచ్చే సరికి బోసు కొత్త నిర్ణయం ప్రకటిస్తూ, ప్రాంతీయతను సూత్రం మనుగుల్లో పెట్టాడు. బెంగాల్ జనాధిపత్యం, ప్రావిండ్, మంగోలియన్ తానులు కలసి పోయాయి గనుక యిది విగలిన దేశానికి నిష్పం. బెంగాల్ లో వైకల్యానికి కారణం ఆంధ్రం వర్తకం, ప్రావిండ్లపై బెర్లిన్, మంగోలియన్ల బాధనకల వేసవేనుక బోసు మేనని బోస్ నిర్ణయం. తండ్రి వాదన, బెర్లిన్ ప్రజల సర్కారంతో, సత్య న్యాయం వర్తకం, నిరూపించనున్న తిరు యి వ స్సే బెంగాల్ విశిష్టతలని బోస్ పేర్కొన్నాయి. కాలిక విద్యార్థులూ బెర్లిన్ లోనూ, వైకల్య వర్తకం ప్రావిండ్లలోనూ కలిసిపోతారనీ బెంగాలీయలకు అవకాశం యేర్పడదనని బోస్ తన "భారత ఘోషణ" గ్రంథంలో వివరించగా ప్రావిండ్లన్నాయి.

గతంలో భారతదేశం యొందుకు వరతమైంది; అనే ప్రశ్న వేసుకొని

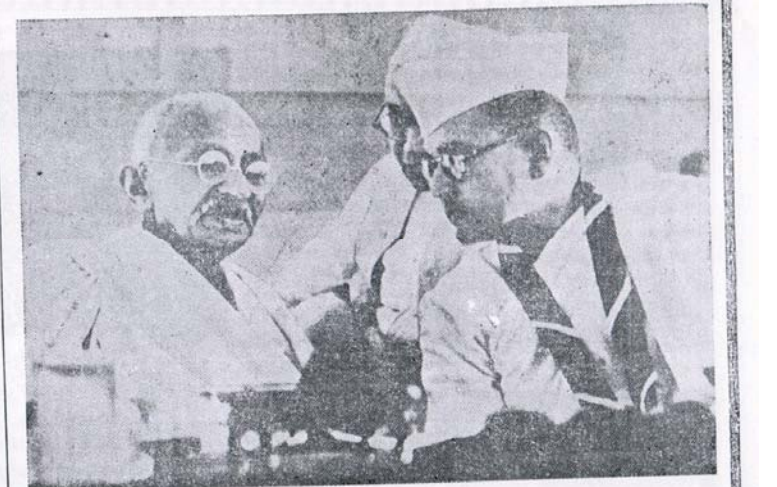
బోసు తార్కిక భాషలు ఆయన రాజకీయ కీర్తిలపై ప్రభావం చూపటాయి. ఆరణ్యవాదిగా బోసు తన

సుభాష్ చంద్రబోస్

[కీర్తి సేవీ భారత]
బ్రిటిష్ వారికి మెత్తని కలుపు చెప్పి సాధించలేకనీ, స్టాలిన్, ముసోలినీ, హిట్లర్ తాళలే చెలితే గాని వారు లొంగారనీ, బోస్ వ్యత్యేకం. రాజకీయాల్లో త్యాగం అవసరమనీ, భారత పదకండా సాధించలేమనీ నొక్కి చెప్పేవాడు. నీతులు చెప్పి లాటించేదనీ, రాజకీయం నుండి వాటిని వేరు పరచాలనీ "భారత ఘోషణ" గ్రంథంలో వ్రాశాడు. కేవలం రాజకీయ స్వార్థం త్రొంగో సరిపెట్టుకోక, సాంఘిక ఆర్థిక స్వార్థం త్రొంగి సాధించాలనే భారత స్వార్థం త్రొంగు రాకవార్యమే గమనించిన నాయకులలో బోస్ ఒకడు. వామ వక్రపు వాదాన్ని పేర్కొంటూ, సోషలిజమ్ క్యేయమని భాషాడు.

వి విధంగా బోసు సోషలిజ్టు అని అనొచ్చు. అయితే సోషలిజ్టు భావార్థి సుంపించింది కోక వ్యవస్థే రంగం నుండి ని ప్రక్షుమణ చేసినందున, ఉపన్యాసాల ఆధారంగా కిమ్ కోలం కట్టం. 1940 మార్చి 19న రామ్ ఫోరల్ జరిగిన ఒకరిందిక వ్యతిరేక సమావేశంలో మాట్లాడుతూ వామ వక్రమిన్ని నిర్వచించి, మొదటి దశలో సామ్రాజ్య వ్యతిరేక ఘోషణల చేస్తామనీ, ద్వితీయ దశలో వామవక్రం అంటే సోషలిజ్టు అంటే వామ వక్రమి చెప్పారు.

2. భారత ప్రజల రాజకీయ, ఆర్థిక విముక్తికి ఘోషించుచుంది.
3. భారత ప్రభుత్వానికి కీర్తి కాంక్ష పెకరలే విధానం అవసరమైనా, తాత్కాలికంగా నిలదొక్కుకోటానికి నీలుగా ఫియంకర్లవ్యతిరేక కార్యాచరణ కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని స్థాపిస్తుంది.
4. కేవల సాంక్రామిక వ్యవసాయ రంగాన్ని పునర్వ్యవస్థీకరించటానికి ప్రభుత్వ ప్రణాళికను పక్కన పెక్కం లతో చూపొందిస్తుంది.
5. కులవ్యవస్థ నిర్మూలించి, పంచాయతీ పద్ధతిని యేర్పరుస్తుంది.
6. ఆరు నెలక ప్రపంచాదురవాల దృష్ట్యా నూతన ఆర్థిక విధానం ప్రవేశ పెడుతుంది.
7. బా స్వామ్యార్థిని రక్షణపరచి, కేవలం బోస్ ఒకే భాష విధానాన్ని ప్రవేశ పెడుతుంది.
8. ప్రభాస్వామ్యం కోసం నిం ఒడినా, సైనిక పద్ధతులను సాక్షిత్వ కల్పిచేసి, భారతీయలు అరాజక పద్ధతులలో పడిపోకుండా చూస్తుంది.
9. కేవల భారత, వికే కాలలో కూడా ప్రచారంచేసి, అంతర్జాతీయ సంస్థల్లో భారతదేశ స్వేచ్ఛను కాపాడ ప్రయత్నిస్తుంది.
10. ఏ చక్క గైకొచ్చా, తిన్న రంగాలలో మాట్లాడు తెచ్చేందుకు నీలుగా, అడునాతన వ్యవస్థల ఏకీ

ఉత్తర దక్షిణ ప్రవాళ సంఘం :- బాపూజీ - నేతాజీ

చరిత్ర రూపాన్ని చేస్తుంది. కాంగ్రెసు ఆర్థికమీదగా ఉండగా జపాన్, జర్మనీ, ఇటలీలకు వ్యతిరేకంగా యే తీర్మానం వచ్చినా బోసు వ్యతిరేకం చేశాడనీ, అయితే వాదనల సంప మోసం వహించే వాడనీ నెహ్రూ తన తిమ్మవరీ ఆఫ్ ఇండియాలో వ్రాశాడు (పుట 369). సామెం కమ్యూనిజం కలిపి ఉన్నగా ఒక పనున్నయ వాదాన్ని చేపట్టినది బోసు వమ్మకం. దీన్నే సామ్యవాదంగా పేర్కొన్నాడు. ఇవి రెంబా

రించటానికి నిర్ణయించారు. అందులో ప్రమాదాన్ని తుది పరకాగ్రహించలేదు. కేవల కేవలం కేవలం వచ్చినా, కేవలం ప్రభుత్వంలో పడే లంతగా తన వాదనను తీసుకెళ్ళాడు. 'ఆంధ్రకంపలనే కేవలం వామవక్రం కూడగల్గితేకే పోయాడు. అధునిక భాషాంధ్ర వేదాంతం రంగంకి కాను గందరగోళపడి, అనుభవం అయింబు యంలో పడేగాడు.

రాంబుట్టి ఎన్నో హామీలు ఇచ్చారు. అవన్నీ అమలుచేయాలంటే మాటలూ అమలుచేస్తే - వాళ్ళకే అయితే క్యే యిళ్ళకు పోవాలిగా; అందువల్ల ఆ హామీలను అలాగే నాన్ను తూపుంటారు మరీ; 1962 నాటికి అన్ని గ్రామాలకు మంచినీళ్ళు పున్నాయి కాంగ్రెస్ కిళ్ళు, మళ్ళీ అదే హామీని 1967 వాయిదా వేశాడు. ఈసారి 1972 వ దాన్ని అమలుచేయాలి. అలాగే ప్రాజెక్టులూ, వండ్లికా, రహదార్లును. మన కానన పుట్టికేమాయింటావనీ గురు పెట్టకొని

సహకార ఉద్యమం, ప్రభుత్వ అజమాని అధిపతిస్తూ, పారిశ్రామికారి వృద్ధికి యిది అవసరమన్నాడు. హరిపుర కాంగ్రెస్ సమావేశంలో సోషలిజంపట్ల తన విశ్వాసాన్ని స్పష్టపరచాడు. మొత్తం వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక కరంగం ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద సహజ పరమయ్యేట్లు చూడాలన్నాడు. బోసు బోషలిస్ట్ భావాలు 'ది ఇండియన్ ఏజ్యుకేషన్ స్టర్' మొదటి సంపుటిలో విపులంగా చూడొచ్చును.

మార్క్సిస్టు కానేకాదు :

బోసును మార్క్సిస్టుగా చిత్రిస్తూ మోహన్ సింగ్ వంటివారు ప్రయత్నించినా (హాదండి 'నేకాజి' అధ్యాయం 9, పుట 119-38) సు డాన్ రచనలబట్టి ఆయన మార్క్సిస్టు ఆర్థికవేత్తగా వాదాన్ని అంగీకరించలేదని స్పష్టపడుతుంది. మైగా మార్క్సిస్టు ఆర్థిక వాదాన్ని ఖండిస్తూ విచుర్మస్తూ బోసు తన 'ఇండియన్ స్ట్రగిల్'లో వ్రాశాడు. (పుట 120) రష్యా పరిస్థితులకు భారత పరిస్థితికి భారతమ్యం పోల్చి, యిక్కడ రైతుల సమస్య ముఖ్యమనీ, అది గ్రహించక పోతే మంచికాదనీ హెచ్చరించాడు. గాంధీ ఆదర్శ రాజ్యం కాంగ్రెసు పెంచొందనడంబట్టి, సూతనోకా హందో ముందుకు రాగల వామపక్షం భవిష్యత్తులో ఉజ్వలంగా మైకి వస్తుంది అని అభిప్రాయపడ్డాడు. కాను అదిలడించే కొత్తపనికీ భార్యకమాన్ని చూపించిందానూడా. ఇండియన్ స్ట్రగిల్ లో ఆ భార్యక్రమం యిలా వివరించాడు. (పుట 128-29)

1. తమ పార్టీ భూస్వాములకు, పెట్టుబడిదారులకు, బక్టీ వ్యాపారస్తులకుగాక రైతులు, భూరీలకై కృషి చేస్తుంది.

ఇంకొక కృషి నలుపులుంటాయి. స్వరాజ్య సాధనకు అహింస చాలదని, లౌకంలోపాలు అంతర్జాతీయ ప్రచారం వుండాలని చెబుతూ అంతర్జాతీయ సంబంధాలు పెంపొందించుకోటానికి ఏలుగా భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ వివిధ దేశాలలో తమ ప్రతినిధులను పెట్టుకోవాలని హరిపురా కాంగ్రెస్ లో చెప్పాడు.

మనసు మారిన బోసు

మహాత్మ గాంధీ నాయకత్వం భారతదేశానికి ముక్తిలేదనీ, వామపక్షం అవసరమని బోసు మరీ నొక్కివ్రాశాడు. భారత పోరాటంలో (పుట. 414). భాగ్యవంతులంతా ఏ దేశీ సామ్రాజ్య వాదుల్ని బలపరుస్తారనీ కనుక ఉన్నవారికి లేనివారికి హేతుకలిపే గాంధీతత్వం కుదరదనీ బోసు నిశ్చితాభిప్రాయం. గాంధీ వాదం నిర్లక్ష్యకమని ఖండించిన బోసు ఉత్తర్రాజ్ మాట్లాడిన, గాంధీ ఆపశ్యకతను గుర్తించాడు. హరిపురా కాంగ్రెసులో గాంధీ అవసరాన్ని చెబుతూ, పోరాటంలో ద్వేషం అనూయలు లేకుండా చూడాలంటే గాంధీ అవసరమన్నాడు. దేశస్వాతంత్ర్యానికి, మానవాళి ఆయన అవసరమని బోసు చెప్పాడు. గాంధీ ఇటలీ వెళ్ళి ముసోలినీని కంపి మాట్లాడినప్పుడు అరెంట్ ప్రధాన సంఘటనగా చిత్రించాడు 1931లో. (ఇండియన్ స్ట్రగిల్ పుట 322) 1944 జూలై 6 న రంగూన్ కే డి యా లో ప్రసంగిస్తూ జాతిపితగా గాంధీని వర్ణించి, ఆయన ఆశీర్వాదం కావాలని కోరాడు బోసు. జాతిని చైతన్యపంతుం చేయటంలో గాంధీ కృషిని వేనోళ్ళ పొగదాడు.

బోసును గురించి యెన్నో వాదనలు ఉన్నాయి. ఆయన బోరణిని ఇట్టే ఫాసిస్టుల ఓటాలు ఉన్నాయనీ

వకస్యం నిలుదాటుగా వనంబంబం, కొన్ని సాధారణ బహుళాలు వున్నాయనీ; వ్యక్తికత్వా రాజ్యమే సర్వార్థి కారి అనటంలో, ప్రాతినిధ్యపు ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖండించటంలో, పార్టీ పాలనను నమ్మటంలో, అల్ప సంఖ్యాకులను అణచి పార్టీ నియంతృత్వాన్ని చూపించడంలో, ప్రణాళికా బద్ధమైన ఆర్థిక విధానంలో కమ్యూనిజానికి ఫాసిజానికి కలిసే నమ్మకాలున్నాయని బోసు వివరించాడు. (హాదండి ఇండియన్ స్ట్రగిల్ పుట 431) అయితే యీ సమస్యయం యెలా అవసరమో, దాని స్వరూపమేమిటో బోసు ఆలోచించలేదు. బహుశ ఆయనకు వ్యవధిలేదుకాదా. భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం రాగానే నియంతృత్వం అవసరమనీ, కెమాల్ పాషా వంటి నియంతృత్వానే నమస్కలు తీరుతాయని మాత్రం దృఢంగా నమ్మాడు. (1946, మార్చి 8, హిందూస్థాన్ టైమ్స్) కాంగ్రెస్ నుండి దీరి పార్టీస్ట్రాక్ పార్టీని స్థాపించిన బోసు 1941, జనవరి 1న కొన్ని సూత్రాలు చెప్పాడు. (ఇండియన్ స్ట్రగిల్ పుట 100, 1935 - 1942) దేశానికి సంపూర్ణ స్వరాజ్యం. సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటం ఆధునిక సోషలిస్ట్ రాజ్యస్థాపన. జాతీయత్వ సామ్రాజ్య పద్ధతిలో ఉత్పత్తి. ఉత్పత్తి, పంపకంపై సహజ సైతనం. మత స్వేచ్ఛ. సమాన హక్కులు. భాషా, సాంస్కృతిక స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి. సాంఘిక న్యాయం, సమానత్వ సూత్రాల వాదనంగా సహకారక నిర్మాణం.

జీవించి వుంటే ?

బోసు బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడే ఉద్రేకంలో ఫాసిస్టు దేశాలైన జర్మనీ, జపాన్ న సహాయాన్ని స్వీక

తనకు సోషలిజం, ఫాసిజం, నియంతృత్వంపై గల భావాలు సరిదిద్దుకునే వాడు. భారత రాజకీయాల్లో ఒక దశాబ్దంపాటు మెరుపువలె మెరసిన ఆదర్శవ్యక్తి బోసు. ఆచారాలంలోనే ఒక విశిష్టస్థానాన్ని పొందటం విశేషం.

~~మూలంగా తిప్పలు పెడుతున్న మా వాస్తవమే! అయితే దీనినినే ప్రజాస్వామ్యే విధానం 'దానికంటే మనలో' పొందినట్లైతే, రైతుల అవస్థలు సురుగుతాయి. ఏ రాజకీయ ప్రయోజనం ఆశించకుండా యీ మార్క్సిస్టు వేదాలనుకుంటున్నారా. అనేది సందేహం. ఈ విధానం ముందుగా, భూమికి మునుపే రద్దుచేస్తే భావుంకా?~~

మన మంత్రాలనుండి వచ్చే సమాధానాలు అవకాశవకలుగా, అసంకృప్తికరంగా ఉండున్నాయనీ మన శాసనసభ్యులు తిర్రాడు చేస్తున్నామనీ. ఇచ్చిన హామీలపై ఏళ్ళకరణి చర్చలు తీసుకోవడం లేదని ఆరోపిస్తున్నామనీ. ఈ సమర్థకులంతా మంత్రులైతే అవ్వదు తెలుస్తాయి. మంత్రుల భాదలు. అవినీ

నేను రాసిన పత్రికలు - నాకు తెలిసిన ఎడిటర్స్
జమీన్ రైతు, వారపత్రిక
ఎడిటర్ - నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి

16

జమీన్ రైతు

చరిత్రగల వారపత్రికగా జమీన్ రైతు 90 ఏళ్ళ వయసులోకి వచ్చింది. అగకుండా కొనసాగుతున్న ఈ పత్రిక నెల్లూరు జిల్లా విశేషాలతో వినూత్నంగా ఆకర్షిస్తూనే వున్నది.

జమీన్ రైతు వార పత్రిక నెల్లూరు నుండి 1930లో వెంకటరామ నాయుడు ప్రారంభించారు.తొలుత ఆదివారాలలో వెలువడి, తరువాత శుక్రవారాలకు మారింది.

జమిందారి రైతు అనే పేరుతో మొదలై క్రమేణా జమీన్ రైతు గా మారింది

జమీన్ రైతు నిరంతరంగా ఇప్పటికీ కొనసాగటం విశేషం. ఆరోజులలో జమీందారులకు వ్యతిరేకంగా రైతుల హక్కులకోసం జరిగిన

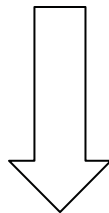
పోరాటాలలో ఆచార్యరంగాతో కలిసి, నెల్లూరు రామానాయుడు ఉద్యమాలలో పాల్గొన్నారు. రైతుల వాణి వినిపించటానికి వారపత్రిక ప్రారంభించారు. రానురాను అది నెల్లూరు వాణిగా నిలదొక్కుకున్నది. నెల్లూరు వాసులు రాష్ట్రంలోనూ దేశంలోనూ ప్రపంచంలోనూ ఎక్కడున్నా ఆ పత్రికను తెప్పించుకుంటున్నారు. జిల్లాలో జరుగుతున్న విశేషాలను పత్రిక అందించటమే అందుకు కారణం.

జమీన్ రైతు కేవలం రాజకీయాలకే పరిమితం కాక, సామాజిక, సాంస్కృతిక విషయాలలో అందించటం సంప్రదాయంగా పెట్టుకున్నది.

రామానాయుడు అనంతరం ఆయన వారసుడుగా నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి, సంపాదకత్వం వహించి, పత్రిక నడిపారు. ఆయన 1970 ప్రాంతాలలో ఒకసారి శాసనమండలి సభ్యులయ్యారు. అప్పట్లో నేను న్యూ ఎమ్.ఎల్.ఎ క్వార్టర్స్ లో ఉండేవాడిని. 'రాజధాని రాజకీయ లేఖ' ప్రతివారం రాయమని ఆయన నన్ను కోరారు. అయితే అప్పట్లో నేను ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక బ్యూరో ఛీఫ్ గా ఉన్నాను. కనుక పేరుతో ఆయన అడిగింది రాయటం మంచిది కాదు , పేరు లేకుండా రాస్తానని చెప్పాను. అందుకాయన అంగీకరించి సంతోషంగా ఆహ్వానించారు. శ్రీరామమూర్తి శాసనమండలి సభ్యులుగా ఉన్నంతకాలం రాజకీయ లేఖావళి పంపాను. మొదటి పేజీలో ప్రముఖంగా ప్రచురించేవారు. అప్పుడప్పుడూ నెల్లూరు రాజకీయవాదులపై వ్యాఖ్యానాలు విమర్శలు వచ్చినప్పుడు శ్రీరామమూర్తికి ఇబ్బందులు ఎదురయ్యాయి. నేదురుమల్లి జనార్దన రెడ్డి నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రముఖ రాజకీయవాది. పత్రిక సర్వసాధారణంగా ఆయన స్థానిక రాజకీయాలకు అనుకూలంగా వుండేది. శ్రీరామమూర్తిని వత్తిడి చేసి రాజకీయ లేఖను రాజధాని నుండి ఎవరు రాస్తున్నారని అడిగారు.

కానీ, జర్నలిస్టు నైతిక సూత్రాల ప్రకారం ఆయన వెల్లడించలేదు. ఆయన నాకావిషయం చెప్పారు. ఇబ్బందిగా వుంటే రాయటం మానేస్తానని చెప్పాను. ఇంకొన్నాళ్ళు వత్తిడికి తట్టుకుని నిలబడగలిగారు. కాని రానురాను జనార్దనరెడ్డి వత్తిడికి తట్టుకోలేక తన ఇబ్బందులు నాతో వెల్లడించారు. నేను రాయటం మానేశాను. ఎప్పుడైనా ఒకసారి నా పేరుతో రాజకీయాలకు సంబంధం లేని వ్యాసాలు రాశాను. శ్రీరామమూర్తి నేను మిత్రులుగానే కొనసాగాము. ఆయన తదనంతరం డోలేంద్రప్రసాద్ ఎడిటర్ గా పత్రిక కొనసాగిస్తున్నారు.

ఉ గా ది బి రు దు లు

రాష్ట్రపతి పట్టాభి—

నిధిస్థాపనేత్యాది అర్థ సేకరణవిద్యానిధాన,
ఆంధ్ర వృద్ధరాజకీయ విజ్ఞాన వచోధురీణ.

భారతప్రధాని వెచలూ—

హాంట్ బ్యాటల్ కుటుంబ మిత్ర,
అంతర్జాతీయరంగ యశఃచరిత్ర.

ఉపప్రధాని పకేట్—

అహింసాపూర్వక అఖిల
రాజసింహాసన శిరఃచ్ఛేద పరశురామ.

మాజీప్రధాని రెడ్డియార్—

నిష్పాక్షికపాలనాదక్ష,
సంకయగ్రస్త ముకేశిత మానస.

ప్రధాని కుమారస్వామిరాజా—

కామరాజప్రియ. అయాచిత అమాత్య
పదవీ విభూషిత.

కామరాజనాదార్—

నిష్కామ; నిరాడంబర, రాజకీయాధికార
నిర్మాణచతుర.

ప్రళాశంపతులు—

పదవీ వ్యామోహ మోహినీ పురంధ తృష్టా
వృద్ధ రసికాగ్రేసర.

అచార్య రంగ—

పదవీ వ్యామోహదూర,
నిర్వాణ సేవావిభూషణ.

ఆర్థికమంత్రి గోపాలరెడ్డి—

సందర్శనప్రేక్షక కస్సు బుక్కు గురీణ,
నిష్పాక్షిక పాలనా కుతూహల పారీణ.

కళా వెంకట్రావు—

జమీందారీ విధ్వంసక కళా కృతికృత్య
చాణక్య, చీఫ్ పాపులారిటీ కారణ
అఖిలజన బాహ్య మైత్రీసఖ్య.

తెన్నేటి విశ్వనాధం—

జమీన్దారీపక్ష సమర్థనక్రియాశ్రుప్త
కాంగ్రెస్ నాయక.

కాశ్యపరావు—

వివిధరాజకీయముతా క్షుణ్ణికభ క్షప్రియ.

వీర్ణాపూర్ రాజా—

కృష్ణవేణి (నది) పరిత్రాగావంతర
శోభిత చిత్రకళాదర్శక

అంజలిదేవి—

కీలుగుట్టిభూత నాట్యయశోవిరాజిత.

తిక్కవరపు రామిరెడ్డి—

కటుభావణ స్వభావ, సారస్వత
పరిపోషక వితరణ దానవిద్యానిభవ.

ఏ సి సుబ్బారెడ్డి—

ఆశ్రిత సర్వరాజకీయపక్షప్రియ.

వంగల్లు కోదండరామరెడ్డి—

స్థానికసంస్థాద్యుత వసంత నీరీక్షిత
పీకరాజ.

మన్నేవల్లి హనుమంతు—

రాజకీయభూదాన అభినయ బలిచక్రవర్తి.

పెరుమాళ్లవాయుడు—

రాజకీయ రణరంగ బాహ్యతటస్థ
కృత్రిమసాధు స్వభావ నటిసాప్రవీణ.

బద్దెపూడి వెంకటనారాయణరెడ్డి—

ఆకాంక్షపదవీ వైముఖ్య ప్రవరాఖ్య.

తె. నాయణరావు—

ఉభయపక్ష పరితృప్త నటన విద్యాకాశల.

మరుపూరు కోదండరామిరెడ్డి(హాలికుడు)—

సుందరకోమలవిలాస నిర్ముక్త
యశ శ్లోభాయమాన.

బెజవాడ శివకోటారెడ్డి—

అనిచ్చాప్రారబలభ్య స్వత్రంభావపోషక.

వాకాటి వీరరాఘవరెడ్డి—

కోగబాధితప్రజా నిష్కామసేవా పరి
తోషిత కృపదయ

నెల్లూరు వెంకటరెడ్డి—

మైకాలమ్మీకటాక్షపోషిత నానాముఖ
సినిమా భవననిర్మాణవీర్య.

గోగినేని వేంకటసుబ్బయ్య—

సింహపురీ సా మెన్డత్త భాగ్యకారణ

స్వసంఘ,స్వకవీ, స్వమండల, పోషక
దానప్రకాండ

రామానాయుడు—

ఆచార్యరంగా వివిధరాజకీయభావ
సమర్థదనాక్ష—

ఇంటి కృష్ణరావు—

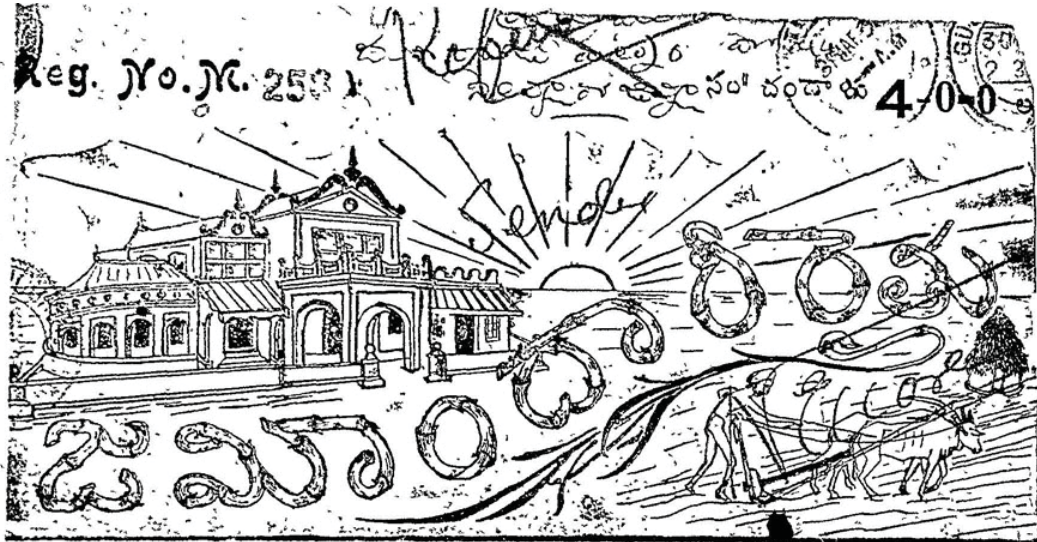
నానావిధ ఆర్పాట కలుషరాజకీయ
ప్రభావ సంశోభిత—

—చిత్రగుప్తుడు.

దోంగేగారి

బాలామృతము
బలహీనవైన బిడ్డలకు
పుష్టియున్ను బలమున్ను
ఆరోగ్యము నిచ్చును.

నల్లూరు జిల్లా పద్మావతి, రైతు సంఘ పక్షమున
 ప్రతిపదివారము ప్రకటింపబడును.

పుటము 23-3-30 నల్లూరు సంచిక

కృషి పలుడు.

29-3-30

“సైరికా, నీవుభారతక్షాతలాశ్వు
 గౌరవనీయమూర్తివి! తూరముణివి!
 ధారుణీపతి పాలనదండమెప్పుడు
 నీవాలంబుకన్నను బౌద్ధసీయముగనె?”

“దైవికావశ్యకముల దాటిపోవ
 వెనుక జెక్కలురాని నీయచ్చలెప్పుడు;
 బ్రతుకప్పులె చువదిగా బౌద్ధమనుడు
 సమీచారము, సూహాయము, నిపుణతయును!”

“బౌద్ధువొడిచినదాదిగా బౌద్ధగుండ్ల
 వలకుఁ గష్టించువేగాని యిరుగుపొతుగు
 వారినంపదకై యీనుఁగూరఁబోవ
 వెలసిర్పలమోటు, నీవృందయకలిక!”

“నల్లయెల్లయె నరప్రవీనంచసీమ!
 త్రియయొకరయె రమణీయనిగ్రహంబు!
 బంగరుబంటపాలములే భాగ్యనిధులు!
 అనుదినవరిశ్రమయె మరముగుననీకు.”

“ఉండితిన్నను లేక వస్తున్నగాని
 యానచేయవు వరులకష్టాలిరంబు!
 నాకలెక్క నీవంచకరుగు నతిథి